

Munkedals
Kommun

Årsredovisning

2017

Fakta om årsredovisningen

Munkedals kommuns årsredovisning 2017

Årsredovisningen är kommunstyrelsens redovisning till kommunfullmäktige över det gångna årets verksamhet och ekonomi.

Det övergripande syftet med årsredovisningen är att ge kommuninvånarna, kommunfullmäktige och även andra intressenter relevant information om utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering samt den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut.

Årsredovisningen sammanställs och produceras av Munkedals kommuns ekonomienhet i samarbete med övriga verksamheter och bolag.

Årsredovisningen fastställs av kommunfullmäktige den 26 april 2018.

Foto omslagets framsida: Ingemar Pettersson.

Foto sidan 2-3: Jan-Olof Karlsson.

Foto sidan 90-91: Jan-Olof Karlsson.

Foto omslagets baksida: Jessica Mattsson.

Produktion, layout, form: Hatech i Trollhättan.

Tryck: Munkreklam AB, Munkedal, 2018.

Innehållsförteckning

1. Inledning

Innehållsförteckning	3
Kommunens organisation	4
Korta fakta kommun	6
Kommunstyrelsens ordförande	7
Året som gått	8
Kortfattad finansiell analys	10

2. Kommunens verksamhet

Utbildning	12
Individ- och familjeomsorg	14
Äldreomsorg	15
Kultur och fritid	17
Folkhälsa	19
Näringsliv och landsbygdsutveckling	20
Arbetsmarknad och integration	21
Miljöredovisning	22

3. Förvaltningsberättelse

Omvärldsanalys	26
God ekonomisk hushållning	30
- Finansiell analys	30
- Finansiella nyckeltal	36
- Finansiella inriktningsmål	37
- Balanskravsutredning	38
Benchmarking - kommunal jämförelse	40
10 års översikt	44
Drift- och investeringsredovisning	46
Personalredovisning	48

4. Ekonomi

Redovisningsprinciper	51
Resultaträkning	53
Kassaflödesanalys	54
Balansräkning	55
Notförteckning	57

5. Kommunens samlade verksamhet

Uppföljning av Kommunfullmäktiges verksamhetsmål	68
Kommunstyrelsen	73
Byggnadsnämnd	76
Samverkansnämnder IT, Miljö och Lön	77
Kommunens verksamhet i extern regi	80
Koncernföretag	82

Övrigt

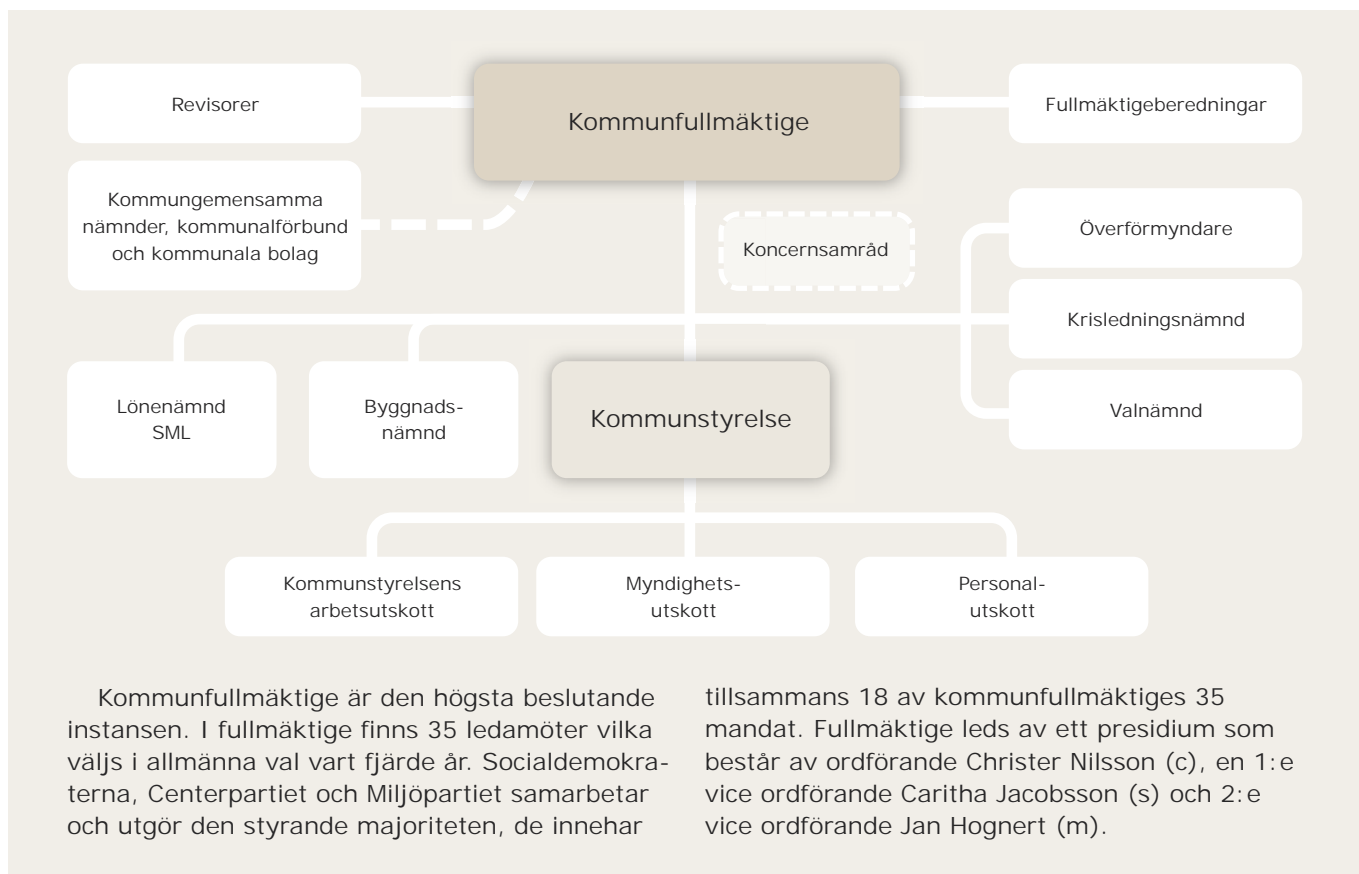
Begreppsförklaring	86
Revisionsberättelse	88

Kommunens organisation

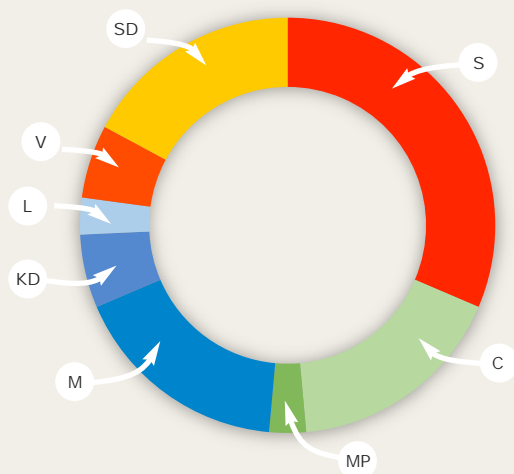
Munkedals kommunkoncerns organisationsschema

Kommunens verksamhet bedrivs till största del via de kommunala nämnderna och sektorerna. En allt mer betydande del bedrivs via kommunens koncernföretag (Munkedals Bostäder AB, Munkedals vatten AB, Dingle

industrilokaler AB och Vadholmen Foss 2:81 mfl AB) samt kommunens uppdragsföretag (Rambo AB, Kooperativa Hyresrättsförening Sörbygården och Dinglegården och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän). IT-, Miljö- och Löneverksamheten bedrivs i nämndform tillsammans med Sotenäs och Lysekils kommun.

Mandatfördelning i kommunfullmäktige 2015-2018

- Socialdemokraterna (S), 11 mandat
- Centerpartiet (C), 6 mandat
- Miljöpartiet (MP), 1 mandat
- Moderaterna (M), 6 mandat
- Kristdemokraterna (KD), 2 mandat
- Liberalerna (L), 1 mandat
- Vänsterpartiet (V), 2 mandat
- Sverigedemokraterna (SD), 6 mandat

Kommunfullmäktige

Under 2017 har Kommunfullmäktige haft 8 möten och behandlat 112 ärenden. Kommunfullmäktiges sammanträden är öppna för allmänheten och har annonserats via lokaltidningar och kommunens officiella anslagstavla i kommunhuset Forum. Via medborgarförslag har kommuninvånare möjlighet väcka ärenden i fullmäktige. Under 2017 inkom 4 stycken medborgarförslag. Fullmäktiges ledamöter kan även själva ta initiativ och väcka ärenden via en motion. Under 2017 inkom 5 stycken motioner.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen ansvar omfattar i princip all verksamhet och är också anställningsmyndighet för all kommunal personal (oavsett var i organisationen de befinner sig).

Kommunfullmäktiges ordförande

Christer
Nilsson (c)

Kommunstyrelsens ordförande

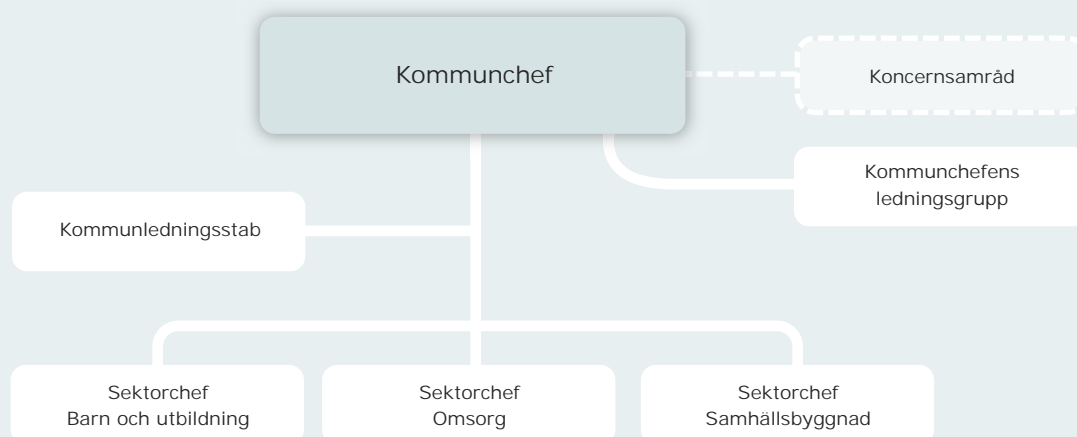

Åsa
Karlsson (s)

Tjänsteorganisation

Kommunens tjänsteorganisation består av en förvaltning som är indelade i tre sektorer. Sektor omsorg, barn och utbildning och samhällsbyggnad samt ett kommunledningskontor. Kommunstyrelsens utser kommunchefen, som är det

högsta tjänstemannen in kommunal organisation. Kommunchefen, Håkan Sundberg, ansvarar för planering och ledning i kommunen och samordning av kommunens verksamheter.

Korta fakta kommun

Munkedals kommun

Fakta Munkedal

Nyckeltal	2015	2016	2017
Antal invånare (31/12)	10 205	10 361	10 423
Skattesats	22,68	23,63	23,63
Antal anställda, kommunen	971	1 019	1 053
Årets resultat, kommunen (mnkr)	0,2	39,6	50,8
Årets resultat, koncernen (mnkr)	3,3	37,7	47,7
Årets investeringar, kommunen (mnkr)	41,4	20,9	51,3
Årets investeringar, koncernen (mnkr)	64,2	70,2	136,5

Fördelning i kommunen

Kommundel	Andel av befolkningen
Hällevadsholm	11 %
Dingle	17 %
Hedekas	15 %
Munkedal inkl Valboryr	57 %

Finansiering av verksamheten

Munkedals kommun finansieras till största del av skatteintäkter och statsbidrag. För 2017 uppgick samtliga intäkter till 855 mnkr, där 54 % var skatteintäkter och 20 % generella statsbidrag. För året har riktade statsbidrag, som kommunen själv måste ansöka om, minskat och uppgår till 14 % av intäkterna. En minskning med ca 3 procentenheter från föregående år. Dessa bidrag kommer i första hand från Migrationsverket och Skolverket.

Kostnaderna 2017 fördelas enligt nedan diagram. Av kommunens totala kostnader på 804 mnkr så är 75 % av kostnaderna från verksamheterna vård och omsorg samt pedagogisk verksamhet.

Kommunens kostnader per verksamhetsområde 2017

Vård och omsorg 39 %

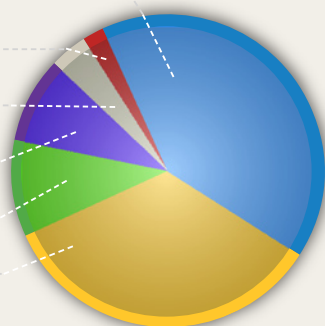
Kultur och fritid 2 %

Infrastruktur 3 %

Särskilt riktade insatser 7 %

Övrigt 13 %

Pedagogisk verksamhet 36 %

Kommunens intäkter 2017

Skatt 54,1 %

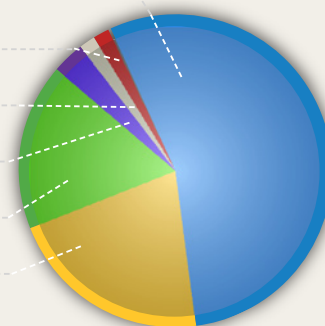
Hyror och arrenden 1,6 %

Taxor och avgifter 1,9 %

Övrigt 8,0 %

Bidrag 14,1 %

Generella statsbidrag 20,3 %

Kommunstyrelsens ordförande – Årsredovisning 2017

Först av allt vill jag tacka alla er i kommunen som bidrar till att göra Munkedal till en bättre, tryggare och mer välkomnande plats. Uttrycket, ingen kan göra allting, men alla kan göra något, passar bra in på mycket av det gemensamma arbete och de aktiviteter som dagligen utförs i våra äldreboenden, skolor, förvaltningar, föreningar och i vårt lokala näringsliv. 2017 har inneburit en del utmaningar, men även många steg framåt gällande våra satsningar för framtiden. Vi har ett mycket positivt årsbokslut, vilket gör oss bättre rustade för de kommande årens stora investeringar.

2017 – en tillbakablick

Munkedals kommun växer. Under 2017 har vi passerat 10 400 invånare, vilket stärker de senaste årens positiva trend. En ökande befolkning ger även ökande behov av service inom omsorg och skola som 2017 stod för 75 % av kommunens löpande kostnader. Det är även inom skola och omsorg som vi kommer göra stora investeringar i de närmsta åren, där vi beräknar att genomföra byggnation och renovering av äldreboenden och skolor för cirka 400 miljoner kronor. Under året har kommunfullmäktige tagit beslut om att anlägga ett nytt äldreboende i Dingle, samt att utifrån en utredning om placering av skolor, beslutat att behålla och renovera befintlig skolstruktur.

Det är därför mycket positivt att Munkedals kommun återigen gör ett rekordhøgt resultat om cirka 50 miljoner kronor, delvis på grund av reavinst om 31 miljoner kronor för försäljning av en skogsfastighet. Resultatet har medfört att kommunen under året kunnat betala av lån på tidigare investeringar med 32 miljoner kronor. Det är avgörande för framtiden att vi kan hålla en bra balans mellan lån och investeringar, där behovet av nya investeringar i kommunal service till kommunens invånare även är en av orsakerna till den förhållandevis höga kommunalskatten.

Fler invånare medför även ökad efterfrågan på bostäder. Kommunen vill gärna samverka med privata företag för byggandet av nya bostäder i kommunen och under 2017 har det bland annat inletts byggnation av 14 nya lägenheter på gamla Snickeritomten i centrala Munkedal samt markberedning och byggnation av 28 byggrätter på Tegelverkstomten. På Vadholmen i kanten av Örekilsparken pågår även planering av 50-100 nya lägenheter.

I kommunens arbete kring samverkan med näringsliv, besöksnäring och föreningar har man anställt en

Åsa Karlsson

ny näringslivsutvecklare och en ny turistutvecklare. Kommunen har via samverkan genomfört ett flertal näringslivsarrangemang och sökt nya dialogplattformar via ett näringslivsråd och med våra lokala föreningar. I frågor kring barn och unga vill jag gärna lyfta fram att kommunfullmäktige i november antog en ny handlingsplan utifrån FNs barnkonvention för att ytterligare stärka barns rättigheter och röster i samhället.

Under året förvärvades fastigheten Dingle Naturbruksskola från Västra Götalandsregionen och ombildades till Utvecklingscentrum Munkedal med cirka 400 elever fördelade på gymnasium, Komvux, yrkesinriktad vuxenutbildning och naturbruksutbildning. Man ser även på möjligheter att samverka med näringslivet och andra organisationer på området.

Kommunerna står inför en stor rekryteringsutmaning när antalet barn och gamla ökar betydligt mer än de i arbetsför ålder samt att efterfrågan på välfärdstjänster gör att kommuner och landsting behöver anställa många nya medarbetare de kommande åren. Förvaltningen i kommunen har fått i uppdrag att titta på hur vi kan trygga kompetensförsörjningen de kommande åren.

En väg till kompetensförsörjning är en god integration av våra nyanlända. Här har vi ett gemensamt ansvar att hjälpa och vägleda människor in i vår kultur och på våra arbetsplatser. Det kan handla om en provanställning, hjälp med bostad eller ett enkelt samtal i kön till butikskassan. Genom att hjälpa andra hjälper vi oss själva och då finns det inga vi och de – utan bara vi.

Nu lyfter vi blicken och tar med oss lärdomarna från gårdagen till att skapa en ännu bättre morgondag.

Med varma hälsningar,
Åsa Karlsson
Kommunfullmäktige

*” Vi har ett
mycket positivt
årsbokslut ”*

Årsredovisning 2017 – Året som gått

Årets bokslut redovisar, för andra året i rad, ett mycket bra resultat. Kommunens resultat för 2017 visar på ett överskott med 50,8 mnkr.

En stor del kan förklaras med engångsintäkter från försäljning av fastigheter. Det skapar dock goda förutsättningar för kommunen att möta framtidens behov av investeringar. Samtidigt har 2017 års resultat inneburit att kommunen kunnat betala av på låneskulden med 32 mnkr samtidigt som förvärvet av fastigheten Dingle 2:56 (fd. Naturbruksskolan i Dingle) har skett utan att utöka låneskulden. Allt sammantaget innebär att Munkedals kommun är väl rustade för att möta framtidens utmaningar i form av bl.a. en förändrad åldersfördelning med ett ökat antal äldre i kombination med en tillväxt av antal barn och ungdomar.

Viktiga händelser under året

Förvärv av Dingle 2:56 genomfördes i februari. Ganska omgående startade arbetet med att förändra innehållet mot ett framtida Utvecklingscentrum. En vision och handlingsplan utarbetades som gav den framtida färdriktningen.

Under året genomfördes en genomlysning av möjliga strukturella förändringar inom skolans område. Fyra olika alternativ till framtida lösningar presenterades. Efter att kommunfullmäktige behandlat förslagen beslutades att nuvarande utbudsstruktur ska bibehållas och en upprustning av nuvarande skolenheter ska ske successivt.

Kommunstyrelsens presidium gav kommunchefen i uppdrag att genomföra en översyn och presentera förslag till en ny politisk organisation från och med 2019. Den nya organisationen kommer innebära ett flertal nya nämnder som samhällsbyggnadsnämnd, välfärdsnämnd, barn- och utbildningsnämnd och kultur- och fritidsnämnd. Syftet är att stärka kommunstyrelsens roll att utöva uppsikt samt leda och styra verksamheten. Översynen ska även leda till ökad politisk delaktighet och demokrati genom att vitalisera kommunfullmäktige, få fler personer engagerade i de politiska partierna, samt öka antalet så kallade inskolningsplatser för nya politiker. Kommunfullmäktige fastställde den nya politiska organisationen i november. Som en konsekvens av förändringen inleddes arbetet med att anpassa förvaltningsorganisationen.

Ny resursfördelningsmodell beslutades att införas från och med 2018 vilket innebär att resurser fördelas från kommunfullmäktige till nämnderna baserat på antalet faktiska brukare och/eller elever. Resursfördelningsmodellen införs i ett första steg för barn- och utbildning och vård och omsorg.

Kommunens krisledningsorganisation utvecklas och förstärks under året. Krisledningsplan, handlingsplan

för våldsbejakande extremism och handlingsplan för Psykiskt och socialt omhändertagande vid stora olyckor och katastrofer (POSOM) utarbetas med tillhörande organisering.

Ny intern inköpsorganisation introducerades med syfte att effektivisera inköpsprocessen och att öka avtalstroheten. Man arbetar även med att bättre involvera och informera företagen kring upphandlingsprocesserna.

Arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet tog fart under året. Syftet är dels att minska ohälsotalen, men även som en del i att göra Munkedals kommun till en attraktiv arbetsgivare för att möta kommunens rekryteringsutmaningar, då prognoserna pekar på en ökande arbetskraftbrist inom flera yrkesområden.

Ytterligare händelser under 2017

- ❖ Under året beslutades att avyttra två fastigheter, Stärken, del av Dingle 2:56 samt Suttene 1:1 och Dalen 1:2, vilket bidrog på ett positivt sätt till kommunens ekonomiska resultat.
- ❖ Bostadsbyggandet börjar sakta ta fart i kommunen genom att det skapas nya lägenheter/parhus på Tegelbrukstomten och Vadholmen i centrala Munkedal.
- ❖ Beslut om placering och projektering av nytt äldreboendet med placering i Dingle.
- ❖ Överlåtelse av ishallen till Munkedals bandyklubb.
- ❖ Kommunen förvärvade aktier i Inera AB som en strategi för att möta digitaliseringsutvecklingen. Inera AB ägs i dag av samtliga kommuner och landsting i landet.
- ❖ Kulturevenemanget Ljusfest anordnades i oktober för fjärde året och har i samarbete med ungdomfritid, föreningsliv och näringsliv utvecklats till ett bredare evenemang med närmare 800 besökare.

Resultat

Årets resultat är för andra året i rad ett mycket bra resultat för kommunen. Det skapar bra förutsättningar för att möta framtida utmaningar. Del av resultatet kan härledas till engångsintäkter efter försäljning av fastigheter. Resultatet förstärker kommunens egna kapital.

Det är fortsatt viktigt att arbetet med "ekonomi och verksamhet i balans" fortsätter. Det är ett långsiktigt

och uthållighetskrävande arbete som dels handlar om fokus på effektiviseringar men även om att finna nya former och arbetssätt för leverans av välfärdstjänster. Det är nödvändigt att vi har ett fortsatt fokus på åtgärdsplaner och genomförande av strategiska beslut.

Måluppfyllelsen för nämndernas inriktningsmål är positiv för året. Trenden pekar åt rätt håll.

Utmaningar framåt

För att möta framtida utmaningar inom kompetensförsörjning och ett ökat behov av kommunal service krävs att Munkedals kommun blir en attraktiv kommun utifrån en rad olika perspektiv. Ökad attraktionskraft innebär en positiv utveckling av antalet invånare, näringsidkare, arbetstillfällen och därmed en förbättrad skattekraft.

Håkan Sundberg

Under året prioriterade kommunledningsgruppen fem utvecklingsområden som är centrala för den framtida utvecklingen för kommunen;

- Integration/inkludering
- Kompetensutvecklingsplattform med utveckling av Utvecklingscentrum Munkedal
- Attraktiv arbetsgivare för att möta kompetensförsörjningsbehovet
- Arbeta med digitalisering av kommunala tjänster och processer.
- Varumärket Munkedals kommun

Håkan Sundberg
Kommunchef

Några förutsättningar som bör vara uppfyllda för ökad attraktionskraft;

- Attraktiv arbetsgivare både inom näringslivet och välfärdssektorn
- Varierat bostadsutbud, tillgång till industri- och tomter.
- Förskola samt grund- och gymnasieskola med hög kvalitet. En skola som genererar måluppfyllelse för den enskilda individen som i sin tur leder till anställningsbarhet.
- Mötesplatser för kommunens invånare som kan symbolisera strävan mot öppenhet och tolerans.
- Förmåga att skapa nätverk med externa partners inom näringsliv, högskola/universitet och region.
- Förmåga att värna kommunens varumärke och kommunicera det på ett professionellt sätt.

Kortfattad finansiell analys

Året 2017 sammanfattas med ett starkt resultat och en måluppfyllelse som fortsatt pekar i positiv riktning.

Årets resultat och nettokostnadsutveckling

För året redovisas ett överskott på 50,8 mnkr vilket är en ytterligare förbättring av föregående års resultat som uppgick till 39,6 mnkr. Årets starka resultat är 38,1 mnkr bättre än budget och beror till största del på vinster vid försäljning av fastigheter. De senaste åren kännetecknas av förstärkning av intäkter från staten. Från december 2015 har kommunen erhållit totalt 31,4 mnkr i extra statsbidrag för flyktingverksamheten varav 10,7 mnkr avser 2017. Under året har dock ersättningen från Migrationsverket minskat. Skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår totalt till 636,6 mnkr vilket är en ökning med 4,7 % från föregående år. Den genomsnittliga nettokostnadsökningen under de tre senaste åren uppgår till 3,4 %. Motsvarande ökning av skatter och generella statsbidrag uppgår till 6,6 % vilket är mycket positivt.

Soliditet och eget kapital

Det goda resultatet medför att kommunens egna kapital förstärks väsentligt med 22,1%. Att soliditeten ökat markant beror på årets starka resultat i kombination med en måttlig ökning av balansomslutningen. Detta gäller även när samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt räknas in.

Årets investeringar

Investeringsvolymen för året uppgick till 51,3 mnkr vilket är i nivå med budget. Investeringsstakten de senaste tre åren ligger på 38 mnkr per år. Självfinansieringsgraden är tack vare det starka resultatet fortsatt betydligt över 100 % och uppgick till 142 % (föregående år 294 %) främst rör det statsbidrag för fiber samt ersättning för insats i väg.

God ekonomisk hushållning, balanskrav och resultatutjämningsreserv

Kommunfullmäktige har i **riktlinjer för god ekonomisk hushållning** antagit fyra finansiella inriktningsmål vilka inför budget 2017 reviderades och minskades till tre. För 2017 bedöms samtliga inriktningsmål vara helt uppfyllda. Resultatmålet - *På lång sikt ska det genomsnittliga resultatet i förhållande till skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning uppgå till 2 %* - bedöms som uppfyllt då ett genomsnitt de senaste tre åren visar på 5,0 %. Soliditetsmålet - *Soliditeten ska förbättras* - är uppfyllt då både soliditet enligt balansräkningen och soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser förbättrats betydligt från föregående år. Investeringsmålet - *Självfinansieringsgraden av reinvesteringar 100 %* - är uppfyllt då detta mått för 2017 landar på 349%.

Sammanvägda bedömningen för 2017 är att Munkedal har god ekonomisk hushållning.

Balanskravet innebär att för budgeten, när den beslutas, måste intäkterna överstiga kostnaderna. Skulle resultatet när året är slut ändå vara negativt måste detta kompenseras med överskott inom tre år. En balanskravsutredning genomförs årligen för att fastställa om balanskravet är uppfyllt. Utredningen visar för året att kommunen uppfyllde lagstadgade balanskravet med ett resultat efter balanskravsjusteringar på 13,3 mnkr.

I riktlinjerna för god ekonomisk hushållning har kommunfullmäktige också beslutat om att, enligt särskild lagstiftning, använda sig av **resultatutjämningsreserv (RUR)**. Reserven avser att utjämna för konjunktursvängningar. Lagstiftningen gäller från 2013. I riktlinjer framgår vid vilka förutsättningar avsättning till RUR får ske samt under vilka förutsättningar användning av tillåts. I riktlinjerna framgår att RUR endast får uppgå till 10 mnkr. Då RUR vid årets ingång 2017 uppgick till 10 mnkr görs ingen avsättning för året.

Kommunens verksamhet

➤ Utbildning	12
➤ Individ- och familjeomsorg	14
➤ Äldreomsorg	15
➤ Kultur och fritid	17
➤ Folkhälsa	19
➤ Näringsliv och landsbygdsutveckling .	20
➤ Arbetsmarknad och integration	21
➤ Miljöredovisning	22

Utbildning

Kommunstyrelsen beslutade utifrån skolutredningen att befintlig skolstruktur ska bibehållas framöver. Sektor Barn och Utbildning fick i samband med beslutet ett nytt uppdrag att utreda hur likvärdighet, kvalitet och ökad måluppfyllelse kan förbättras och bibehållas.

Skolinspektionen gjorde en tillsyn under året vilket resulterade i att huvudmannen ska inkomma med kompletteringar gällande det systematiska kvalitetsarbetet samt upprätta ett skolbibliotek på Kunskapens Hus i Dingle.

Kommunen upphandlade skolskjuts inför ny avtalsperiod med start höstterminen 2018. Genomförda och kommande förändringar i timplanen, studieresor, simundervisning m.m. medför att skolskjutsarna behöver vara flexibla med kort framförhållning.

Under året har elevhälsans funktioner förstärkt med fler kuratorer, skolsköterskor och skolpsykolog.

Kommunen tecknade en överenskommelse med Skolverket om ett antal insatser för att förbättra nyanländas lärande med start höstterminen 2017.

Under sommaren erbjöds sommaraktiviteter för elever i grundskolan. Där fanns möjlighet till extra hjälp med studierna i framför allt svenska och matematik.

Sektorns absolut största utmaning utöver att öka elevernas måluppfyllelse är att rekrytera och bibehålla behöriga lärare.

Nettokostnad

Nyckeltal	2015	2016	2017
Nettokostnad (mnkr)	180,1	191,9	198,1
Nettokostnadsutveckling (%)	-0,1	6,6	3,2

Förskola

Barnomsorgen har fortsatt att utöka sitt barnantal under året.

Ytterligare två förskoleavdelningar har startats, en i Dingle och en i centrala Munkedal. Fria pedagogiska måltider och arbetskläder till personalen har införts.

En stor utmaning har varit och är framåt att rekrytera förskolelärare. Positivt var ändå att tretton studenter som läser till förskolelärare valde att göra sin praktik i kommunens förskolor. Under året har verksamheterna efter hand kunnat genomföra minskade barngrupper. Förskolornas personal har arbetat med lärgrupper inom tre områden, Matematiklyftet, Flera språk i förskolan och en grupp som jobbat med samverkan vid en planerad flytt av förskola.

Barnomsorg

(antal barn)	2015	2016	2017
Fritidshem	452	450	452
Förskola	445	472	488
Pedagogisk omsorg	26	27	24
Köpta platser	8	19	44
Barnomsorg totalt	931	968	1008

Källa: Procapita. Antal barn är årssnitt.

Antal barn per årsarbetare

Nyckeltal	2015	2016	2017
Förskola	6,1	6,2	5,5
Dagbarnvårdare	5,6	5,4	5,5
Skolbarnomsorg	20,5	21,5	25,4
Grundskola	11,8	12,4	11,4

Antal anställda enligt inlämnad SCB-statistik i okt 2016 med snitt antal barn i verksamheterna.

Grundskola

Alla skolenheter var vid terminsstart bemannade med behöriga lärare.

Höstterminen startades med en gemensam uppskattad studiedag för skolpersonalen. Det blev en uppstart inför de satsningar som från och med höstterminen 2017 ska genomföras utifrån Skolverkets riktade insatser för nyanländas lärande. Kommunen har haft förmånen att kunna anställa många studiehandledare vilket är en enorm tillgång för elever och lärare i studiesituationen.

Antal nyanlända på Bruksskolan minskade drastiskt under året främst beroende på att Migrationsverkets boenden har lagts ner efter hand. Barnantalet har ändå fortsatt att öka i upptagningsområdet och lokalbristen är en ansträngning för skolan. Anhörighetsinvandring har medfört att antalet barn även har ökat på Munkedalsskolan och Kungsmarksskolan som ligger i centrala Munkedal.

Under året färdigställdes Munkedalsskolans nya fina skolgård.

Grundskola

(antal elever)	2015	2016	2017
Grundskola totalt	1128	1189	1181
Bruksskolan	186	209	197
Centrumskolan	141	150	150
Hedekas Skola	107	111	108
Hällevadsholms Skola	89	85	77
Kungsmarksskolan	315	344	342
Munkedalsskolan	274	276	291
varav sålda platser	12,5	11	7
Köpta platser	16	18	16

Källa: Procapita årssnitt.

Skolmat muk, foto: Erland Pålsson.

Gymnasiet

Introduktionsprogrammet har fortsatt haft många inskrivna elever. Detta beror främst på att de ensamkommande ungdomarna har haft möjlighet att bo kvar i kommunen och därmed kunnat fullfölja sina studier. För de elever som läser på introduktionsprogrammen har utbudet utökats i och med uppstart av en maskinförarutbildning.

Efterfrågan på processtekniker har ökat och även ansökningarna till Processtekniska programmet. En effekt av detta är att elevernas meritvärden har blivit högre. De elever som går ur Processtekniska Gymnasiet med godkända betyg får en anställning direkt efter avslutad utbildning. En positiv trend är att fler tjejer söker till programmet.

Resultaten jämfört med liknande kommuner är i huvudsak positiva för Munkedals gymnasieelever.

Gymnasieskola

(antal elever)	2015	2016	2017
Fristående annan kommun	53	52	43
Fristående egen kommun	11	10	13
Kommunal annan kommun	251	245	241
Kommunal egen kommun	82	104	125
varav sålda platser		12	16
Region annan kommun	4	8	9
Region egen kommun	7		
Gymnasieskola totalt	407	420	430

Källa: Procapita snitt mars och oktober.

Vuxenutbildning

Munkedal samverkar med Sotenäs och Lysekil när det gäller vuxenutbildning.

Förutsättningarna för att utöka utbudet av vuxenutbildningar förbättrades markant i och med förvärvet av fastigheten i Dingle.

De nya lokalerna har gjort det möjligt att starta yrkesutbildningar inom fastighetsskötsel, svets och maskinförare. Ett omvårdnadsprogram och trädgårdsskötsel med yrkessvenska anpassat till nyanlända har erbjudits samt en barnskötarutbildning.

Vuxenutbildningen erbjuder även SFI och traditionell Komvuxutbildning.

Kunskapens Hus har ingått i två olika projekt som har anknytning kring integration. Dels ett projekt tillsammans med Skolverket som syftar till att ta fram ett kartläggningmaterial för att lättare kunna ta tillvara de nyanländas praktiska kunskaper. Det andra projektet är ett Interreg-projekt tillsammans med Fredrikshamn, Sotenäs och Innovatum. Syftet med projektet är att nyanlända ska stötta och utbildas för att få en anställning eller starta eget.

Individ- och familjeomsorg

IFO (Individ och Familjeomsorgen) är en del av socialtjänsten som ser till att invånarna i Munkedals kommun får det stöd som behövs, när det behövs och utifrån den enskildes behov. Det finns flera olika delar inom IFO där socialsekreterare arbetar med olika sorters stöd. Vuxengruppen ger stöd till vuxna i behov av försörjning med syfte att kunna försörja sig själva, de ger stöd när det skett våld i nära relationer och de ger stöd till både vuxna och ungdomar med ett beroende eller missbruk. Det finns även stöd att få för anhöriga, både vuxna och barn till personer med beroende/missbruk. Budget och skuldrådgivning erbjuds kommuninvånare. Barn och unga gruppen ger stöd till barn, ungdomar och föräldrar, till barn utan vårdnadshavare, familjehem och ger stöd i familjerättsliga frågor. IFO har familjebehandlare som utför olika insatser i form av stöd till barn, ungdomar och deras familjer samt en kurator på Familjecentralen. IFO arbetar utifrån alla människors lika värde.

IFO har under första halvåret 2017 haft en märkbar personalomsättning men lyckats väl med rekryteringarna trots svårt läge inom socialsekreteraryrket och har idag en stabil organisation. Det tidigare ökade antalet ensamkommande barn har under 2017 sjunkit drastiskt vilket har genererat en omställning i verksamheten. Under 2017 ökade antal anmälningar gällande oro för barn och unga, 285, jämfört med 218 år 2016. IFO har under 2017 tillsammans med skolan arbetat målinriktat för samverkan och samsyn kring barns behov. Arbetsmiljöverket gjorde en tillsyn av socialsekreterarnas arbetsmiljö där de uttryckte att socialsekreterarna trivs och har en god psykosocial arbetsmiljö. De gav endast fyra åtgärds punkter som var riktade mot rutiner samt lokalernas utformning.

Förebyggande arbete – målsättningar barn och unga

Socialsekreterarnas roll inom barn och unga är att utreda barns behov, att säkerställa att barn och unga samt deras föräldrar får det stöd som de behöver i första hand på hemmaplan i familjen. Vid vissa förhållanden även se till att barn och unga får rätt vårdinsats så som boende i familjehem eller i ett hem för vård och boende (HVB) och följa dem under placeringen i syfte att kunna flytta tillbaka hem.

I uppdraget ingår också att rekrytera, utreda och handleda familjehem. Då antalet placerade barn fortsatt är högt har verksamheten utökats. Detta också för att mer aktivt kunna arbeta med att rekrytera nya egna familjehem i stället för att köpa familjehem från externa aktörer. Antalet placerade barn har legat på en hög nivå under en längre tid. Målsättningen är att fler barn ska återförenas med sina vårdnadshavare, vilket har skett under 2017.

Öppenvårdsverksamheten Barnkullen har utvecklats under 2017, där ungdomar, föräldrar och familjer kan få stöd av familjebehandlare under eller efter utredning med olika insatser som familjebehandling, familjestödande samtal, barnsamtal, föräldrasamtal. Familjebehandlarna utför också observationer som ett komplement i barnavårdsutredningar vilket innebär att familjer inte behöver bo på institution. Utredning kan nu genomföras på hemmaplan, i de fall familjen bedöms kunna bo hemma. Kuratorn på Familjecentralen arbetar förebyggande i öppna förskolan, familjeförskola samt i samtal med föräldrar till barn 0-6 år.

Förebyggande arbete – målsättningar vuxna

Ett förebyggande arbete startades upp under 2016 avseende att få ut människor ur långvarigt försörjningsstöd till annan försörjning. Detta arbete har fortgått under 2017, antal hushåll med försörjningsstöd har minskat däremot har kostnaden ökat något per hushåll då det varit större familjer. De unga vuxna som idag har försörjningsstöd är de som har någon form av arbetshinder och dessa får stort stöd i att hitta egen försörjning. Arbetsföra unga vuxna har idag samsättning i Munkedals kommun. IFO arbetar nära arbetsmarknadsenheten, arbetsförmedlingen och skolan för att stödja människor till egen försörjning.

Beroendemottagningen arbetar för att kunna ge mer stöd på hemmaplan och har en samverkan med andra närliggande kommuner.

Foto: Erland Pålsson.

Äldreomsorg

Avdelning Vård och äldreomsorg är till för personer som har behov av stöd, omsorg och vård. Över 300 anställda utför sitt arbete inom verksamheterna hemtjänst, vård- och omsorgsboende, hemsjukvård, rehab, dagverksamhet och anhörigstöd.

Äldreomsorgen fortsätter förändras och utvecklas

Just nu pågår en spännande utveckling med många förändringar och ett arbete som kommer vara i fokus under lång tid framöver i hela äldreomsorgen. Kommunen planerar för ett växande behov av boende för äldre, boenden som ska vara anpassade till de äldres behov, men måste också vara funktionella för de som ska arbeta där. Äldre omoderna äldreboenden kommer succesivt att avvecklas och istället satsas det på ett nytt modernt äldrecenter i Dingle. Vässjegården planeras stängas inom kort, Ekebacken och Dinglegården avvecklas i takt med att det nya boendet är färdigställt. Allégården kommer byggas om för att skapa fler boendeplatser och en bättre boende- och arbetsmiljö. Rehab har flyttat till nya lokaler på Skatten. Dingle och Hällevadsholms hemtjänst har flyttat in i nya gemensamma lokaler i Dingle och är nu Svarteborgs hemtjänst. Men strukturförändringen handlar inte bara om vård- och omsorgsboende, det handlar om fler mötesplatser, välfärdsteknologi, intern och extern samverkan, nya arbetsätt etc. Flera åtgärder är redan genomförda, andra pågår eller förbereds.

Hemtjänst och särskilt boende

Personalen har utfört ungefär 101 600 timmar i hemtjänsten, vilket är nästan 2300 fler timmar än förra året. Utav denna tid är mer än 20 % delegerad sjukvård. Det är betydligt mer än bara för några år sedan, vilket visar att det fler svårt sjuka som får omfattande vård- och omsorgsinsatser i hemmet. Hemtjänsten blir allt mer specialiserad och det ställer stora krav på kompetens, men det bidrar också till karriärmöjligheter om man som undersköterska kan specialisera sig inom tex palliativ vård, demens, nutrition, välfärdsteknik etc.

Antalet särskilda boendeplatser har minskat de senaste två åren. I december 2017 hade kommunen 123 boendeplatser samt 13 korttidsplatser. Trots minskat antal platser har alla med beviljat särskilt boende erbjudits plats inom rimlig tid.

Digitalisering och välfärdsteknik – en del i äldreomsorgen

Tekniken är idag en naturlig del i äldreomsorgens arbete där mobil, surfplatta och dator är självklara arbetsredskap. I hemtjänsten används mobilen till att

läsa upp dörrar, dokumentera, registrera tid och nu inför digital läkemedelssignering. Vårdplaneringar och andra möten sker idag på distans via Skype, vilket underlättar att snabbt få till möten mellan olika aktörer utan att behöva lägga tid på resor. Men välfärdsteknologi är inte bara till för att frigöra tid och hålla nere kostnaderna, det är också kvalitetshöjande, trygghetskapande, ökar patientsäkerheten och bidrar till ökad självständighet. Exempel på kvalitetshöjande teknik som finns är digitala trygghetslarm, GPS-larm, trygghetskameror och hotell-lås på äldreboende och surfplattan kan underlätta för äldre att hålla kontakt med närstående. För att stärka arbetet med digitaliseringen i äldreomsorgen har två undersköterskor anställts med särskilt ansvar för att stödja både personal och de äldre i att använda tekniken.

Bemanning och rekrytering

En stor utmaning är att kunna rekrytera och behålla personal med rätt kompetens. För att säkra behovet av kompetensförsörjning pågår flera viktiga satsningar. Att kunna erbjuda heltidstjänster är en viktig satsning, dels som en jämställdhetsfråga men också ett sätt att klara bemanningsbehoven genom att fler jobbar mer. Succesivt erbjuds fler anställda i äldreomsorgen heltid och idag är det 42% som har en heltidanställning.

Extratjänster är anställningar som kan ge nyanlända och långtidsarbetslösa en väg in i vård- och omsorgsyret. Några anställningar har tillsatts under året och fler är på gång.

Samarbetet med "Ung Omsorg" startade under våren där 25 skolungdomar har aktiviteter tillsammans med de äldre på äldreboenden under helgerna. Där skapas meningsfulla möten mellan generationer och ger ungdomar ett extrajobb som kanske kan locka till att välja vård och omsorg som ett framtida yrkesval.

Kompetenssamverkan är ett samarbete mellan kommunerna Sotenäs, Munkedal och Lysekil, där man erbjuder utbildning för att säkerställa kompetensförsörjningen. Förutom valideringsutbildning för de som saknar utbildning, erbjuds vidareutbildningar inom flera områden för undersköterskor. Valideringsutbildningen har bidragit till 25 fler utbildade undersköterskor i Munkedal under 2017. Inom vård och omsorg har man i år tagit emot ca 75 praktikanter, som också utgör en värdefull rekryteringsbas.

Inom flera områden ser vi nu en något bättre stabilitet i bemanningen, där sjukfrånvaron för första gången på länge minskar och att vakanta tjänster kunnat tillsättas. Exempelvis så är alla sjukskötersketjänster tillsatta, vilket ser positivt ut inför framtiden.

Framgångar och förbättringsområden

Trots ansträngd ekonomi, ökade krav och rekryteringsvårigheter har året präglats av ett framgångsrikt arbete som utförts i verksamheterna med stort engagemang. Den nationella undersökningen "vad tycker de äldre om äldreomsorgen" visar att de äldre i Munkedals kommun är mycket nöjda. 96% är nöjda med hemtjänsten som helhet och 100% upplever bra bemötande från personalen.

Hemtjänstens har fått fortsatt uppmärksamhet för arbetet med matlagning i hemmet, som numera är omnämnt som "Munkedals-modellen" runt om i landet. Hemtjänsten har haft många studiebesök och i oktober föreläste en undersköterska och enhetschef från Munkedal på de nationella Äldreomsorgsdagarna i Stockholm.

Det aktiva samarbetet med seniornätverket har varit värdefullt i äldreomsorgens utveckling, vilket även det uppmärksammats runt om i Sverige.

Genom att analysera brukarundersökningar, öppna jämförelser, inkomna synpunkter och klagomål, internkontroller har avdelningen även kunnat identifiera förbättringsområden. Ökad patientsäkerhet, minskad nattfasta, förbättra introduktion för nyanställda, kontinuitet i hemtjänsten, förebygga ensamhet genom fler

sociala aktiviteter är exempel på prioriterade förbättringsområden.

Den nya lagen "Samverkan vid utskrivning från slutenvården" träder i kraft 2018 och ska främja en god vård och omsorg för enskilda som efter utskrivning sjukhus behöver insatser från socialtjänsten, kommunal hälso- och sjukvård och öppenvården. Det ställer krav på samverkan mellan landsting och kommun. Genom kommunens väl inarbetade arbetssätt med teamsamverkan, trygg hemgång, rehabiliterande arbetssätt och ett bra samarbete med Närhälsan finns mycket goda förutsättningar att kunna erbjuda de invånare som behöver, en trygg och säker hemgång från sjukhus.

Ekebacken, foto: Erländ Pålsson.

Kultur och fritid

Kultur- och fritid arbetar på bred front med läsför-
främjande åtgärder, kulturarv, offentlig miljö, gemenskaps-
främjande evenemang och våldsförebyggande arbete.
Via god dialog med föreningsliv, kulturinstitution, ung-
domsgrupper samt gott samarbete med förskola och
skola stöds kulturella, intellektuella och sociala ut-
vecklingsstrukturer. Ledorden är att stödja, inspirera
och engagera.

Ung Fritid

Ung fritid har arbetat i ett stort antal interna nätverk.
Munkedals Förening för Ungdomar (MFFU) erhåller
stöd från personal och verksamheten utvecklas. För-
eningen ansvarar för caféverksamheten inom Ung Fri-
tid.

Fritidsgårdens besöksantal ligger kvar på höga be-
söksiffror. Ungdomarna är engagerade och dyna-
miska vilket ställer stora krav på personalens
kunnande och pedagogiska agerande. Att agera
snabbt och nära i händelse av friktion ger en stabilitet
i ungdomskretsar. Efter en strategisk satsning på att
nå och se flickors behov har Örekilsgården gått från
7 % flickor bland besökarna till 25 %.

Kontinuerlig kontakt finns med mötesplatsen "Grot-
tan" i Dingle som drivs genom Dingle Samhällsför-
ening.

Ung Fritids fritidsledare är tillgängliga för kommu-
nens högstadiums ungdomar alla veckodagar och Örekils-
gården är även öppen sommartid då man har genom-
fört kostnadsfria "Sommarlovsaktiviteter". Utveckling
pågår av musikstudion och arrangemang kopplade till
denna. Skapande verksamhet har blivit ett starkt in-
slag i verksamheten. Arbetet med utveckling av eve-
nemanget "Ljusfesten" pågår i samarbete med övriga
aktörer inom enheten.

FeriePraktik 2017 har genomförts med färre platser
än tidigare. Detta beror på att medel lämnats till Ung
Omsorg för satsning på unga i äldreomsorgen.

Kultur

Munkedal har, tillsammans med Färgelanda och Dals
Eds kommuner, ingått i konstprojektet "Landet mitt
Emellan", en konstresa genom kommunerna med så
kallad Land Art konst längs vägen för att locka besö-
kare till detta landskap.

Det gångna året har 17 kulturella program såsom
musik, föreläsningar och den traditionella "En resa i
tiden" erbjudits vuxna invånare. I samband med 6
juni arrangerades "Välkomnande av nya medborgare"
i Forum.

Arbete inom "Offentlig miljö som konstform" har
genomförts på Hedekas torg i samråd med Samhälls-
föreningen och Väg föreningen vilket resulterat i mar-
kerade parkeringsrutor, plantering och stensättning.
Ytterligare arbete ska genomföras under 2018.

Ljusfest i Örekilsparken 2017. Foto: Erland Pålsson.

Forums konstvägg har haft 17 konstutställningar
varav 4 har arrangerats av konstföreningarna ARTIS
och Akvatinten.

2017 års kulturpristagare blev Munkedals Blåsor-
kester. Stipendiater blev Bo Savik och Linnéa Åker-
lund.

Studieförbunden Studieförbundet, Vuxenskolan,
ABF och SENSUS stod för ca 76 % av de totala studie-
timmarna (8 389 tim) i Munkedals kommun.

Danspoolens pedagoger har haft dansundervisning
under vår- och höstterminen för 48 barn/termin i 3
olika grupper. 6 program under loven har genomförts
bland annat Kulturplaneten.

Kulturen är samordnare för Skapande skola insatser
som har genomförts för alla barn och elever i grund-
skolorna som finansieras av Statens Kulturråd. Utöver
det har barn i förskolan (4 och 5 åringar) och alla
grundskoleelever upplevt scenkonst.

Bibliotek

Biblioteket i Munkedal har nått beräknat utlånings-
max. Under året togs beslutet att organisera filial-
biblioteken under Kultur & Fritid.

Dinglefilialen delades upp på Centrumskolan och
Kunskapens Hus nya lokaler. Det senare blir ett folk-
och skolbibliotek med egen personal.

Ett viktigt och strategiskt beslut togs i hanteringen
av bibliografisk information. Efter att under många år
haft BTJ som leverantör av katalogposter sköts detta
sedan 1 januari 2018 av Kungliga biblioteket.

Kanotpaddling, Modalen, foto: JanOlof Karlsson.

"IT-café för seniorer" ändrade namn till enbart IT-café och fick genast en bredare kundkrets med ökat deltagarantal. Även "C/o IT-café" har genomförts med hemma-hos-besök för att hjälpa vid installationer och inkopplingar av IT.

Filialerna har minskade utlån. Detta förklaras delvis med att biblioteken i Dingle har stängt på grund av ombyggnation.

Fritid och turism

Turistinformation Munkedal är flyttad från Håby Rasta till Medborgarcentrum i kommunhuset Forum. En turistutvecklare är anställd för år 2018. Tidigare turistansvarig har under året gått i pension.

Under sommaren genomförde MFU, Ung Fritid och Munkedals Museijernväg ett teaterprojekt som resulterade i tre avgångar med teaterspel runt järnvägen. Detta uppmärksammades långt utanför kommunens gränser och har möjlighet att utvecklas till ett besöksmål.

En översyn av föreningsbidragen är beställd av KS och framförallt är det anläggningsbidragen som ses över. I samband med detta startades dialogtillfällen upp med föreningslivets representanter.

Under hösten genomfördes en försäljning av Skogsvallens ishall som såldes till MBK hockeyklubb.

2017 års fritidspris delades i år av Hampus Wackfelt och Sebastian Wackfelt i DAIK (innebandy). Priset för årets ungdomsledare tilldelades Hampus Tärnklev i Munkedals IF (fotboll) och priset till årets föreningsledare delades mellan Alexander Johannesson och Dennis Gistedt i Munkedals BK (ishockey).

Kultur- och fritidschefen är projektledare för Tillväxverket och Regionens projekt "Stärkt lokal attraktionskraft" som starkt präglar arbetet inom enheten.

Folkhälsa

Folkhälsa handlar om hur befolkningen mår, men också hur hälsan utvecklas och hur den fördelar sig mellan olika grupper i samhället. Förutsättningarna för en god hälsa påverkas av våra levnadsvanor, våra livsvillkor och den omgivande miljön. Folkhälsoarbete syftar till att förbättra hälsan i befolkningen med målet att skapa ett samhälle med en god och jämlik hälsa för alla.

Viktiga händelser

Under året har en handlingsplan arbetats fram för hur kommunen ska arbeta med att stärka barns rättigheter utifrån Barnkonventionen. Barnkonventionen har tagits fram av FN som en särskild konvention för mänskliga rättigheter när det gäller barn. Konventionen slår fast att alla barn har rätt att leva och utvecklas, barnets bästa ska alltid komma i första hand och barn har rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem. Handlingsplanen lägger en viktig grund för kommunens arbete med Barnkonventionen och barns rättigheter framöver.

Kommunen och Polisen har under året arbetat med ett antal medborgarlöften som verksamheterna gemensamt tagit fram. Medborgarlöfena bygger på den trygghetsundersökning som gjordes hösten 2016. Syftet med trygghetsundersökningen är att lyssna in vad invånarna upplever som viktigt för att de ska känna sig trygga och säkra i sin närmiljö. Undersökningen visar att de största problemen rör fortkörning och buskörning och under 2017 inleddes en rad insatser inom detta område. En ny trygghetsundersökning gjordes hösten 2017 och resultaten visar att merparten av invånarna känner sig trygga i kommunen, men att fortkörning och buskörning fortfarande är de största utmaningarna.

Folkhälsopolitiska rådet i Munkedals kommun har under året bidragit med ekonomiska medel till ett flertal olika projekt och insatser, bland annat utbildning i vägledande samspel (ICDP) för personal som möter barn och familjer, idrottsskola för barn samt lovaktiviteter för socioekonomiskt utsatta barn.

Varje år delar folkhälsopolitiska rådet ut ett folkhälsopris till någon som gjort en särskild insats för folkhälsan i kommunen. 2017 delades priset ut till Åsa Enarsson för hennes engagemang med att stötta och hjälpa andra människor och hennes arbete med att främja och lyfta fram Munkedals kommun på ett positivt sätt.

Folkhälsomål

Folkhälsopolitiska rådet pekar inför varje budgetår ut ett antal prioriterade områden som särskilt ska vara i fokus. Under 2017 var dessa områden:

- Drogförebyggande arbete.
- Barn i riskzonen.
- Förebyggande arbete riktat mot barn och ungdomar.
- Projekt inom försörjningsstöd mot vuxna.
- Hälsofrämjande livsstil.

Totalt beviljade folkhälsopolitiska rådet 0,6 mnkr för utvecklingsarbete inom dessa områden. Medlen beviljades till både kommunala och externa verksamheter.

Framtid

Att tillgodose barns rättigheter enligt Barnkonventionen kommer bli en allt viktigare fråga framöver både på det nationella och det lokala planet. Regeringen har lagt ett förslag på att Barnkonventionen ska bli lag från och med 1 januari 2020 och Munkedals kommun har lagt grunden för detta viktiga arbete i och med den handlingsplan som tagits fram. Också stödet till föräldrar är viktigt för barns möjligheter och förutsättningar i livet och även här har kommunen utmaningar och prioriteringar att ta tag i framöver.

Folkhälsopriset till Åsa Enarsson.

Näringslivs och landsbygdsutveckling 2017

Munkedals kommun ligger i tillväxtzonen mellan Göteborg och Oslo med E6 motorväg som en länk mellan dessa storstadsregioner. Trafikflödet på E6 är i dygnsmedeltal på året ca 20 000 fordon. Ett strategiskt läge som erbjuder närhet till både stad, kust och land för så väl boende, besökare som näringsliv. Kommunen tillhör en större arbetsmarknadsregion där Uddevalla, Vänersborg och Trollhättan ingår samt flera av kustkommunerna i norra Bohuslän.

Inpendling

Munkedals kommun är en pendlingskommun. Det betyder att många har valt att bosätta sig i kommunen av andra skäl än att arbetsplatsen finns där. Cirka 2 000 invånare pendlar dagligen till en anställning i en annan kommun. Det pendlas också in till Munkedal från andra kommuner. Cirka 1 200 personer pendlar dagligen in till kommunen från en annan kommun i vårt närområde. Vanligaste är att pendling sker både till och ifrån Uddevalla.

Som boendekommun har Munkedal ett varierat utbud, allt från ett kustnära boende på Tungenäset till ett boende för dem som föredrar att bo på landsbygden. I kommunen finns centralorten Munkedal samt de tre mindre orterna Dingle, Hällevadsholm och Hedekas. Här erbjuds grundläggande kommersiell service som Post, kontanthantering, paketutlämning och övriga ombudstjänster. Denna goda service är möjlig tack vare att varje ort har sin dagligvarubutik och drivmedelsstation.

Guldtanden - Sorbygården, foto: Erland Pålsson.

Företagande

Näringslivet i Munkedals kommun är varierat med sina cirka 1 335 aktiva företag. Arctic Paper är det största företaget med drygt 300 anställda, men i övrigt domineras näringslivet av fåmans företag inom flertalet branscher där bygg och handeln är de största utifrån antalet aktiva företag och tillverkning utifrån antalet anställda.

Näringslivet har en stor spridning i geografin och präglas av en stark entreprenörsanda. 86 % av företagen har färre än 5 anställd. Endast 5 % har 10 eller fler anställda.

Flera av företagen har under senaste åren utsetts till gasellföretag av Dagens industri.

Under året har flera etableringar/utbyggnader påbörjats som under nästkommande år kommer att leda till betydande rekryteringar. Under året har privata byggherrar startat byggnation av hus och lägenheter som gynnar tillväxten i kommunen.

Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet har visat på en nedåtgående trend för Munkedals kommun. Plats 253 av 290 kommuner 2017. De senaste fem åren har Munkedals kommun tappat i rankingen. Samma nedåtgående trend gäller för de flesta kommuner i Fyrbodal.

Claes Hedlund, Näringslivsutvecklare.
foto: Erland Pålsson.

Antal aktiva företag i Munkedals kommun

År	2014	2015	2016	2017
Aktiebolag	416	458	468	478
Bostadsrättsförening	9	9	9	9
Ekonomisk förening	20	22	24	24
Enskild firma	389	357	350	340
Filial	1	1	2	2
Handelsbolag	50	38	39	39
Idéell förening	1	1	1	1
Kommanditbolag	13	10	11	12
Totalt	900	897	905	906

Källa: Bolagsverket. Tabellen visar endast enskilda firmor registrerade hos Bolagsverket. Det tillkommer ca 430 enskilda firmor som endast är registrerade hos Skatteverket.

Arbetsmarknad och integration

Arbetsmarknadsenheten (AME) arbetar med arbetslivsriktade rehabiliterings-, tränings- och provningsplatser för personer som står långt ifrån den reguljära arbetsmarknaden samt sysselsättningsplatser för personer med socialmedicinska och fysiska funktionsnedsättningar. Enheten har ett tätt samarbete med Individ- och familjeomsorgen (IFO), Arbetsförmedlingen (AF) och Samordningsförbundet Väst (samverkan mellan AF, Försäkringskassan, kommun och Västra Götalandsregionen) samt de vårdgivare som individen är i kontakt med för att hitta gemensamma vägar och strategier för individen att komma vidare. Under året har även enheten för Integration organiserats under AME.

På Jobbcentrum arbetar man med tre spår; Arbetsspåret där arbetstagarna kommer från IFO och AF, Provningsspåret där arbetstagarna kommer från AF och får genomföra en arbetsförmågebedömning samt Sysselsättningsspåret där arbetstagarna har beslut om SoL eller LSS. Totalt var 90 personer inskrivna i verksamheten under 2017. De som står närmast arbete återfinns i Arbetsspåret, av 38 deltagare gick 9 ut på den reguljära arbetsmarknaden, 3 fick praktikplatser och 1 påbörjade studier. En ny målgrupp som verksamheten jobbar med är personer som har försörjningsstöd men är sjukskrivna. För att dessa personer ska få en möjlighet att skapa rutiner och få social träning är de inskrivna på Jobbcentrum. Målgruppen har förändrats, deltagarna kräver mer långtgående insatser.

Inom den Dagliga verksamheten har enheten 5 grupper. Där vissa arbetstagare är i behov av personalinsatser där 1 till 1 krävs. Aktiviteter för dessa personer är ofta att vara på promenader och sinnesträning. Här återfinns även arbetstagare som står närmare arbetsmarknaden, där det är viktigt att kunna handleda under en period för att anpassa arbetsuppgifter och ge stöd så att arbetstagarna kommer in i en social gemenskap. Café Kringlan och Möteservice har verksamhet i Forum. Arbetsplatsen är en viktig arbetsträningsplats då arbetsuppgifterna är uppbyggda utifrån ett "vanligt arbete".

Integrationsverksamheten arbetar med mottagande av nyanlända personer med uppehållstillstånd. Bland annat finns arabisktalande personal tillgängliga i medborgarcentrum i kommunhuset. Här bistår personal med att lotsa nyanlända rätt bland myndigheter. Samhällsguiden har etablerats under året. Tidigare beviljade projektmedel för att skapa aktiviteter för nyanlända har fortsatt och kommer även att pågå under första halvan av 2018.

Under 2017 har enheten påbörjat en fördjupad samverkan med kommunala verksamheter, fackförbunden samt AF för att skapa fler extratjänster. Dessa

Landshövdingen på besök i Munkedal, foto: Erland Pålsson.

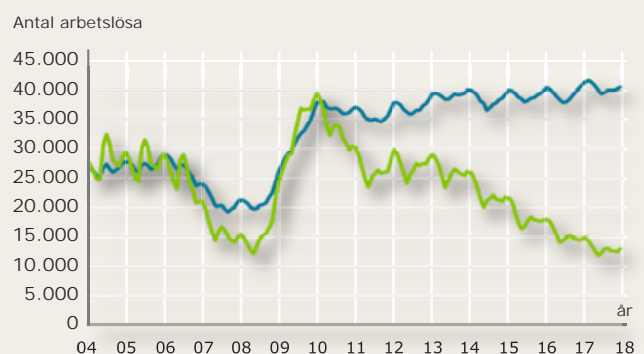
riktas till nyanlända som är klara med sin etableringsperiod samt till långtidsarbetslösa. Vid 2017-års slut var 6 personer i extratjänster inom den kommunala verksamheten, målet för 2018 är att skapa fler sådana tjänster.

Under 2018 kommer kommunen att skiva en ny DUA-överenskommelse (Delegationen unga och nyanlända till arbete) med AF. Denna kommer nu att omfatta unga samt nyanlända. Målsättningen är att skapa bättre förutsättningar för att målgruppen skall komma i arbete.

Prognoser visar att tudelningen på arbetsmarknaden ökar. Antalet personer från grupper som i genomsnitt har en sämre position, eller utsatt ställning, på arbetsmarknaden ökar. Fler personer utan gymnasial utbildning, som är födda utanför Europa samt personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga samt personer som är över 55 år är att vänta på arbetsmarknaden. Enheten kommer under 2018 rusta för att kunna ta emot dessa i våra verksamheter.

Utveckling arbetslöshet i riket 2004 - 2017

— Arbetslösa med utsatt ställning på arbetsmarknaden.
— Övriga inskrivna arbetslösa.

Miljöredovisning 2017

Viktiga händelser

Munkedals kommun har antagit nya lokala miljömål i juni 2016. Dessa mål gäller för perioden 2017-2019. Miljömålen har tagits fram av miljönämnden i mellersta Bohuslän, en samverkan mellan Munkedals, Lysekil och Sotenäs kommun i samarbete med förvaltningen. Miljömålsarbetet bygger på 15 nationella miljömålen. Målen för Munkedal är tio inom 4 huvud områden:

- Hållbar livsstil
- Biologisk mångfald
- God vattenstatus
- Hållbar energikonsumtion

De kommunala bolagen skall också följa dessa miljömål. Kommunfullmäktige har även antagit en miljöpolicy för hela koncernen.

Miljömål

Handlingsplanen för miljömålsarbetet har delats in i fyra huvudgrupper – Hållbar livsstil, Biologisk mångfald, God vattenstatus och Hållbar energikonsumtion. Dessa har i sin tur delats in i inriktningsmål:

Hållbar livsstil handlar om att främja ett hållbart beteende och erbjuda en hälsosam livsmiljö. Munkedals kommun ska:

- ❖ Främja ett hållbart beteende via utbildning och information
- ❖ Erbjuda invånare och turister en hälsosam livsmiljö
- ❖ Se demokrati, delaktighet och inflytande som viktiga medel i arbetet för hållbar utveckling

Under året har det arbetats med landsbygdsutveckling, upphandlingar, avfallssortering (Rambo), utökning av återbruk på återvinningscentraler (Rambo). Dessa satsningar har bidragit till bättre resursutnyttjande.

Biologisk mångfald handlar om att ha kunskap om och att hänsyn tas vid planering och exploatering av kommunens naturmiljöer. Munkedals kommun ska:

- ❖ Ha god kunskap om och kommunicera om kommunens naturmiljöer
- ❖ Ta hänsyn till värdefulla naturmiljöer vid planering och exploatering

Under året har det arbetats med naturmiljöutredningar i detaljplanearbetet, skogsvård mm. Dessa

satsningar har bidragit till att få bättre kunskap om den lokala naturen.

God vattenstatus handlar om att ha kunskap om och verka för den marina miljön samt en god grund- och dricksvattenförsörjning. Munkedals kommun ska:

- ❖ Ha god kunskap om kommunens marina miljö
- ❖ Verka för god marin livsmiljö
- ❖ Verka för god grund- och dricksvattenförsörjning

Under året har det arbetats med vattenskyddsområden, va-strategi och åtgärdsprogram för bättre vattenstatus samt åtgärder på ledningsnät och i va-anläggningar. Dessa satsningar har bidragit till förbättrad kunskap och bättre vattenmiljö.

Hållbar energikonsumtion handlar om att minska energiförbrukningen, öka andelen förnybar energi och främja klimatsmarta transporter och kommunikation. Munkedals kommun ska:

- ❖ Minska energiförbrukningen
- ❖ Verka för att andelen förnybar energi ökar
- ❖ Främja klimatsmarta transporter och kommunikationer

Under året har det arbetats med att minska energiförbrukningen i kommunens byggnader, minska beroendet av fossila bränslen och öka antalet kommunala miljöbilar. Dessa satsningar har bidragit till mindre utsläpp av växthusgaser etc.

Framtid

Ytterligare minskad energiförbrukning och klimatsmarta transporter liksom ökad sortering av avfall är angelägna frågor för de kommande åren.

Nyckeltal

Elförbrukning

(kWh)	2009	2014	2015	2016	2017
Kommunala fastigheter	5 542 000	5 518 700	5 476 000	5 717 000	5 010 000
Munkedals utvecklingscentrum	-	-	-	-	626 000
Munkbo	1 302 000	1 357 000	1 439 000	1 474 000	1 546 000
Gatubel	863 000	835 000	835 000	830 000	800 000
Totalt	7 707 000	7 710 700	7 750 000	8 021 000	7 982 000

Elförbrukningen i den kommunala verksamheten ligger relativt jämt över åren. Munkedals Utvecklingscentrum togs över 15/2-17.

Elförbrukning

(kWh)	2009	2014	2015	2016	2017
Forum	467 000	438 000	372 000	365 000	346 000
Ishallen	562 000	723 000	635 000	667 000	212 000

Ishallen såldes 1/7-17.

Eldningsolja

(m ³)	2003	2009	2014	2015	2016	2017
Kommunala fastigheter	584	88	20,2	19,4	22,3	15,1
Utv centr	-	-	-	-	-	15,5
Munkbo	691	61	6,3	0	0	0
Totalt	1 275	161	26,5	19,4	22,3	30,6

Olja användes i ishallen. I Hedekas skola, Bruksskolan, Centrumskolan och Vässjegården fungerar oljan som spetsvärme. Munkbo har helt slutat med olja för uppvärmning. Olja används delvis i Utvecklingscentrum för uppvärmning.

Total energiförbrukning i Kommunen o Munkbo (exkl fordon)

(MWh)	2009	2014	2015	2016	2017
Oljeförbrukning	1 600	202	194	223	305
Elförbrukning	7 894	7 710	7 750	8 021	7 982
Fjärrvärme	9 418	5 482	5 573	6 199	6 359
Pellets	1 130	945	1 003	918	1 326
Utv centrum pellets	-	-	-	-	248
Utv centrum flis	-	-	-	-	1 399
Totalt	20 980	14 339	14 520	15 361	17 619

Den totala energiförbrukningen har minskat med ca 19% sedan 2009 trots ökade ytor. Ökningen från 2016 beror till stor del på förvärv av Utvecklingscentrum. En del av minskningen är att relatera till höga årsmedeltemperaturer men delar beror på vidtagna åtgärder.

Energianvändning i kommunala lokaler

(kWh per m ²)	2009	2014	2015	2016	2017
Energianvändning i kommunala lokaler	189	162	162	169	173

Energianvändningen hos Munkbo är 134 kWh/m².
Energianvändningen i Utvecklingscenter är 147,6 kWh/m².

Förvaltningsberättelse

➔	Omvärldsanalys	26
➔	God ekonomisk hushållning	30
❖	Finansiell analys	30
❖	Finansiella nyckeltal	36
❖	Finansiella inriktningsmål	37
❖	Balanskravsutredning	38
➔	Benchmarking- kommunal jämförelse	40
➔	10 års översikt	44
➔	Drift- och investeringsredovisning . .	46
➔	Personalredovisning	48

Omvärldsanalys

Samhällsekonomisk utblick

Källa: SKL oktoberrapport

Efter några års snabb tillväxt råder högkonjunktur i svensk ekonomi. SKL:s bedömning är att konjunkturen stärks ytterligare det närmaste året. Främst är det den inhemska efterfrågan via växande investeringar och ökad privat konsumtion som driver tillväxten. Det medför en BNP-tillväxt på runt 3 procent i år och nästa år.

Den relativt svaga internationella utvecklingen innebär att räntorna blir fortsatt låga. SKL räknar med att de längre räntorna stiger framöver, men att utvecklingen går mycket långsamt. Prognos bygger på att en första höjning av den svenska styrräntan beräknas ske i september nästa år. Därpå följer fyra höjningar under 2019. Vidare förutsätts att den europeiska centralbanken (ecb) inte höjer sin styrränta i lika rask takt, vilket bidrar till att den svenska kronan stärks mot euron.

Med den klena draghjälpen från utlandet är det den inhemska efterfrågan som agerat draglok i den svenska återhämtningen. Investeringarna, särskilt bostadsbyggandet, har ökat kraftigt de senaste åren och bidragit betydligt till tillväxten. I följ såg SKL också den största ökningen av offentlig konsumtion sedan 1998, bland annat till följd av flyktinginvandringen. De närmaste åren bidrar hushållens ökade konsumtion till den starka efterfrågan.

Sveriges befolkning ökar rekordsnabbt. Förra året ökade folkmängden med 144 000 personer. Det är den största ökningen sedan 1861. De kommande tio åren beräknas Sveriges befolkning öka med ytterligare 1 050 000 in vånare, och skulle därmed passera 11 miljoner. Det innebär ett kraftigt tryck på att bygga ut verksamheterna i kommuner och landsting – och inte minst på investeringar i nya verksamhetslokaler.

Den största utmaningen är dock sammansättningen av befolkningsökningen. Befolkningen växer särskilt snabbt i yngre och äldre åldrar. Dessa grupper har särskilt stora behov av kommunernas och landstingens verksamheter.

Den svaga tillväxten internationellt medför svagare svensk export. Detta trots att den svenska kronan försvagats med cirka 10 % de senaste åren, vilket borde haft en positiv effekt. Räntorna har fortsatt att ligga på rekordlåga nivåer. Bedömningen är att räntorna nått sin lägsta nivå och att utveckling nu kommer att ske mot mer normala räntenivåer. Denna uppgång prognosticeras gå långsamt, förmodligen flera år. Riksbanken är fortsatt försiktig vilket gör att svenska kronan hålls svag.

Det är mycket tack vare inhemska efterfrågan som svensk ekonomi tagit fart. Detta hänger samman med växande investeringar. Detta för både byggnadsinve-

steringar och bostadsinvesteringar. Inför kommande år bedöms också kommunsektorns investeringar att öka. Utvecklingen av offentlig konsumtion har också spelat en stor roll för svensk ekonomi. Både kommunal och statlig konsumtion ökade kraftigt under året, detta till följd av det stora antalet asylsökande.

Arbetslösheten uppgår till cirka 6,5 procent, vilket kan tyckas högt i en högkonjunktur, men bakom siffran ryms den tydliga uppdelningen som finns på arbetsmarknaden. Under andra kvartalet 2017 hade drygt 69 procent av den inrikes födda befolkningen i åldern 15–74 år arbete och endast drygt 4 procent av arbetskraften var arbetslösa. Motsvarande siffror för utrikes födda var drygt 62 respektive knappt 15 procent.

Utvecklingen av antalet sysselsatta samt arbetade timmar har stadigt ökat tack vare den inhemska efterfrågan. Detta har underlättats av antalet personer i arbetskraften ökat kraftigt. Mycket pekar framåt på ökad brist av utbildad arbetskraft, framförallt i offentlig sektor. Arbetslösheten har minskat för arbetskraften i åldern 20–64 år men den är mycket ojämnt fördelad. För inrikesfödda sjunker arbetslösheten medan gruppen utrikesfödda har den knappt förändrats alls. Den förutspådda snabba verksamhetsökningen inom kommuner gör att antalet arbetade timmar i kommunerna kommer att öka. Detta mycket snabbare än för övriga sektorer, undantaget byggnadsverksamheten som kommer upp i samma ökning.

Den starka sysselsättningstillväxt som följer av den pågående konjunkturförstärkningen är huvudförklaringen till att skatteunderlaget vuxit de senaste åren. Inför nästa år kommer denna att dämpas när sysselsättningsökningen inte sker i lika snabb takt. Efter 2017 förutspås ökningstalen för skattekraftsunderlaget i reala termer låg utveckling. Detta beror på försvagad utveckling av sysselsättningen. Med ekonomins återgång till konjunkturrell balans mattas sysselsättningsökningen efter 2017 samtidigt som grundavdragen ökar snabbare.

Statliga kostnader övertas av kommunerna

Just nu har staten höga kostnader för att hantera det stora antalet asylsökande. I takt med att antalet asylsökande minskar lättar trycket på de statliga kostnaderna. Och när de asylsökande får uppehållstillstånd övergår en stor del av ansvaret till kommuner och landsting som därmed får en ökad ekonomisk belastning då de statliga bidragen upphör. Sveriges kommuner och Landsting påvisar att kommunerna borde fortsätta få ersättning för kommunernas faktiska kostnader. Statliga beslut ska finansieras fullt ut. Under flera år släpar dessutom ersättningar från staten till kommunerna. Nytt system införs från Migrationsverket för att minska på administration som tidskrävande,

manuella, ansökningsförfaranden. I samband med det sänks också ersättningen till kommunerna.

För Munkedals kommer ett stort antal invånare som idag har en försörjning via etableringsstöd lämna detta och ska då gå över till egen försörjning. Det finns en risk att många inte klarar detta utan kommer ha ett behov av försörjningsstöd vilket kommer öka kommunens kostnader. Insatserna måste fokuseras på att detta inte sker utan de som lämnar etableringsstödet snabbt blir anställningsbara i enlighet med fullmäktiges inriktningsmål.

En fortsatt god utveckling på arbetsmarknaden kommer att bidra till att detta blir möjligt att uppnå.

Högt tryck på investeringar i kommunerna

Sveriges kommuner och landsting beskriver i oktober-rapporten 2017 om hur investeringstrycket har ökat de senaste åren i Sveriges kommuner och framöver väntas investeringarna fortsätta öka. Störst tryck har de kommuner som har en ökad befolkning och exploaterar nya områden samt nya verksamhetslokaler mm. Men ett ökat tryck gäller också då en stor del av lokaler och anläggningar byggda under -60- och -70 talet nu behöver ersättas/reoveras.

Framåt leder detta till ökade avskrivningar, ökad skuldsättning och försämrat finansnetto. Det innebär att en allt mindre del av resurserna kan användas till den löpande verksamheten. Med de kraftigt ökade investeringarna kommer framöver kommer det att krävas att det budgeterade resultatet höjas från 2 % till 3-5 % för att t.ex. bibehålla soliditeten.

Styrräntorna ligger i dagsläget på mycket låga nivåer. Riksbanken har aviserat att den kommer höja räntan kommande år med anledning att inflationen ligger kring målnivån 2 %. Men även för att minska det växande skuldberget. Förväntningarna är dock att höjningarna tas i små steg under lång en lång period. Risken finns att höjningarna spär på effekterna av en kommande lågkonjunktur.

För Munkedals är investeringsvolymen på över 100 mnkr i snitt för perioden 2018-2021. Ett principbeslut är också antaget om att minska på antalet särskilda boenden samtidigt bygga ett nytt detta för att effektivisera verksamheten. Det är viktigt att kommunen framöver tar höjd för ökade avskrivningarna kommer att innebära att en allt mindre del av de tillgängliga resurserna som kan användas till den löpande verksamheten. I dagsläget är räntorna låga men aviseringar visar på en ökning av räntorna inom ett par år. Investeringsbehovet kommer att öka låneskulden samt påverka kommunens finansiella ställning.

Diskussioner om kommunens mål för god ekonomisk hushållning behöver ses över om investerings-takten skruvas upp. Med de kraftigt ökade

investeringarna kommer framöver kommer det att krävas att det budgeterade resultatet höjs från 2 % för att t.ex. bibehålla soliditeten.

Bostäder

Kommunen har i dagsläget för få nya bostäder vilket är en utmaning framöver. För Munkedals del är det viktigt att "flyttkedjan" fungerar dvs att äldre kan lämna sin villa för att flytta till en lägenhet i ett centralt läge och sälja villan till en ung familj. Bostadsbostadsbolaget har i dagsläget inga lediga lägenheter. Pågående byggnationer av bostadsrätter med centralt läge kommer ge ett välkommet tillskott till bostadsmarknaden.

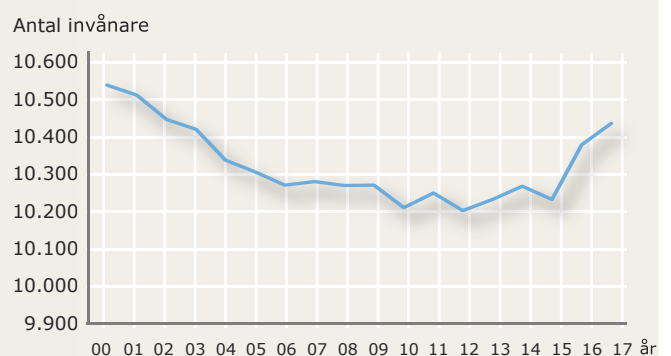
Det finns lediga villatomter till försäljning i alla kommunens tätorter. Det kan bidra till en fortsatt inflyttning av barnfamiljer.

Befolkning

SKL skriver i oktoberrapporten att enligt beräkningar som bygger på SCB:s befolkningsprognos kommer de demografiskt betingade behoven, med allt fler yngre och äldre, att öka med i genomsnitt drygt 1,4 procent årligen de kommande tio åren. Åren 2017-2021 ligger genomsnittet på 1,5 procent per år. Detta bidrar till behovet av utbyggnad och effektivisering inom barn- och utbildningsverksamheten samt äldreomsorgen.

För Munkedal har befolkningen stigit 2017 då invånarantalet ökade med 62 och vid årsskiftet landade på 10 423 invånare. Invånarantalet närmar sig den nivå som kommunen hade i början av 2000-talet.

Utveckling invånare Munkedal 2000 - 2017

Ökning beror i huvudsak på positivt inflyttningsnetto. Flyttningsnettot uppgick +50. Födelsenettot var även det positivt med +7. Den största ökningen sker i åldersgruppen 0-19 som ökar med 75 personer. Åldersgruppen 20-65 år minskar med 34 personer. Antalet personer över 80 år ökar med 18.

Arbetsmarknad

SKL skriver i oktoberrapporten att den fortsatt starka efterfrågan på arbetskraft medför att det blir allt svårare för arbetsgivarna att hitta arbetskraft med rätt kompetens. Det gäller speciellt för kommunsektorn, men där är det till stor del också ett strukturellt problem. Bristen på arbetskraft beror bland annat på att antalet personer med rätt utbildning är för litet, oavsett konjunkturläge.

Arbetslösheten uppgår till cirka 6,5 procent, vilket kan tyckas högt i en högkonjunktur, men bakom siffran ryms den tydliga uppdelningen som finns på arbetsmarknaden. I praktiken råder full sysselsättning för inrikes födda och andra väletablerade på arbetsmarknaden, arbetslösheten kan knappast sjunka lägre utan överhettning.

Däremot finns det utrymme att öka sysselsättningen bland stora delar av den utrikesfödda delen av befolkningen. Förbättrad integration av flyktinginvandrare skulle höja ekonomins potentiella nivå. Regeringens föreslagna satsningar på framförallt yrkesutbildning kan ha långsiktiga positiva effekter. Dock torde effekterna vara relativt små de närmaste åren.

Antalet arbetslösa minskar för Munkedal detta gäller speciellt för ungdomsarbetslösa där andelen i program med aktivitetsstöd går ner. Tidigare har arbete utförts tillsammans med bl.a. Arbetsförmedlingen vilket med stor säkerhet har påverkat utvecklingen för ungdomar. Men det har också etablerats nya företag både inom Munkedals kommun, liksom i grannkommunerna, vilket också skapar nya möjligheter till sysselsättning.

Arbetslösheten bland utrikes födda ligger högre än snittet för VGR och riket. Vi kan se en tydlig trend att arbetslösheten inom denna grupp ökar i Munkedal. Ökningen riskerar att fortsätta kommande år då många som idag har etableringsstöd lämnar detta för egen försörjning.

Arbetslöshet 16-64 år i kommunen. Utrikes födda.

Andel (%) av befolkningen i januari	2016	2017	2018
Munkedal	17,9	21,7	22,2
Västra Götalands läns kommuner	14,0	14,1	14,1
Riket	14,8	15,0	15,2

Källa: Arbetsförmedlingen.

Arbetslöshet 16-64 år i kommunen

Andel (%) av befolkningen i januari	2016	2017	2018
Munkedal	5,2	5,6	5,1
Västra Götalands läns kommuner	5,7	5,4	5,2
Riket	6,4	6,2	6,0

Källa: Arbetsförmedlingen.

Arbetslöshet 18-24 år i kommunen

Andel (%) av befolkningen i januari	2016	2017	2018
Munkedal	7,5	6,6	4,3
Västra Götalands läns kommuner	6,9	6,0	5,0
Riket	8,0	7,1	6,1

Källa: Arbetsförmedlingen.

Matlagning i Hemtjänsten (på nästa sida), foto: Erland Pålsson.

God ekonomisk hushållning

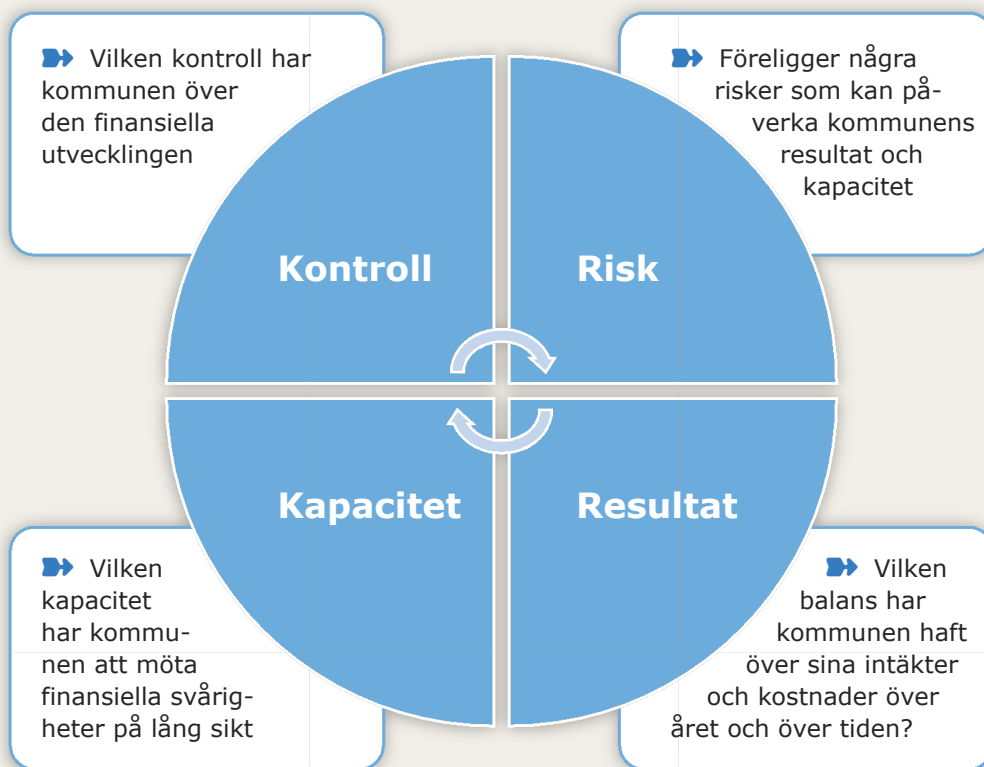
I detta avsnitt redovisas uppföljning av kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv. Här ingår finansiell analys, finansiella nyckeltal samt god ekonomisk hushållning, balanskravsutredning och resultatutjämningsreserv.

Finansiell analys för Munkedals kommun

Beskrivning av modellen för finansiell analys

Kommunen använder samma finansiella analys inom koncernen som inom kommunen. Modellen syftar till att göra en finansiell bedömning av kommunen. Den finansiella analysen utgår ifrån den så kallade RK-modellen vilken innefattar de fyra finansiella perspektiv – resultat, kapacitet, risk och kontroll. Dessa är viktiga ur ett finansiellt perspektiv: det finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen.

RK-modellen: Fyra perspektiv vid finansiell bedömning

För året redovisas ett mycket bra resultat på 50,8 mnkr. Även för 2016 år var kommunens resultat mycket bra, 39,6 mnkr, medan boksluten 2014 och 2015 redovisade svaga resultat, -1,9 mnkr respektive 0,2 mnkr. Årets positiva resultat beror till största del på intäkter från försäljning av fastigheter, 37,5 mnkr. De senaste året kännetecknas av förstärkning av intäkter från staten. För åren 2015-2016 erhöll kommunen 20,7 mnkr, i form av extra statsbidrag för flyktingmotagande, och för 2017 uppgick detta bidrag till 10,7 mnkr. Under året har dock ersättningen från Migrationsverket minskat. Skatteintäkter och generella

statsbidrag ökar med 4,7 %. Den genomsnittliga nettokostnadsökningen under de tre senaste åren uppgår till 3,4 %. Motsvarande ökning av skatter och generella statsbidrag uppgår till 6,6 % vilket är mycket positivt.

Investeringsvolymen för året uppgick till 51,3 mnkr vilket är i nivå med budget. Investeringsstakten de senaste tre åren ligger på 38 mnkr per år. Självfinansieringsgraden är tack vare det starka resultatet fortsatt betydligt över 100 % och uppgick till 142 % (294 %). Någon nyupplåning har inte varit aktuell under året utan kommunen har i stället amorterat 32,5 mnkr av

låneskulden. Kassalikviditeten är mycket god och soliditeten förbättras ytterligare och är positiv även inklusive samtliga pensionsåtagandet.

Resultat och kapacitet

Intäkter och kostnader

Procentuell förändring	2015	2016	2017
Verksamhetens nettokostnader	3,5%	3,2%	3,2%
Skatteintäkter och generella statsbidrag	3,8%	10,2%	4,7%
Finansiella kostnader och intäkter	-20%	-25%	-30%

Verksamhetens nettokostnader ökar med 3,2 %, vilket är i nivå med föregående år.

Den stora ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag under 2016 beror till stor del på att kommunen det året erhöll 16,6 mnkr i ökat generellt statsbidrag avseende ersättning för ökat flyktingmottagande.

Positivt är att den genomsnittliga ökningen av nettokostnader de senaste tre åren, som uppgår till 3,4 %, är lägre än ökningen av skatte- och bidragsintäkter som uppgår till 6,6 %. Om man räknar bort effekten av reavinst/förluster vid fastighetsförsäljning blir den genomsnittliga nettokostnadsökningen 5,4 %.

De finansiella kostnaderna fortsätter att minska vilket beror på gällande ränteläge samt återbäring på insatta medel hos Kommuninvest.

Intäkter

(mnkr)	2015	2016	2017
Försäljningsmedel	7,8	8,3	7,8
Taxor och avgifter	13,6	14,4	16,0
Hyror och arrenden	12,1	13,4	14,0
Bidrag	78,9	139,1	120,2
Försäljning verksamhetsentreprenader	12,2	10,4	16,4
Övriga försäljningsintäkter	1,9	3,1	3,1
Reavinst	0,7	0,6	37,5
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0
varav jämförelsestörande post (AFA)	4,4	0,0	0,0
Summa	127,2	189,3	215,0

Jämförelsestörande post år 2015 är en återbetalning av inbetalda försäkringspremier.

Ersättningen från Migrationsverket har minskat betydligt under året vilket beror på ändrade ersättningsregler och att integrationsverksamheten minskat i omfattning. Ökningen av försäljning av verksamhetsentreprenader beror på övertagandet av personal från det kommunala bostadsbolaget Munkbo genom att personal- och övriga kostnader vidarefaktureras till bolaget. Större delen av reavinsten, 31,4 mnkr, kommer från försäljning av fastigheterna Suttene 1:1 och Dalen 1:12.

Kostnader

(mnkr)	2015	2016	2017
Bidrag och transfereringar	-22,8	-22,1	-24,1
Entreprenader och köp av verksamhet	-109,0	-110,0	-110,5
Personalkostnader	-313,8	-370,7	-397,6
Sociala avgifter enligt lag och avtal	-116,3	-114,9	-124,4
Lokal- och markhyror	-10,9	-15,7	-11,5
Bränsle, energi och vatten	-11,3	-11,7	-12,7
Diverse främmande tjänster	-14,2	-18,7	-21,5
Reaförlust		-1,0	-4,7
Övriga kostnader	-58,2	-68,8	-70,0
Summa	-656,5	-733,7	-777,0

Kostnaderna har ökat med 6 % jämfört med föregående år. Större delen av ökningen hänför sig till personalkostnader där löner och sociala avgifter har ökat med 25,4 mnkr vilket beror på avtalsenliga löneökningar men även på ökad volym. Antalet tillsvidare- och visstidsanställda har ökat med 38 årsarbetare under året. Kostnaden för pensioner har ökat 11,0 mnkr. Största delen av denna ökning är av engångskaraktär och beror i huvudsak på förändrad beräkningsmetod. Kostnadsminskning avseende hyror beror bland annat på avvecklade HVB-hem.

Nettokostnadsandel

Procentandel	2015	2016	2017
Verksamheternas intäkter och kostnader (netto)	96,8	89,5	88,3
Avskrivningar	3,4	3,6	3,5
Verksamheternas nettokostnad före jämförelsestörande poster och finansnetto	100,2	93,1	91,8
Finansnetto	0,5	0,4	0,2
Nettokostnadsandel efter finansnetto	100,7	93,5	92,0
Jämförelsestörande poster (netto)	-0,8	0,0	0,0
Nettokostnadsandel	99,9	93,5	92,0

Viktigt för kommunens ekonomi är hur nettokostnaderna utvecklar sig i förhållande till skatter och generella statsbidrag. Nyckeltalet speglar hur stor del av skatter och statsbidrag som den löpande driftverksamheten tar i anspråk det vill säga ett mått på balansen mellan löpande kostnader och intäkter. Det utrymme som finns kvar kan användas för amortering av långfristiga lån, finansiering av investeringar och/eller sparande.

Lämpligt är att driftskostnadsandelen inte överstiger 98 %. 2017 uppgår den totala driftskostnadsandelen till 92%. Detta är mycket positivt för Munkedal

som hade en oroväckande ökning fram till 2015. Att andelen är så låg för året är till stor del relaterat till budgeterat resultat och reavinster.

Investeringsvolym samt skattefinansieringsgrad			
	2015	2016	2017
Bruttoinvesteringar (mnkr)	43,4	25,1	52,3
Nettoinvesteringar (mnkr)	41,4	20,9	51,3
Skattefinansieringsgrad av (%)			
nettoinvesteringar (%)	46,0	294,1	142,5

För att uppnå god ekonomisk hushållning bör, när den löpande driften finansierats, en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar. Detta mäts genom nyckeltalet "skattefinansieringsgraden av investeringarna", kan även kallas självfinansieringsgrad. Ett värde 100 % eller mer, innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som genomförs under året. Detta stärker då kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100 % kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka likviditeten.

Nettoinvesteringarna uppgick till 51,3 mnkr, merparten av investeringsvolymen hanteras inom samhällsbyggnadssektorn. Under året har kommunen erhållit 1,0 mnkr i investeringsbidrag främst rör det statsbidrag för fiber.

Skattefinansieringsgraden av investeringar uppgick till 142,5 % för 2017.

Årets resultat			
	2015	2016	2017
Årets resultat (mkr)	0,2	39,6	50,8
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster (mnkr)	-4,2	39,6	50,8
Årets resultat/skatteintäkter och generellt statsbidrag (%)	0,0%	6,5%	8,0%
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster/skatteintäkter och generellt statsbidrag (%)	-0,8%	6,5%	8,0%
Genomsnittligt resultat över 3 år (%)	0,6%	2,2%	5,0%
Årets resultat/eget kapital (%)	0,1%	20,8%	22,1%

Tabellen ovan visar utvecklingen av kommunens resultat inklusive respektive exklusive jämförelsestörande poster. Resultatet för 2017 förbättrades ytterligare jämfört med föregående år och överstiger med råge det budgeterade resultatet på 12,6 mnkr. Årets resultat i relation till skatter och generella statsbidrag är 8,0 %. För 2015 och 2016 var motsvarande resultat 0,0 % och 6,5 %.

Liksom föregående år har helårsprognoserna varit positiva under hela året. En avsevärd förbättring av prognoserna skedde efter sommaren vilken höll i sig året ut. Några jämförelsestörande poster finns inte för 2017 däremot finns poster av engångskaraktär som påverkat resultatet positivt. Detta gäller reavinster vid försäljning av fastigheter.

Det goda resultatet medför att kommunens egna kapital förstärks väsentligt med 22,1%. Det genomsnittliga resultatet för 2015-2017 uppgår till 5,0 % av skatte- och bidragsintäkter.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål för resultat är att på lång sikt ska det genomsnittliga resultatet uppgå till 2 % i förhållande till skatter, generella statsbidrag och utjämnning. Målen är således uppfylld för 2017.

Soliditet			
(%)	2015	2016	2017
Soliditet	34,7%	35,9%	42,9%
Tillgångsförändring	6,6%	16,8%	2,2%
Förändring eget kapital	0,1%	20,8%	22,1%
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	-7,7%	0,9%	9,5%

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme ju högre soliditet desto starkare finansiell ställning. Nyckeltalet soliditet visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med eget kapital respektive skulder. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen. I denna tabell visas både nyckeltal exklusive och inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt. Det senare för att få med de pensionsförpliktelser med vidhängande löneskatt som återfinns utanför balansräkningen vilket ger en bättre bild av kommunens totala långsiktiga finansiella handlingsutrymme.

Att soliditeten ökat markant beror på årets starka resultat i kombination med en måttlig ökning av balansomslutningen. Detta gäller även när samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt räknas in. En bra förstärkning av kommunens finansiella ställning.

Det är positivt att Munkedal har stärkt sin soliditet och kommunen ligger nu i nivå med genomsnittet bland kommunerna i Västra Götaland.

Kommunfullmäktiges mål att soliditeten ska förbättras årligen har uppfyllts för 2017.

Skuldsättningsgrad

(%)	2015	2016	2017
Total skuldsättningsgrad	65,3%	64,1%	57,1%
- varav avsättningsgrad (pensioner)	2,3%	2,5%	3,4%
- varav kortfristig skuldsättningsgrad	36,5%	41,7%	43,9%
- varav långfristig skuldsättningsgrad	60,9%	54,5%	50,8%

Den del av tillgångarna som har finansierats med främmande kapital brukar benämnas skuldsättningsgrad. Kommunens totala skuldsättningsgrad har minskat till 57,1 %. Det är den långfristiga skuldsättningsgraden som minskat tack vare att kommunen amorterat 32,5 mnkr av låneskulden.

Kommunalskatt

(kr / 100 Kr)	Munkedal	Västra Götaland	Riket
Primärkommunalskatt	23,63	21,30	20,75
Total kommunalskatt exkl kyrkoskatt	35,11	32,78	32,12

En viktig del av bedömningen av en kommuns finansiella kapacitet är vilken möjlighet kommunen kan påverka sin inkomstkälla. En redan hög kommunalskatt ger tex ett mer begränsat handlingsutrymme att generera en intäktsökning denna väg. Den totala kommunalskattesatsen uppgår till 35,11 % vilket är 2,33 procentenheter högre än för regionen och 2,99 procentenheter högre än riket.

Risk – Kontroll

Likviditet ur ett riskperspektiv

	2015	2016	2017
Likvida medel, mnkr	31,9	45,0	89,8
Tillgängliga medel, mnkr	128,6	213,0	211,7
Kassalikviditet %	67,5	101,4	104,4
Balanslikviditet, %	98,3	124,4	129,0

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kort-siktiga handlingsberedskap. En ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Så ser det också ut för 2017 då likviditeten förstärkts och uppgår vid årsskiftet till 104,4 %. Jämfört med tidigare år är det en förbättring.

Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100 %. Då innebär det att de korta tillgångarna är lika stora som

korta skulder. I kommunens korta skulder ingår semesterlöneskuld på cirka 30 % av de kortfristiga skulderna. Denna tenderar att vara oförändrad under året vilket innebär att den inte utgör någon större belastning på likviditeten. En nivå på 60 % tryggar därför normalt den kortsiktiga betalningsberedskapen. För året klarar kommunen oväntade finansiella utgifter på kort sikt utan att behöva låna.

Utöver de likvida medlen har kommunen en utnyttjad checkkredit på 15 mnkr. Under året har inte varit aktuellt att utnyttja denna kredit.

Finansiella nettotillgångar

(mnkr)	2015	2016	2017
Omsättningstillgångar + finansiella			
anläggningstillgångar	248,4	333,2	331,4
Kort- och långfristiga skulder	349,8	388,4	354,2
Netto	-101,4	-55,2	-22,8

Mättet finansiella nettotillgångar uttrycker betalningsförmåga på "medellång sikt". Omsättningstillgångar och de finansiella tillgångarna ligger kvar på samma nivå som föregående år. Fordringar på Migrationsverket har minskat 24 mnkr medan likvida medel och övriga kortfristiga fordringar ökat 23 mnkr. Vid årsskiftet uppgick fordran på Migrationsverket till 6 mnkr.

Minskningen av kort- och långfristiga skulder innebär att kommunens betalningsberedskap på medellång sikt förbättrats ytterligare under året.

Finansiella risker

	2015	2016	2017
Genomsnittsränta (%)	2,4	2,2	2,7
Ökad/minskad räntekostnad vid ränteförändring +/- 1%, mnkr		0,6	0,3
Kapitalbindningstid			
0 - 12 månader	49%	100%	60%
1 år - 5 år	51%	0%	40%
5 år och mer	0%	0%	0%
Räntebindningstid			
0-12 mån	26%	26%	13%
1 år -3 år	0%	0%	32%
3 år- 5 år	28%	51%	55%
5 år och mer	46%	23%	0%
Marknadsvärden swappar			
Säkrad låneskuld	160	160	160
Marknadsvärden ränteswapp	-15,7	-18,4	-14,2

Ur riskperspektiv är det viktigt att redovisa och beskriva eventuella ränterisker och valutarisker. Med ränterisk avses risken för förändringar i räntenivån och med valutarisk avses risk för eventuella kursförluster vid utlandslån. Några lån i utlandet har inte kommunen varvid kursförluster inte förkommer.

Likvida medel uppgick vid årsskiftet till 90 mnkr. Ökning av skatteintäkter och fastighetsförsäljning har bidragit till den goda likviditeten.

Kommunens upplåning exklusive finansiell leasing uppgår till 185 mnkr. Någon nyupplåning har inte varit aktuell under året utan kommunen har i stället amorterat 32,5 mnkr av låneskulden. Samtliga lån är placerade hos Kommuninvest.

Lån			
	2015	2016	2017
Kommuninvest	196,7	217,2	184,7
SEB	20,5		
Summa	217,2	217,2	184,7

Genomsnittliga räntebindningstid per 31/12-17 inklusive derivat uppgår till 3,23 år. Trots att ränteläget är fortsatt lågt ligger den genomsnittliga räntan på 2,7 %. Detta beror på att kommunens låneskuld är säkrad genom derivat. Värdet på dessa derivat är för närvarande inte så gynnsamt. Om man bortser från dessa derivat uppgår genomsnittliga räntan till -0,15 %. Genomsnittlig kapitalbindningstid per 31/12-17 uppgår till 0,96 år.

Derivat - Ränteswapar			
	2015	2016	2017
SEB	125	125	125
Swedbank	35	35	35
Summa	160	160	160

Värdet på ränteswaparna framgår enligt tabellen nedan.

Derivat - Ränteswapar			
	2015	2016	2017
Värde	-15,7	-18,4	-14,2

En känslighetsanalys över kommunens räntekostnader (givet samma låneskuld samt ränteswapar) visar att om räntan ökar med 1 procentenhet innebär det en ökad räntekostnad 0,3 mnkr. Om räntorna utvecklar sig i takt med marknadens förväntningar beräknas kostnaderna vara 4,9 mnkr 2018.

Avstämning finanspolicy

	Utfall
Minst två långgivare bör eftersträvas	1
Enskild långgivare bör ej representera mer än 50% av den totala skuldportföljen (undantag Kommuninvest).	100% (störst andel hos Kommuninvest)
Tillåtna instrument är ränteswapar, forward-swapar, FRA, Caps och Floors	Ränteswapar
Den genomsnittliga räntebindningstiden i skuldportföljen skall ej understiga 1 år och ej överstiga 7 år	3,23 år
Den genomsnittliga kapitalbindningstiden bör ej understiga 1 år	0,96 år

Avstämning visar att två kriterier är helt uppfyllda resterande är delvis uppfyllda. Orsaken till att kommunen har endast en långgivare beror på att Kommuninvest, som kommunen är delägare i, erbjuder bästa villkor.

Borgensåtagande och koncernens resultat

(mnkr)	2015	2016	2017
Kommunägda företag			
Munkedals bostäder AB	175,0	245,0	275,0
Dingle industrilokaler AB	6,0	6,0	6,0
KHRF Sörbygården och Dinglegården	37,8	37,1	35,7
Summa	218,8	288,1	316,7
Föreningar i kommunen	0,2	0,2	0,2
Egna hem och småhus	0,2	0,2	0,0
Summa borgensåtagande	219,1	288,4	316,9
Koncernens resultat	3,3	37,7	47,7
Borgensåtagande kr/invånare	21 471	27 870	30 404

Borgensåtagande redovisas utanför balansräkningen men är för kommunen en stor post som medför en ökad risk och ger kommunen lägre handlingsberedskap. De borgensåtagande som kommunen ingått ökar från 2015 på 219,1 mnkr till att för 2016 uppgå till 316,9 mnkr. Totalt sett innebär dessa ökade åtaganden en högre risk. Inför kommande år kan borgensåtagandet gentemot bostadsbolaget öka då ytterligare 25 mnkr är beviljat i borgensram.

❖ Kommuninvest

Munkedals kommun har tillsammans med ytterligare 287 kommuner och landsting ingått medlemskap i Kommuninvest ekonomiska förening. Föreningen är ett samarbete mellan kommuner och landsting kring finansiella tjänster. All upplåning i Kommuninvest sker med stöd av solidarisk borgen.

Munkedal har betalt in högsta medlemsinsatsen vilket är 900 kr/invånare. Det totala insatskapitalet i för-

eningen uppgår till 9,2 mnkr. Återbetalning för insatta medel samt för andel lån uppgår för året till 0,7 mnkr. Då medlemsinsatsen uppgår till maximalt belopp innebär det att för året har denna post kunnat resultatföras som en intäkt.

Risken för infriande av borgen bedöms som mycket liten.

❖ *Borgen Munkedals Bostäder AB (100 %)*

Borgensåtagande 275 mnkr. Bolaget visar för året ett negativt resultat på -2,7 mnkr. Detta innebär försämrad soliditet som för året uppgår till 4,7 %. Orsaken till det negativa resultatet är till stor del att vissa poster knutna till bolagets omfattande ROT-projekt har kostnadsförts. Bolaget har ett borgenslöfte om ytterligare 25 mnkr. Orsaken till höjningen är att bolaget genomför ROT-renovering på ett antal lägenheter.

Risk för infriande av borgen alternativt ägartillskott bedöms fortfarande som liten.

❖ *Dingle Industrilokaler AB (51 %)*

Borgensåtagande: 6 mnkr

Bolagets resultat för 2017 uppgår till -0,1 mnkr och soliditeten är 19,1 %. Risk för infriande av borgen bedöms som liten.

❖ *Kooperativa Hyresrättsföreningen*

Borgensåtagande 36 mnkr. Borgen avser åtagande gentemot hyresrättsföreningen Kooperativa Hyresrättsföreningen Sörby- och Dinglegården.

Risk för infriande av borgen bedöms som liten.

Pensionsåtagande			
(mnkr)	2015	2016	2017
Avsättning till pensioner i balansräkningen	8,4	10,2	12,7
Pensionsskuld, ansvarsförbindelse exklusive löneskatt	187,4	180,5	175,8
Särskild löneskatt på pensionsskuld, ansvarsförbindelse	45,5	44,0	42,6
Summa	241,3	234,7	231,1

Kommunen redovisar pensionerna enligt den så kallade blandmodellen. Pensionsförpliktelsen är en skuld till de anställda och redovisas dels som en avsättning i balansräkningen dels som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Perioden före 1998 betalades det inte in någon pension löpande under intjänandet av pensionsrätten. Det innebär att under ansvarsförbindelsen, utanför balansräkningen, finns en skuld som uppgår till 218,4 mnkr inklusive löneskatt. Denna pensionsförpliktelse, sjunker för femte året i rad. Förändringen mellan 2016 och 2017 beror i huvudsak på ökning av utbetalningar. Efter 1998 ändrades detta och en löpande inbetalning av pensionskostnaderna görs numera kontinuerligt. Kostnader för pensioner

som belastar resultatet uppgår till 46,8 mnkr 2017.

Prognosen för kommande 5 år visar att nivån på pensionskostnader årligen bedöms uppgå till cirka 40 mnkr. Inom en femårsperiod sjunker kostnader för ansvarsförbindelsen. Däremot syns kostnadsökning för särskilda satsningar, från staten, för vissa yrkesgrupper. Totalt sett innebär dessa åtaganden en hög risk.

Budgetföljsamhet			
Budgetavvikelse (mnkr)	Bokslut	Budget	Avvikelse
Verksamhetens nettokostnader	-584,4	-617,1	32,7
Skatter och generella bidrag	636,6	632,4	4,2
Finansnetto	-1,4	-2,7	1,3
Årets resultat	50,7	12,6	38,1

En budgetföljsamhet så nära 0 som möjligt är det önskvärda. Totalt sett för nämnderna ligger resultaten i nivå med budget.

Budgetföljsamhet				
Budgetavvikelse (mnkr)	April	Aug	Utfall 2017	Avvikelse jämfört med aug.
Kommunledningskontor	7,4	8,3	8,6	0,3
Sektor Samhällsbyggnad	0,9	1,1	6,9	5,8
Sektor Barn och utbildning	1,5	5,9	5,2	-0,7
Sektor Omsorg	-3,3	-10,2	-23,3	-13,1
Summa Kommunstyrelsen	6,5	5,1	-2,6	-7,7
Övriga nämnder	0	0	0,2	0,2
Byggnämnden	0,5	0,5	0,7	0,2
Finans	19,3	44,4	39,8	-4,6
Summa	26,3	50,0	38,1	-11,9

Prognossäkerheten visar på avvikelser inom nämnderna, främst sektor Omsorg. Orsaken till den stora förändringen av prognos inom sektorn beror på felaktig bedömning av intäkter.

Avvikelser finns även inom finansförvaltningen beroende på förbättrad prognos för reavinster vid fastighetsförsäljning.

Avslutande kommentarer

För att uppnå god ekonomisk hushållning är det viktigt att ha god balans mellan löpande intäkter och kostnader. Precis som det finansiella målet är uppsatt behöver resultatet stabilt uppgå till 2 % av skatter och utjämning. En sådan stabil resultatnivå innebär att, vid en investeringsvolym på cirka 35 mnkr, kan kommunen klara att egenfinansiera sin tillgångsökning med skatteintäkter. Detta leder till en god finansiell handlingsberedskap på kort och lång sikt.

Årets utfall, med rejält resultat, relativt låg utveckling av verksamhetens nettokostnader har inneburit att kommunens finansiella ställning förstärkts jämfört

med föregående år. Kommunen måste fortsätta med att minska verksamhetens nettokostnader. Resultatnivån bör också framåt ligga på en stabil nivå och öka. Detta för att möta kommande års utmaningar som ökad investeringsvolym och ökat demografiskt behov (både inom sektor utbildning och omsorg).

Förskolebarn, foto: Monika Ahlström.

Trygghetsundersökning 2017, foto: Joakim Hagetoft.

Finansiella nyckeltal

Finansiella nyckeltal

(%)	2015	2016	2017
RESULTAT-KAPACITET			
Skatteintäktsutveckling	3,35	8,37	5,53
Nettokostnadsutveckling exkl jämförelsestörande poster			
Nettokostnadsandel	99,9	93,5	92,0
- Verksamhetens intäkter och kostnader (netto)	96,8	89,5	88,3
- Planenliga avskrivningar	3,4	3,6	3,5
- Finansnetto	0,5	0,4	0,2
- Jämförelsestörande engångsposter	-0,8	0,0	0,0
Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster/skatteintäkter samt kommunalekonomisk utjämnning och statsbidrag			
Årets resultat/skatteintäkter samt kommunalekonomisk utjämnning och statsbidrag	0,0	6,5	8,0
Självfinansieringsgrad av årets nettoinvesteringar			
Nettoinvesteringar/skatteintäkter	7,5	3,4	8,1
Soliditet enl. balansräkningen			
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser	34,7	35,9	42,9
Total skuld- och avsättningsgrad			
- varav avsättningsgrad	2,3	2,5	3,4
- varav kortfristig skuldsättningsgrad	36,5	41,7	43,9
- varav långfristig skuldsättningsgrad	60,9	54,5	50,8
Kommunal skattesats	22,68	23,63	23,63
RISK OCH KONTROLL			
Kassalikviditet	67,5	101,4	104,4

Definitioner:

Nettokostnadsandel

Löpande kostnader i % av skatteintäkter samt kommunalekonomisk utjämnning och statsbidrag.

Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar

Resultat före extraordinära poster + avskrivningar/ investeringar.

Soliditet

Eget kapital/ tillgångar.

Kassalikviditet

Kortfristiga fordringar + kortfristiga placeringar + kassa och bank/ kortfristiga skulder.

God ekonomisk hushållning, balanskravsutredning och resultatutjämningsreserv

I detta avsnitt görs uppföljning på kommunfullmäktiges uppsatta mål för god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv. Därefter följer balanskravsutredning och redovisning av resultatutjämningsreserven (RUR).

God ekonomisk hushållning

Begreppet god ekonomisk hushållning är lagstadgat krav enligt kommunallagen. Lagkravet innebär att hushålla i tiden och över tiden. Kommunen ska sätta mål för verksamheten och finanser som syftar till att uppnå god ekonomisk hushållning. Kravet i lagen syftar till att kommunens ekonomi ska ha förutsättningar att klara av befolkningens behov nu och i framtiden.

Kommunfullmäktige beslutade 2014 om riktlinjerna för god ekonomisk hushållning samt tillämpning av resultatutjämningsreserv. Riktlinjerna har sin utgångspunkt i lagkravet att varje generation ska bekosta den kommunala servicen som konsumeras och därigenom lämna över oförändrat finansiella utrymme till kommande generationer. Med detta som utgångspunkt beslutade kommunfullmäktige om fyra finansiella mål, vilka inför budget 2017 reviderades och minskades till tre.

Motsvarande inriktningsmål för verksamheten är antagna i kommunens mål- och resursplan. Dessa mål och dess måluppfyllelse redovisas under avsnittet, kommunens samlade verksamhet.

Finansiella inriktningsmål 2017 - 2019

Resultatmål – På lång sikt ska det genomsnittliga resultatet i förhållande till skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämnning uppgå till 2 %.

Status: Helt uppfyllt

Trend: Ökad

Målet är satt utifrån att kommunens resultatnivå ska vara stabilt på 2 % i förhållande till skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämnning. Detta för att kunna självfinansiera investeringar och därmed inte öka på kommunens skulder. Det innebär också att kommunens finansiella handlingsutrymme på kort och lång sikt stärks.

Mellan 2002 till 2016 var kommunens resultat positivt, med undantag för 2014. 2016 landade resultatet på ett överskott på 39,6 mnkr och för året +50,8 mnkr. Det genomsnittliga resultatet över de senaste tre åren ligger tack vare de två senaste årens goda resultat på 5,0 %. Detta innebär att resultatmålet är uppfyllt för.

Aktuella symboler:

Status:

Helt uppfyllt

I hög grad uppfyllt

Delvis uppfyllt

Ej uppfyllt

Trend:

Ökad

Oförändrad

Minskad

Soliditetsmål – Soliditeten ska förbättras

Status: Helt uppfyllt

Trend: Ökad

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme ju högre soliditet desto starkare finansiell ställning. Nyckeltalet soliditet visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med eget kapital respektive skulder. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen.

Kommunens soliditet enligt balansräkningen uppgick vid årets slut till 42,9% vilket är ökning från föregående års 35,9 %. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser uppgick till 9,5 % vilket även det är en ökning jämfört med 2016. Detta innebär att soliditetsmålet är uppfyllt.

Investeringsmål – Självfinansieringsgraden av reinvesteringar 100 %

Status: Helt uppfyllt

Trend: Ökad

För att uppnå god ekonomisk hushållning bör, när den löpande driften finansierats, en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar. Detta mäts genom nyckeltalet "skattefinansieringsgraden av investeringarna", kan även kallas självfinansieringsgrad. Kommunfullmäktige har beslutat om att självfinansieringsgraden för reinvesteringar ska uppgå till 100 %.

Självfinansieringsgraden av reinvesteringar uppgick 2017 till 349 %. Självfinansieringsgraden av samtliga investeringar uppgick 2017 till 142 % och för 2016 till 294 %. Kommunen har alltså finansierat investeringarna med egna medel under perioden. Detta innebär att investeringsmålet är uppfyllt.

Finansiella resultatmål för 2017

Årets resultat Årets resultat skall uppgå till 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Årets resultat på 50,8 mnkr motsvarar 8,0 % i resultatnivå. Detta innebär att resultatmålet är uppfyllt för 2017.

Effektiviseringsmål Verksamhetens nettokostnad för individ och familjeomsorgen ska minska. Utgångsvärde 2015 51,6 mnkr.

Nettokostnaden för verksamheten uppgick till 55,3 mnkr för 2017 vilket är oförändrat i jämförelse med 2016 men betydligt över 2015 års nivå. Målet för 2017 är inte uppfyllt.

Soliditetsmål Låneskulden ska över tid minska genom amortering. Utgångspunkt låneskuld per 2015-12-31 217,2 mnkr.

Under 2017 har låneskulden minskat 32,5 mnkr genom amortering. Detta innebär att soliditetsmålet är uppfyllt för 2017.

Investeringsmål Självfinansieringsgraden av reinvesteringar 100 % för 2017.

Självfinansieringsgraden av reinvesteringar uppgick 2017 till 349 %. Investeringsmålet är därmed uppfyllt för 2017.

Bedömning av god ekonomisk hushållning

Måloppfyllelsen för god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv förbättras avsevärt 2017. Vid en bedömning om kommunen har en god ekonomisk hushållning är det viktigt att målen värderas i sin helhet men också att bedömningen ses över tid. Då bedömningen för ett enskilt år kan ge en för begränsad bild.

Av kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning är samtliga finansiella inriktningsmål helt uppfyllda och inriktningsmålen för verksamheten är helt eller delvis uppfyllda.

Sammanvägda bedömningen som kommunstyrelsen gör, för 2017, är att Munkedals kommun bedöms ha god ekonomisk hushållning.

Balanskravsutredning och resultatutjämningsreserv

Det lagstadgade balanskravet infördes i kommunallagen år 2000. Det innebär att kommunerna ska besluta om en budget där intäkter överstiger kostnaderna. Skulle resultatet, när året är slut, vara negativt ska kommunen inom en tidsperiod om tre år återställa det uppkomna underskottet. Detta genom att kommunfullmäktige beslutar om en plan för hur det ska ske.

I detta avsnitt redovisas en balanskravsutredning. Efter denna utredning är klar erhålls "Årets resultat efter balanskravsutredning före avsättning till RUR". Därefter följer medel som förs till eller från RUR. En

resultatutjämningsreserv inom balanskravsutredningen ger varken påverkan på redovisningen, årets resultat eller ekonomiska nyckeltal.

Lagstiftningen vad gäller RUR ger kommuner möjlighet att under vissa angivna förutsättningar reservera medel för att kunna täcka underskott vid ett senare tillfälle. Syftet med RUR är att kunna bygga upp en reserv under goda tider för att senare, under vissa omständigheter, kunna utnyttja denna när skatteunderlagsutvecklingen är svag. RUR är avsedd att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna.

Med RUR kan kommunen vid en tillfällig intäktsdämpning undvika kortsiktiga neddragningar av verksamheter som eventuellt senare måste byggas upp igen.

Avsikten med RUR är således inte att göra det möjligt att skjuta upp långsiktigt nödvändiga beslut om en verksamhet eller ekonomin i stort, det vill säga inte hämma åtgärder som är viktiga ur effektivitetssynpunkt. RUR ska inte heller användas för att göra kortsiktiga förändringar av skattesatsen.

Munkedal har beslutat att reservering till RUR får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av den del av årets resultat efter balanskravsutredningar som överstiger:

- en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, eller
- två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, om en kommun eller ett landsting har ett negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

Mot bakgrund av att Munkedal har en relativt hög skuldsättning samt höga borgensåtaganden får resultatutjämningsreserven maximalt uppgå till 10 mnkr.

10-årigt snitt för skatteunderlagsutvecklingen

(mnkr)	2015	2016	2017
Årets skatteunderlagsutveckling	5,0	5,2	4,5
10 -årigt genomsnitt	3,9	4,0	4,0
Överstiger + Understiger -	+1,1	+1,2	+0,5

För Munkedals kommun tillämpas modellen att en prognos av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen

de senaste tio åren, används som riktvärde för när uttag ska få göras ur RUR. Uttag får göras när årets utfall understiger det 10-åriga genomsnittet.

För året finns ingen möjlighet att disponera medel ur RUR.

Balanskravsutredning

(mnkr)	2015	2016	2017
Årets resultat enl resultaträkningen	0,2	39,6	50,8
Reducering av samtliga realisationsvinster	0,0	-0,6	-37,5
justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet			
Orealiserade förluster i värdepapper			
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper			
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	0,2	39,0	13,3
reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0,0	3,9	0,0
användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat	0,2	35,1	13,3
Pensionsreserv	0,0	0,0	0,0
Social investeringsfond	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat efter övriga justeringar	0,2	35,1	13,3

Balanskravsutredningen visar ett positivt resultat vilket innebär att något balanskravsunderskott inte uppstått.

Resultatutjämningsreserv (RUR)

(mnkr)	2015	2016	2017
Ingående värde	6,1	6,1	10,0
Reservering till RUR	0	3,9	0
Disponering av RUR	0	0	0
Utgående värde	6,1	10,0	10,0

Resultatet efter balanskravsjusteringar uppgick till 13,3 mnkr. Detta resultat överstiger 1 % av skatteintäkter och generella statsbidrag som uppgår till 6,4 mnkr. I riktlinjerna framgår att RUR endast får uppgå till 10 mnkr. Då RUR redan uppgår till 10 mnkr görs ingen avsättning för året.

Skolmat, muk, foto: Erland Pålsson.

Skolbarn, foto: Pixabay.

Skoldag, foto: Lotta Karlsson.

Benchmarking i norra Bohuslän

Kommunerna i norra Bohuslän; Munkedal, Tanum, Sotenäs, Strömstad och Lysekil, sedan år 2000 systematiskt använt sig av kommunala jämförelser. Syftet med arbetet är att genom jämförelser förklara likheter och olikheter mellan kommunerna och att detta arbete ska leda till ett erfarenhetsutbyte och lärande mellan kommunerna.

Befolkning

Samtliga kommuner har haft en positiv befolkningsutveckling det senaste året. Tanum har haft den enskilt största ökningen.

Invånare totalt				
(antal)	2015	2016	2017	
Lysekil	14 464	14 570	14 621	
Munkedal	10 205	10 361	10 423	
Sotenäs	9 006	9 065	9 073	
Strömstad	12 854	13 079	13 218	
Tanum	12 455	12 606	12 763	

Finansiella jämförelser

Kommunalskatt

Skattesatsen skiljer sig åt mellan kommunerna i norra Bohuslän. Mellan 2016 och 2017 har samtliga kommuner oförändrad skattesats. Munkedal har högsta utdebiteringen men samtliga kommuner ligger högt i jämförelse med Västra Götalandsregionen 21,30 och riket 20,75.

Kommunalskatt	
(%)	Utdebitering
Lysekil	22,46
Munkedal	23,63
Sotenäs	21,99
Strömstad	21,91
Tanum	21,56

Resultat

Samtliga kommuner visar på goda resultat för året. Munkedal följt av Strömstad har de högsta resultatnivåerna. Munkedal står också för största förbättringen av resultatet i kommungruppen.

Resultat					
(mnkr)	2013	2014	2015	2016	2017
Lysekil	3,8	13,5	35,7	18,6	8,1
Munkedal	10,7	-1,9	0,1	39,6	50,8
Sotenäs	1,4	-14,4	13,3	29,6	10,2
Strömstad	33,7	12,4	14,4	37,6	32,7
Tanum	9,0	9,1	6,0	12,7	15,2

Nettokostnadsutveckling

Ett viktigt mått för att långsiktigt nå och behålla en ekonomisk balans är kontrollen kostnadsutvecklingen och att kostnaderna inte ökar snabbare än intäkterna. För kommunerna i gruppen har Munkedal den lägsta nettokostnaden som andel av skatteintäkter och statsbidrag.

Nettokostnad som andel av skatteintäkter och statsbidrag					
(%)	2013	2014	2015	2016	2017
Lysekil	99,7	98,5	95,8	98,1	99,6
Munkedal	97,3	99,6	99,4	93,1	91,8
Sotenäs	99,4	102,8	96,9	94,1	98,7
Strömstad	94,7	98,5	98,3	97,5	96,1
Tanum	96,5	96,8	97,3	96,5	96,2

Nettokostnadsutveckling			
(%)	2016	2017	förändr
Lysekil	-822,8	-862,2	4,8%
Munkedal	-566,4	-584,3	3,2%
Sotenäs	-477,1	-507,9	6,5%
Strömstad	-671,5	-694,8	3,5%
Tanum	-640,2	-671,9	5,0%

Soliditet inkl ansvarsförbindelse

Den långsiktiga finansiella styrkan, soliditeten, skiljer sig väsentligt åt mellan kommunerna. Sotenäs och Strömstad har högst soliditet medan Munkedal redovisar den största förbättringen från 2016.

Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser					
(%)	2013	2014	2015	2016	2017
Lysekil	-32,3	-27,3	-20,1	-15,6	-11,3
Munkedal	-12,3	-10,2	-7,7	0,9	9,5
Sotenäs	23,6	23,0	23,7	28,1	28,6
Strömstad	21,6	21,8	25,3	28,1	27,6
Tanum	9,8	10,1	10,8	11,9	13,7

Barn och utbildning

Munkedal har från 2015 till 2017 gått från den högsta personaltätheten till den lägsta i de fem kommunerna. Övriga kommuner har ökat sin personaltäthet.

Lärar- och elevassistenttäthet/ 100 elever grundskolan

	2015	2016	2017
Lysekil	9,9	11,5	12,3
Munkedal	10,5	10,4	9,3
Sotenäs	9,5	10,3	10,9
Strömstad	9,9	9,8	9,9
Tanum	9,4	9,5	9,7

När det gäller godkända betyg har Munkedal betydligt sämre resultat än övriga kommuner medan de andra fyra kommunerna har likvärdiga resultat. Strömstad har förbättrat sitt resultat 2017 jämfört med 2016 medan övriga kommuner försämrat sina resultat 2017. En av orsakerna till resultatförsämringen är att kommunerna de senaste åren tagit emot förhållandevis många nyanlända. Alla kommunerna i norra Bohuslän har lägre resultat än riksgenomsnittet.

Godkänt betyg i alla ämnen i år 9

(%)	2015	2016	2017
Lysekil	75,0	78,3	68,1
Munkedal	74,8	63,9	59,1
Sotenäs	80,8	81,1	66,7
Strömstad	67,0	60,3	67,9
Tanum	78,7	82,1	68,0

Resultaten i gymnasieskolan följs upp genom att mäta hur stor andel av eleverna som fullföljer gymnasiestudierna inom fyra år. Det är Sotenäs av kommunerna i norra Bohuslän redovisar ett resultat som är bättre än riksgenomsnittet på 79 %.

Andel elever som fullföljer gymnasiet inom 4 år

(%)	2015	2016	2017
Lysekil	75	75	69
Munkedal	81	83	79
Sotenäs	75	74	86
Strömstad	78	73	74
Tanum	82	76	78

Omsorgsverksamheten

Alla kommunerna i norra Bohuslän har höga kostnader för äldreomsorg. Munkedal har lägst kostnader i kommungruppen när totalkostnaden för äldreomsorg ställs i relation till antalet invånare 80 år och äldre. Munkedal har sänkt sina kostnader 2017 medan övriga kommuner redovisar högre kostnader 2017 än 2016.

Nettokostnad äldreomsorg/invånare 80+

(tkr)	2015	2016	2017
Lysekil	193	199	205
Munkedal	210	224	198
Sotenäs	189	204	220
Strömstad	191	200	215
Tanum	200	208	212

I de nationella jämförelser som görs av hur brukarna upplever kvalitén inom äldreomsorgen får kommunerna i norra Bohuslän generellt ett bra betyg. Brukarna i norra Bohuslän är mer nöjda än riksgenomsnittet. Brukarnas nöjdhet är störst inom hemtjänsten.

NKI Hemtjänst

(Andel nöjda brukare)	2015	2016	2017
Lysekil	90	92	94
Munkedal	97	96	95
Sotenäs	93	90	94
Strömstad	93	93	100
Tanum	96	91	89

NKI Särskilt boende

(Andel nöjda brukare)	2015	2016	2017
Lysekil	82	83	82
Munkedal	*	*	83
Sotenäs	82	84	91
Strömstad	91	91	84
Tanum	88	89	92

*) P.g.a otillräckligt antal svar finns inga uppgifter att tillgå.

Kostnaden för försörjningsstöd skiljer sig mycket åt mellan kommunerna. Munkedal och Lysekil har högst kostnad för försörjningsstöd medan kostnaderna i Sotenäs och Strömstad ligger lägst. Kostnaden för försörjningsstöd har minskat i Strömstad medan den ökade i övriga kommuner under 2017.

Försörjningsstöd kostnad/invånare

(kr)	2015	2016	2017
Lysekil	950	818	832
Munkedal	796	723	795
Sotenäs	301	396	523
Strömstad	262	369	324
Tanum	611	643	704

VA

Alla fem kommunerna i norra Bohuslän har höga taxor för vatten och avlopp. Alla kommunerna har som målsättning att VA-verksamhetens kostnader fullt ut ska finansieras med taxor från VA-kollektivet.

VA-taxa normalvilla

(kr)	2015	2016	2017
Lysekil	7 874	8 268	8 688
Munkedal	8 305	8 870	9 132
Sotenäs	8 173	8 385	8 388
Strömstad	8 655	9 433	10 656
Tanum	10 945	11 610	11 616

Personal

Efter att ha sjunkit under flera år har sjukfrånvaron stigit de senaste åren. I Sotenäs och Strömstad har dock sjukfrånvaron minskat under 2017. Munkedal har den högsta sjukfrånvaron av kommunerna. Jämfört med 2016 ökar sjukfrånvaron mest i Tanum.

Personal

(%)	2015	2016	2017
Lysekil	7,9	7,1	7,1
Munkedal	7,5	8,1	8,0
Sotenäs	7,4	7,8	6,7
Strömstad	6,2	6,7	6,5
Tanum	6,4	6,0	6,4

10 års översikt

I tioårsöversikten redovisas kommunens ekonomiska utveckling och ställning under en tioårsperiod. Redovisningen innehåller resultaträkningen och balansräkningen för kommunen samt väsentliga nyckeltal för kommunen och kommunkoncernen.

Resultaträkningen

Kommunen redovisar 2017 ett positivt resultat på 51 mnkr. Under tioårsperioden har det redovisats positiva resultat förutom 2014.

Kommunens intäkter har ökat under de senaste 10 åren med 105 mnkr, det senaste årets ökning är främst beroende på intäkter från fastighetsförsäljning. Kostnaderna har ökat med 248 mnkr under perioden. Stor del av detta är löneökningar och ökade kostnader för köp av huvudverksamhet. Men även kostnader kopplade till statsbidragen inom integration och skolverksamheten.

Nettokostnadsökning är lägre än intäktsökning i form av skatteintäkter och generella bidrag under den senaste tio års period vilket förbättrat kommunens ekonomi i väsentlig grad. De senaste tre åren har staten delat ut ett extra generellt statsbidrag till följd av flyktingsituationen. Munkedals kommun har mottagit 31,4 mnkr för detta. Under perioden 2012-2015 har kommunen haft jämförelsestörande intäkter motsvarande ca 23 mnkr, beroende på återbetalning av inbetalda premier från AFA försäkring.

Balansräkningen

Kommunen har ökat sina tillgångar under åren, främst har detta skett inom exploateringsverksamheten, bland annat i Säleby, Smedberg och Möe samt att kommunen under 2017 förvärvat Dingle Naturbruksskola. Kommunen har även köpt bolaget Vadholmen Foss 2:81 mfl AB och ökat sitt insatskapital till Kommuninvest.

Nyckeltal

Nettokostnadsandelen av skatter och statsbidrag har hållit sig runt 97 % för kommunen och något procentenhet lägre för kommunkoncernen under större delen av tioårsperioden. De två senaste åren då kommunen redovisat starka resultat har nettokostnadsandelen sjunkit och ligger för 2017 på 92 % i kommunen. Kommunen har då använt mindre än de skattepengar/bidrag/taxor som har kommit verksamheten till del.

Soliditeten förbättrades under åren 2006-2013, men försämrades 2014-2015. För 2016 och 2017 förbättras soliditeten och från 2016 har kommunen en positiv soliditet även inklusive samtliga pensionsåtgärderna. Låneskulden i kommunen och kommunkoncernen har med undantag från det senaste året ökat stadigt under tioårsperioden. Främst för att klara av investeringarna som under vissa år varit högre än årets resultat och avskrivningar.

Hensbacka, Saltkällan, foto: Per Pixel Pettersson.

10 års översikt

(Belopp i mnkr)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
RESULTATRÄKNING										
Verksamhetens intäkter	110	103,8	108	101	123	105	116	127	189	215
Verksamhetens kostnader	-529	-533,5	-540	-552	-581	-583	-629	-656	-734	-777
Avskrivningar	-22	-19,1	-20	-22	-19	-16	-17	-19	-22	-22
Verksamhetens nettokostnader	-441	-449	-452	-473	-477	-494	-530	-548	-567	-584
Skatteintäkter	353	355	360	368	372	383	392	405	439	463
Generella statsbidrag och utjämningsbidrag	104	109	122	119	124	125	141	149	171	174
Avgifter utjämningsystemet	-3	-2	-2	-3	-3	0	-1	-2	-1	0
Finansiella intäkter	4	3	2	1	2	3	3	2	3	3
Finansiella kostnader	-13	-8	-11	-6	-6	-6	-7	-5	-5	-5
Resultat före extraordinära poster	6	8	19	7	11	11	-2	1	40	51
Extraordinära intäkter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0	0	0	-1	0	0
Årets resultat	6	8	19	7	11	11	-2	0	40	51
BALANSRÄKNING										
Anläggningstillgångar	357	376	384	378	382	388	386	420	428	443
Omsättningstillgångar	123	98	97	113	118	123	129	129	213	212
Summa	480	474	480	491	500	511	515	549	641	655
Eget kapital	138	145	164	171	182	192	190	191	230	281
Skulder	342	329	316	320	317	319	325	358	411	374
Summa	480	474	480	491	500	511	515	549	641	655
NYCKELTAL KOMMUNEN										
Årets resultat per invånare, kr	1 052	557	733	1 860	706	1 046	-188	17	3 823	4 870
Resultat enligt balanskrav, mnkr	-1	8	10	2	10	12	0	0	35	13
Nettokostnadsandel av skatter och statsbidrag, %	97	97	95	97	97	97	100	99	93	92
Kassalikviditet, %	84	57	56	63	46	40	79	68	101	104
Soliditet, %	29	31	34	35	38	38	37	35	36	43
Soliditet inkl. ansv.förb., %	-19	-18	-12	-15	-11	-12	-10	-8	1	10
Låneskuld, mnkr	219	188	188	205	205	205	205	217	223	190
Nettoinvesteringar, mnkr	26	44	27	20	33	36	24	42	21	52
Kommunens skattesats	22:76	22:76	22:76	22:76	22:33	22:83	22:83	22:68	23:63	23:63
Invånarantal 31 december	10 245	10 246	10 181	10 223	10 173	10 205	10 243	10 205	10 361	10 423
NYCKELTAL KOMMUNKONCERNEN										
Årets resultat per invånare, kr		804	1 989	740	1 211	1 112	-33	323	3 635	4 579
Årets resultat		8	20	8	12	11	-0	3	38	48
Nettokostnadsandel av skatter och statsbidrag, %		96	93	96	95	96	98	97	92	91
Kassalikviditet, %		60	64	67	51	45	87	54	54	57
Soliditet, %		25	27	28	29	30	28	27	28	30
Soliditet inkl. ansv.förb., %		-11	-7	-9	-6	-7	-5	-3	3	8
Låneskuld, mnkr		320	334	351	353	367	398	425	491	492
Nettoinvesteringar, mnkr		42	56	48	54	184	62	64	76	137

Driftredovisning

Driftredovisningen visar verksamhetens resursförbrukning och avvikelser i förhållande till budget. I nämndernas redovisning ingår både externa kostnader och avskrivningar samt interna poster såsom interna debiteringar, personalkostnadspålägg och internränta.

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten. Budgetföljsamheten för kommu-

nens verksamheter är +5,6 %, alltså har mindre pengar använts än den budgeterade ram som tilldelats verksamheterna. Det beror främst på vinster vid fastighetsförsäljning samtidigt som nämndverksamheten hållits inom tilldelade ramar. Inom kommunstyrelsens ansvarsområde föreligger det stora skillnader mellan de olika sektorerna när det budgetavvikelser. En utförligare analys av orsaker till dessa avvikelser redovisas längre fram i årsredovisningen under avsnittet *Kommunens samlade verksamhet*.

Driftredovisning					
Nämnd (Belopp i mnkr)	Utfall kostnad	Utfall intäkt	Netto	Årets budget	Avvikelse
Kommunstyrelsen					
Kommunledningskontoret	-61,8	18,5	-43,3	-52,0	8,6
Sektorn för Samhällsbyggnad	-117,2	23,3	-93,9	-100,8	6,9
Sektorn för barn & utbildning	-278,5	67,5	-211,0	-216,2	5,2
Sektorn för Omsorg	-333,0	81,9	-251,1	-227,8	-23,3
Summa Kommunstyrelsen	-790,5	191,1	-599,4	-596,8	-2,6
Byggnadsnämnden					
Adm och nämnd	-0,7	0,0	-0,7	-0,7	0,1
Bygg	-2,8	2,2	-0,6	-1,3	0,7
Summa Byggnadsnämnden	-3,5	2,2	-1,3	-2,0	0,7
Övriga nämnder					
Kommunfullmäktige	-0,7	0,0	-0,7	-0,9	0,2
Valnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnd	-2,0	1,0	-1,0	-1,0	0,0
Revisionen	-0,8	0,1	-0,7	-0,7	0,0
Lönenämnd	-8,1	5,6	-2,5	-2,5	0,0
Summa övriga nämnder	-11,6	6,7	-4,9	-5,1	0,2
Summa nämnder	-805,6	199,9	-605,7	-604,0	-1,7
Pensioner inkl. löneskatt	-46,2	0,0	-46,2	-37,0	-9,2
Interna räntor	0,0	8,6	8,6	9,0	-0,3
Sociala avgifter	0,0	28,0	28,0	26,5	1,5
Övrigt	-9,5	40,3	30,8	-11,6	42,4
Summa verksamheter	-861,3	276,8	-584,4	-617,1	32,7
Skatteintäkter och generella statsbidrag	0,4	636,2	636,6	632,4	4,2
Finansiella poster	-5,0	3,6	-1,4	-2,7	1,3
Summa efter skatter, statsbidrag och finansnetto	-865,8	916,5	50,8	12,7	38,1

Investeringsredovisning

Investeringsredovisningen beskriver hur investeringsutgiften under året fördelat sig på olika verksamhetsområden.

I Munkedals kommun så har det under året, efter avdrag för investeringsbidrag, investerats för 53,2 mnkr inklusive exploateringsverksamheten. De flesta investeringar har skett inom sektorn för samhälls-

byggnad och den största investeringen under året är köpet av Dingle Naturbruksskola.

Kommunen har en självfinansieringsgrad på investeringarna på 140 %. Då självfinansieringsgraden är över 100 % så innebär det att kommunen har kunnat finansiera samtliga sina investeringar med egna medel utan att låna.

Investeringsredovisning					
Nämnd (Belopp i mnkr)	Budget	Tilläggs- anslag	Årsbudget	Bokslut	Avvikelse
Kommunstyrelsen					
Kommunledningskontoret	3,1	1,1	4,2	1,0	3,2
varav:					
– Utbyte PC/Skrivare	1,3	0,1	1,4	1,6	-0,2
– Bidrag fibernät	0,0	0,0	0,0	-0,7	0,7
Sektorn för barn & utbildning	0,9	0,3	1,2	1,0	0,2
Sektorn för omsorg	0,8	2,0	2,8	0,7	2,1
Sektorn för samhällsbyggnad	41,6	9,2	50,8	49,9	0,9
varav:					
– Köp av Dingle Naturbruksskola/ Utvecklingscentrum Munkedal	0,0	0,0	0,0	28,0	-28,0
– Upprustning lokaler Utvecklingscentrum Munkedal	2,0	0,3	2,3	1,4	0,9
– Köp inventarier Utvecklingscentrum Munkedal	0,0	1,3	1,3	1,1	0,2
– Upprustning skolgård Munkedalsskolan	1,0	0,9	1,9	2,5	-0,6
– Ombyggnad Kunskapens hus "Skatten"	3,0	0,9	3,9	6,9	-3,0
Summa Kommunstyrelsen	46,4	12,6	59,0	52,6	6,4
Byggnadsnämnden	0,7	1,1	1,8	0,6	1,2
Summa Byggnadsnämnden	0,7	1,1	1,8	0,6	1,2
Övriga nämnder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa övriga nämnder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa investeringar	47,1	13,7	60,8	53,2	7,6
<i>Varav exploateringsverksamhet</i>	<i>2,0</i>	<i>5,5</i>	<i>7,5</i>	<i>2,0</i>	<i>5,5</i>

Personalredovisning 2017

Inledning

Munkedals kommun står inför en demografisk utmaning precis som många andra kommuner, samtidigt som befolkningen ökar blir vi allt färre i arbetsför ålder. En ökad konkurrens om arbetskraften råder på arbetsmarknaden, vilket innebär att Munkedal som arbetsgivare behöver arbeta aktivt med att attrahera, rekrytera, motivera och behålla personal.

Ett viktigt mål för Munkedals kommun är målet om att vara en attraktiv arbetsgivare, vilket bland annat innebär att vi behöver arbeta med vårt arbetsgivarvarumärke, erbjuda en hälsofrämjande arbetsmiljö med goda utvecklingsmöjligheter och ge våra chefer och ledare goda förutsättningar för att lyckas med sina uppdrag. Arbetsmiljö, rekrytering och kompetensförsörjning är tre viktiga fokusområden för kommunen.

Viktiga händelser

Arbetsmiljöfrågorna är ett fokusområde för kommunen och kommer så att vara under de närmaste åren, dels för att sänka sjuktalet och dels för att kunna attrahera, rekrytera och behålla personal.

Satsning har gjorts under året inom både hälsofrämjande området samt det förebyggande. Ett nätverk för hälsoinspiratörer från kommunens arbetsplatser har startats för att kunna bidra till ökat engagemang för arbetsmiljöfrågorna samt vara en positiv kraft kring dessa frågor för chef och arbetskamrater.

En förebyggande insats är framtagningen av ett pilotprojekt kring en rehabiliterings- och aktiveringskurs för anställda som riskerar att hamna i en långtidssjukskrivning. Kursen kommer att genomföras med stöd av Försäkringskassans förebyggande sjukpenning och är ett nära samarbete med företagshälsovården och kommer att pågå under 2018.

Under hösten påbörjades framtagningen av en ledarplattform, som syftar till att lägga grunden till en gemensam ledarkultur som stärker chefers förutsättningar att åstadkomma ett ökat värde för medborgarna. Målet med en ledarplattform är en ökad kunskap och förståelse för helheten i chefs- och ledaruppdraget samt att stärka chefernas kompetens så att de som ledare och chefer kan bära ansvaret för helheten i kommunen.

Årets löneöversyn innebar en grundlig lönekartläggning och visade behovet av att rätta till osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor inom lika och likvärdiga arbeten. Struktursatsningar gjordes för ett antal anställda för att utjämna skillnader samt även satsningar på anställda inom grupper med låg lön i förhållande till lång anställningstid.

Personalstruktur

Antal anställda ökade under 2017 med 34 personer och Munkedals kommun hade vid 2017 års slut 942 tillsvidareanställda personer (858,6 åa=årsarbetare). Timavlönad personal är inte medräknad. Ökningen har skett främst inom sektor Barn och utbildning och Samhällsbyggnad.

Medelåldern bland anställda är 42,9 år. År 2016 låg medelåldern på 43,2 år.

Personalstruktur 2017

(Antal anställda)	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	801	141	942 (858,6 åa)
Visstid	90	21	111 (96,6 åa)
Totalt	891	162	1 053 (955,2 åa)

Personalstruktur 2016

(Antal anställda)	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	780	116	896 (813,2 åa)
Visstid	94	29	123 (104,4 åa)
Totalt	874	145	1 019 (917,6 åa)

Sysselsättningsgrad

Andelen heltider har ökat med 53 personer under 2017. Ökningen har skett främst inom sektor Barn och utbildning (32 personer) och Samhällsbyggnad (21 personer).

Kommunen arbetar genom det beslutade uppdraget om "Heltidsresan" vidare med att öka andelen heltider, vilket också anges i Kommunals nya avtal för 2016-2019. En handlingsplan för hur kommunen ska öka andelen heltider ska vara framtagen i slutet av 2017

Sysselsättningsgrad 2017

(%)	2015	2016	2017
0-74 %	189	181	167
15-99 %	222	233	233
100 %	577	625	678

Personalrörlighet

Under 2017 har 113 personer avslutat sin anställning i Munkedals kommun. 21 personer gick i pension och 90 personer sa upp sig på egen begäran. 2 personer avslutades p g a arbetsbrist inom avdelning Stöd och Integrationsenheten. Det har rekryterats 69 nya personer till kommunen.

2016 avslutade 98 personer sin anställning i kommunen. 17 personer gick i pension och 74 personer sa upp sig på egen begäran. 7 provanställda avslutades på grund av arbetsbrist inom avdelning Stöd och Integrationsenheten. Siffrorna gäller endast tillsvidareanställda.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har gått ner från 8,14 % till 8,03 % och är relativt jämnt fördelat mellan korttids- och långtidsfrånvaro.

Det är framför allt den psykiska ohälsan och stressrelaterade problem som fortsätter att öka. Kommunen behöver agera tidigare i processen kring sjukfrånvaron samt arbeta med det systematiska arbetsmiljöarbetet för att upptäcka och åtgärda brister i tid. Kontinuerligt arbete sker med regelbundna uppföljningar och stödsatser av sjukfrånvaron, åtgärder vid upprepade korttidsfrånvaro samt rehabiliterande insatser.

Den totala sjukfrånvaron (i procent av de anställdas tillgängliga ordinarie arbetstid i timmar).

tjänster, valideringsutbildningar är några exempel på uppdrag som kan vara en del av lösningen. Att erbjuda anställningar på heltid bidrar till att vara en attraktiv arbetsgivare. Om en större andel av de anställda arbetar heltid så behöver inte lika många nya medarbetare rekryteras. Dessutom bidrar heltid som norm till ökade inkomster och pensioner samt ett mer jämställt samhälle. Därför är det viktigt att kommunen prioriterar heltidsfrågan som innebär stora förändringar framöver. Att införa rätten till heltid handlar om att förändra normer och strukturer.

I den framtida sysselsättningen behöver vi även ta tillvara på våra nyanlända svenskar, vilka utgör en viktig resurs som vi som samhälle måste ta tillvara mer effektivt. Integrationen som är en stor utmaning och som kostar kortsiktigt är därför samtidigt avgörande för den fortsatta skattekraften och våra möjligheter att rekrytera framtida personal. Kommunen arbetar för ökad integration bl a genom insatsen "Extratjänster", som är en anställningsform subventionerad av staten och är riktad till nyanlända och långtidsarbetslösa.

Sjukfrånvaro		
(%)	2016	2017
Könsuppdelad		
Kvinnor	8,16 %	8,36 %
Män	8,08 %	6,49 %
Totalt	8,14 %	8,03 %
Ålder		
Under 30 år	7,77	10,46
30-49 år	8,43	7,95
50 år och över	7,97	7,51
Långtidsfrånvaro 60 dgr eller mer		
Kvinnor	4,32 %	4,66 %
Män	5,00 %	3,56 %
Totalt	4,40 %	4,47 %

Framtid

Implementera ledarplattformen och skapa goda förutsättningar för ett hållbart ledarskap, utgör en viktig del för att kunna nå effektiva verksamheter med ökad kvalitet och kontinuitet. Ledarskapet är också en av nyckelfrågorna för att lyckas i frågan om sänkta sjuktal, ökad attraktivitet och ständigt förbättringsarbete och därför behöver kommunen följa upp chefsuppdragens organisatoriska förutsättningar och villkor samt vidareutbilda inom ledarskap.

En av de största utmaningarna som Munkedals kommun står inför under de kommande åren är att rekrytera nya medarbetare. Heltidsuppdraget, extra-

Maltes stig, foto: Lotta Karlsson.

Ekonomi

➤ Redovisningsprinciper	51
➤ Resultaträkning	53
➤ Kassaflödesanalys	54
➤ Balansräkning	55
➤ Notförteckning	57

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning (SFS 1997:614) och rekommendationer från rådet för kommunal redovisning (RKR) samt rekommendationer från andra redovisningsorgan, om inte annat anges. Munkedals kommun redovisar alla lån som långfristiga om det är så att de skall refinansieras under året enligt RKR 20 Redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder. Se mer under respektive punkt.

Kommunen – intern redovisning

Kapitaltjänstkostnad

Kapitaltjänstkostnaden utgörs av avskrivningar och intern ränta. Avskrivningen beräknas på tillgångens ursprungliga anskaffningsvärde och är linjär, dvs. lika stora belopp varje år under nyttjandeperioden. Avskrivningstiden beräknas utifrån anläggningens nyttjandeperiod och påbörjas när investeringen tas i bruk. Avskrivningstiderna ses över varje år. Internränta beräknas på tillgångens bokförda värden vid varje månads ingång. Räntesatsen för 2017 var 2,5 %.

Personalkostnadspålägg

I samband med bokföring av lön kostnadsförs personalomkostnader (arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och intjänad pensionsrätt). Under år 2017 har kalkylerade personalomkostnadspålägg varit 39,5 %. Detta är något högre än rekommendationen från SKL och finansierar förutom personalomkostnaderna även bland annat kostnader för företagshälsovård.

Interna hyror

Samhällsbyggnadsförvaltningen förvaltar kommunens fastigheter. Alla kostnader för dessa finns kvar på samhällsbyggnadsförvaltningen och en fördelning av de totala verkliga kostnaderna görs efter årsbokslutet för en rättvisande SCB-statistik.

Kommunen – extern redovisning

Anläggningstillgångar

Materiella, immateriella

Materiella och immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar. Har en anläggningstillgång på balansdagen ett lägre värde än det bokförda värdet skrivs tillgången ner till detta lägre värde om det kan antas att värdeminskningen är bestående.

Investeringar aktiveras som anläggningstillgång vid ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp och en beräknad livslängd på minst tre år. Avskriv-

ningar beräknas på anskaffningsvärde minskat med investeringsinkomst under nyttjandeperioden. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar. Investeringar aktiveras tertialvis.

Munkedals kommun fördelar fastigheter samt gatu- och markanläggning på komponenter. Anläggningstillgångar med betydande komponenter fördelas med olika avskrivningstider 0-60 år.

Finansiella anläggningstillgångar

Finansiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde. Har en finansiell anläggningstillgång på balansdagen ett lägre värde än det bokförda värdet skrivs tillgången ner till detta lägre värde om det kan antas att värdeminskningen är bestående.

Hyra-/Leasingavtal

Leasingavtal som är löper kortare än 3 år redovisas som hyresavtal (operationell leasing). Leasingavtal som överstiger tidsramen är leasing av bilar. Den redovisas som finansiell leasing och anläggningstillgång. Leasingavgiften kostnadsförs linjärt över leasingperioden.

Finansiella tillgångar och skulder

Långfristiga skulder som förfaller inom 12 månader men där syftet är att refinansiera dessa, redovisas som långfristig skuld. Lånekostnader belastar resultatet för den period de hänför sig till (Huvudmetoden).

Pensionsskuld

Pensionsskulden redovisas enligt blandmodellen och beräknas för de kommunalt anställda enligt RIPS17. Pensionsåtaganden för de kommunala företagen har skett i de sammanställda räkenskaperna enligt de principer och regler som gäller för företagen.

Avsättningar

För tillfället har Munkedals kommun enbart pensionsavsättningar och de redovisas i enlighet med rekommendationerna från RKR.

Swapar

Förtidsinlösen av swapar kostnads- respektive intäktsförs direkt vid inlösentillfället.

Redovisning av skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4:2.

Intäkter

Intäkter redovisas då intäkten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, de ekonomiska fördelarna som är fören-

Laxskulptur i Örekilsparken, foto: Lotta Karlsson.

liga med transaktionen tillfaller kommunen och de eventuella utgifterna som kan uppstå kan beräknas tillförlitligt. Intäkter från tomtförsäljning redovisas vid tillträde av tomten.

Kommunens samlade verksamhet

Kommunens samlade verksamhet består av koncernen Munkedals kommun och av kommunala uppdragsföretag där Munkedals kommun har ett inflytande på minst 20 %. Kommunkoncernens sammansättning har genomgått en mindre förändring under året i och med att Vadholmen Foss 8:1 AB, dotterbolag till Vadholmen Foss 2:81 m fl AB, har sålts.

Kommunkoncernen Munkedals kommun

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt Kommunala redovisningslag kapitel 8 samt från Rådet för kommunal redovisning rekommendation 8.2 och utformas enligt god redovisningssed. Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Det innebär att kommunens

bokförda värden på aktier i dotterbolagen elimineras med dotterbolagens egna kapital vid förvärvstillfället. Vid förvärvet av Vadholmen Foss 2:81 m fl AB uppstod en elimineringsdifferens då köpeskillingen översteg bolagets egna kapital. Detta resulterade i en goodwillpost om 5,6 mnkr vid upprättande av koncernredovisningen. Denna post skrivs av under en 5-årsperiod. Vidare innebär proportionell konsolidering att endast den ägda andelen av dotterbolagens tillgångs- och skuldposter respektive kostnads- och intäktsposter har tagits med i koncernredovisningen. Interna poster av väsentlig betydelse har eliminerats. Dotterbolagens obeskattade reserver betraktas i koncernbalansräkningen som eget kapital. I koncernresultaträkningen har dotterbolagens bokslutsdispositioner återförts. Kommunens redovisningsprinciper gäller vid upprättande av koncernredovisningen, gällande uppskrivningar, värdering av finansiella instrument, finansiell leasing, avsättningar och nedskrivningar.

Resultaträkning

Resultaträkning					
(Belopp i mnkr)	not	Kommunkoncernen		Kommunen	
		2016	2017	2016	2017
Verksamhetens intäkter	(not 1)	265,4	292,1	189,3	215,0
Varav jämförelsestörande post	(not 1)	0,0	0,0	0,0	0,0
Verksamhetens kostnader	(not 2)	-790,7	-837,7	-733,7	-777,0
Avskrivningar	(not 3)	-35,6	-35,4	-22,0	-22,3
Verksamhetens nettokostnader		-560,9	-581,0	-566,4	-584,3
Skatteintäkter	(not 4)	438,5	462,7	438,5	462,7
Generella statsbidrag och utjämningsbidrag	(not 5)	169,7	173,9	169,7	173,9
Finansiella intäkter	(not 6)	1,0	1,7	2,8	3,6
Finansiella kostnader	(not 7)	-10,0	-9,7	-5,0	-5,1
Resultat före extraordinära poster		38,3	47,6	39,6	50,8
Skattekostnader	(not 8)	-0,6	0,1	0,0	0,0
Extraordinära poster		0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat		37,7	47,7	39,6	50,8

Koncerninterna ekonomiska förhållande framgår av not 23.

En resultaträkning är en sammanställning av allt som har skett i Munkedals kommun ekonomiskt under en period av 1 år.

För att få närmare beskrivning av posterna i resultaträkningen se notapparaten, noterna 1-8.

Munkedals kommun

Årets resultat för kommunen uppgår till 50,8 mnkr, en förbättring med 11,2 mnkr från 2016.

Verksamheternas nettokostnader har sammantaget ökat från föregående år med 3,2 %. Verksamhetens intäkter har ökat med 25,7 mnkr från 2016. Förändringen beror framför allt på ökade intäkter från fastighetsförsäljning med 36,9 mnkr men även på att kommunen från 2017 tagit över all personal från det kommunala bostadsbolaget Munkbo och numera säljer dessa tjänster till bolaget. Däremot har intäkter i form av riktade statsbidrag från i första hand Migrationsverket minskat med totalt 20,0 mnkr. Verksamhetens kostnader har ökat med 43,3 mnkr från 2016. Större delen av ökningen hänförs till personalkostnader där löner och sociala avgifter har ökat med 25,4 mnkr (5,7 %) vilket beror på avtalsenliga löneökningar men även på ökad volym. Kostnaden för pensioner har ökat 11,0 mnkr. Största delen av denna ökning är av engångskaraktär och beror i huvudsak på förändrad beräkningsmetod. Övriga kostnader har ökat 6,9 mnkr (2,8 %). Avskrivningskostnaderna har ökat 0,4 mnkr under året, främst till följd av övertagandet av Dingle Naturbruksskolas fastigheter.

Skatteintäkterna har ökat 24,2 mnkr jämfört med föregående år beroende på ett starkt skatteunderlag till följd av högkonjunkturen. Det generella statsbidraget från staten för mottagning av flyktingar har minskat 5,9 mnkr medan kommunal utjämning samt fastighetsavgift ökat 10,1 mnkr.

Verksamheternas nettokostnad inklusive avskrivningar tar upp 91,8 % av de skatteintäkter och generella statsbidrag som kommunen haft 2017.

Årets resultat 50,8 mnkr och stärker det egna kapitalet med 22,1 %.

Kommunkoncernen

Verksamheternas nettokostnader har ökat med 3,6 % från föregående år. Främsta ökningen beror på Munkedals kommuns nettokostnadsökning.

Årets resultat är positivt med 47,7 mnkr och har ökat det egna kapitalet med 19,1 %. Av kommunkoncernen så är det Dingle industrilokaler AB och Munkedals bostäder AB som har negativt resultat vid årets slut, övriga bolag inom kommunkoncernen redovisar överskott.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys – Indirekt metod					
(Belopp i mnkr)	not	Kommunkoncernen		Kommunen	
		2016	2017	2016	2017
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		37,7	47,7	39,6	50,8
Justering för ej likviditetspåverkande poster	Not 9	34,4	3,3	20,3	-9,4
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		72,1	51,0	59,9	41,4
Ökning/minskning förråd och varulager		-0,5	-0,1	-0,5	-0,1
Ökning/minskning exploateringsfastighet/mark	Not 13	1,4	-1,0	1,4	-1,0
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	Not 14	-23,8	15,2	-25,3	16,5
Ökning/minskning kortfristiga skulder	Not 21	161,7	-16,5	40,4	-7,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten		210,9	48,6	75,9	49,8
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar	Not 10	-10,1	-0,1	-4,4	-0,1
Investering i materiella anläggningstillgångar	Not 11	-65,7	-137,3	-22,8	-52,2
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	Not 11	3,4	48,2	1,8	47,7
Investering i finansiella anläggningstillgångar	Not 12	5,8	0,0	-0,4	0,0
Försäljning i finansiella anläggningstillgångar	Not 12	0,0	0,2	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-66,6	-89,0	-25,8	-4,6
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupplåning	Not 18	72,3	35,2	0,0	0,0
Amortering	Not 19	-0,6	-33,3	0,0	-32,5
Övrig förändring av långfristiga skulder	Not 18, 20	-151,1	63,3	10,3	1,0
Minskning av långfristiga fordringar	Not 18	0,0	0,4	0,0	0,5
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-79,4	65,6	10,3	-31,0
Årets kassaflöde		64,9	25,2	60,4	14,2
Likvida medel vid årets början		60,3	125,2	51,6	112,0
Likvida medel vid årets slut	Not 15	125,2	150,4	112,0	126,2

Kassaflödesanalysen visar hur de likvida medlen har använts under året. Den är uppdelad i 3 olika delar: Den löpande verksamhet som består av årets resultat, justerat för ej likviditetspåverkande poster samt förändring av kundfordringar, kortfristiga skulder och lager. Investeringsverksamhet som består av förvärv eller försäljning av anläggningstillgångar. Finansieringsverksamhet som består av långa lån, utdelningar eller amorteringar av skulder.

Kommunen

Den löpande verksamheten har i kommunen genererat ett flöde med inbetalningar på 49,8 mnkr. Investeringsverksamheten har genererat nettoutbetalningar på 4,6 mnkr och finansieringsverksamheten har genererat nettoutbetalningar på 31,0 mnkr. Detta gör att Munkedals kommun har ett positivt flöde på 14,2 mnkr under 2017, vilket gör att likvida medel vid årets slut uppgår till 126,2 mnkr.

Kommunkoncernen

Den löpande verksamheten samt finansieringsverksamheten har i kommunkoncernen genererat ett flöde på 48,6 mnkr respektive 65,6 mnkr. Investeringsverksamheten har i stället genererat utbetalningar på 89,0 mnkr. Detta gör att kommunkoncernen har ett positivt flöde på 25,2 mnkr under 2017. De likvida medlen har ökat till 150,4 mnkr.

Balansräkning

Balansräkning					
(Belopp i mnkr)	not	Kommunkoncernen		Kommunen	
		2016	2017	2016	2017
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	(not 10)	17,5	15,2	13,0	11,8
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	(not 11)	601,3	689,7	270,9	288,3
Maskiner och inventarier	(not 11)	35,6	36,4	23,7	23,4
Finansiella anläggningstillgångar	(not 12)	13,5	12,9	120,2	119,7
Summa anläggningstillgångar		667,9	754,2	427,8	443,2
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter/mark	(not 13)	38,9	39,8	38,9	39,8
Kortfristiga fordringar	(not 14)	71,4	55,4	62,1	45,7
Kassa och bank	(not 15)	125,2	150,4	112,0	126,2
Summa omsättningstillgångar		235,5	245,6	213,0	211,7
SUMMA TILLGÅNGAR		903,4	999,8	640,8	654,9
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital vid årets början		210,3	249,4	190,5	230,1
- varav resultatutjämningsreserv		0,0	0,0	10,0	10,0
Årets resultat		37,7	47,7	39,6	50,8
Övrigt eget kapital		1,4	0,0	0,0	0,0
Summa eget kapital	(not 16)	249,4	297,1	230,1	280,9
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	(not 17)	10,1	12,6	10,1	12,6
Andra avsättningar	(not 17)	2,2	1,9	0,0	0,0
Summa avsättningar		12,3	14,5	10,1	12,6
Skulder					
Långfristiga skulder	(not 18,19)	245,6	306,2	222,9	190,1
Övriga långfristiga skulder	(not 20)	22,0	25,3	6,5	7,2
Kortfristiga skulder	(not 21)	374,2	356,7	171,2	164,1
Summa Skulder		641,8	688,2	400,6	361,4
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		903,5	999,8	640,8	654,9
ANSVARSFÖRBINDELSER					
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulder eller avsättningar	(not 22)	224,3	218,4	224,2	218,4
Borgensåtaganden	(not 22)	0,2	0,2	288,4	316,9
Ställda panter och övriga ansvarsförbindelser		20,7	36,2	0,0	0,0

Koncerninterna ekonomiska förhållande framgår av not 23.

I balansräkningen redovisas Munkedals kommuns tillgångar och skulder samt det egna kapitalet vid årsskiftet.

För att få närmare beskrivning av posterna i balansräkningen se notapparaten, noterna 10-20.

Munkedals kommun

Kommunens balansomslutning ökar med 14,1 mnkr (2,2 %) och uppgår vid bokslutsdagen till 654,9 mnkr. Den måttliga ökningen av balansomslutningen beror på att den relativt höga investeringsvolymen finansierats utan nyupplåning och att inkomster från fastighetsförsäljning använts för amortering av lån.

Det egna kapitalet har en förändring på 22,1 % från föregående år och beror på kommunens positiva resultat. Inom det egna kapitalet ingår resultatutjämningsreserven på 10,0 mnkr. Ökningen av det egna kapitalet innebär att soliditeten har förstärkts från 36 % 2016 till 43 % 2017

Munkedals kommuns avsättningar består av en pensionsskuld som är intjänad efter 1998. Avsättningen har ökat 2,5 mnkr från 2016. Pensionsskuld som är intjänad innan 1998 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Munkedals kommuns skulder har minskat sedan föregående år med 39,2 mnkr. Minskningen förklaras främst av att kommunen genom amortering minskat sin långfristiga låneskuld med 32,5 mnkr. Koncernbolagens saldo på bankens koncernkonto redovisas som en kortfristig skuld. Samtliga lån som kommunen har är tagna i Kommuninvest Sverige AB. Den totala lånesumman för kommunen på både långa och korta löp-

tider är 184,7 mnkr. Kommunen använder sig av swap för att minska ränterisken.

I Munkedals kommun redovisas pensionskostnaderna enligt blandmodellen vilket innebär att en stor del av pensionskostnaderna som kommunen har och som är intjänade innan 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse. Den är lagd utanför balansräkningen och kommer generera kostnader när dessa personer går i pension. Sedan föregående år har ansvarsförbindelsen minskat med 5,8 mnkr, vilket beror på pensionsutbetalningar.

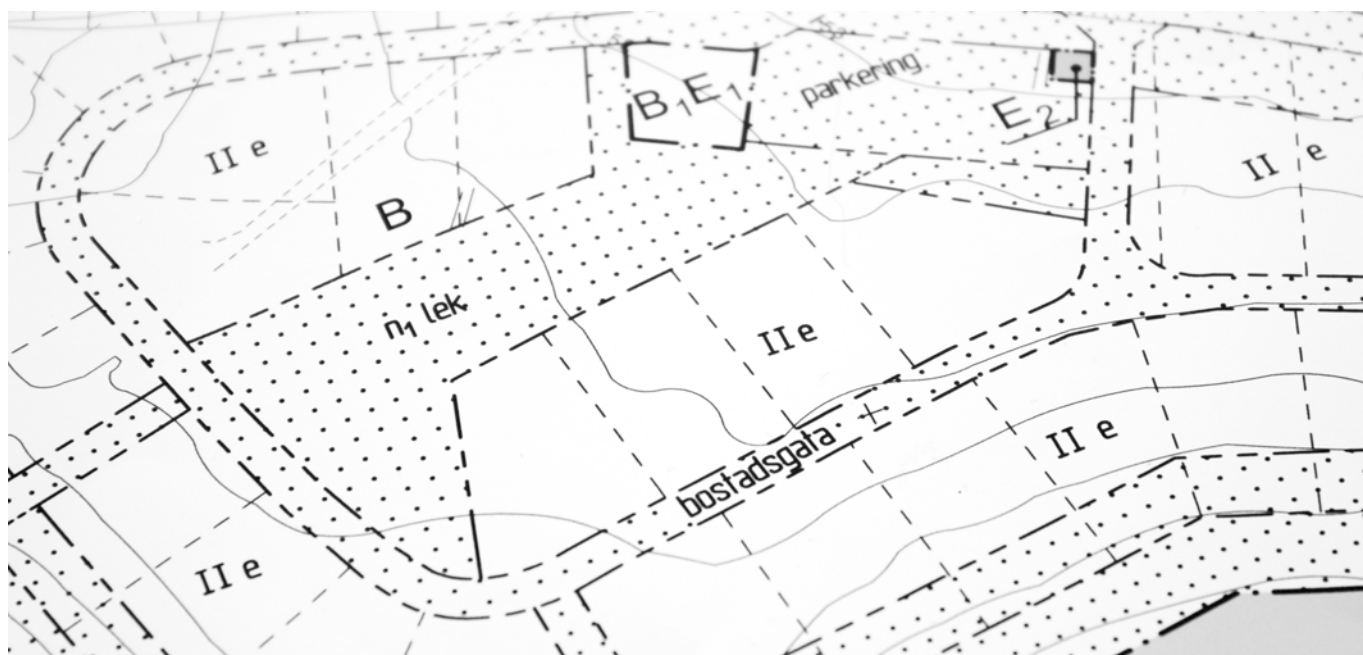
Borgensåtagandena i Munkedals kommun består främst av borgen till Munkedals Bostäder AB med 275,0 mnkr och Kooperativa hyresrättsförening Sörbygården - Dinglegården (Riksbyggen) med 35,7 mnkr. Totalt är borgensåtagandena i Munkedals kommun på 316,9 en ökning på 28,5 mnkr från föregående år. Ökningen beror på utökad borgen till Munkedals Bostäder AB för ROT-renovering.

Kommunkoncernen

Anläggningstillgångarna mark, byggnader och tekniska anläggningar har ökat från föregående år bland annat till följd av Munkedals bostäders pågående arbeten med ROT-renoveringar.

Det egna kapitalet har förstärkts med 19,1 % från föregående år och beror på kommunkoncernens positiva resultat.

Kommunkoncernens avsättningar har ökat från föregående år, vilket beror på kommunens ökade avsättning för pensioner.

Ritning, bostadsområde, foto: Erland Pålsson.

Notförteckning

Not 1 VERKSAMHETENS INTÄKTER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Försäljningsmedel	30,7	28,9	8,3	7,8
Taxor och avgifter	30,5	36,8	14,4	16,0
Hyror och arrenden	49,2	47,2	13,4	14,0
Bidrag	140,0	121,0	139,1	120,2
Försäljning verksamhetsentreprenader	10,4	16,4	10,4	16,4
Övriga försäljningsintäkter	3,9	3,1	3,1	3,1
Reavinst vid försäljning av anläggningstillgångar	0,7	37,7	0,6	37,5
Övriga intäkter	0,0	1,0	0,0	0,0
Summa	265,4	292,1	189,3	215,0

Not 2 VERKSAMHETENS KOSTNADER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Bidrag och transfereringar	-22,1	-24,1	-22,1	-24,1
Entreprenader och köp av verksamhet	-122,2	-131,4	-110,0	-110,5
Personalkostnader	-381,3	-404,5	-370,7	-397,6
Sociala avgifter enligt lag och avtal	-118,5	-126,5	-114,9	-124,4
Lokal- och markhyror	-16,7	-8,8	-15,8	-11,5
Bränsle, energi och vatten	-22,2	-23,4	-11,7	-12,7
Diverse främmande tjänster	-20,8	-23,9	-18,7	-21,5
Reaförlust vid försäljning av anläggningstillgångar	-1,0	-4,9	-1,0	-4,7
Övriga kostnader	-85,9	-90,2	-68,8	-70,0
Summa	-790,7	-837,7	-733,7	-777,0

Not 3 AVSKRIVNINGAR

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Planenliga avskrivningar	-34,5	-34,3	-22,0	-22,3
Nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar på goodwill	-1,1	-1,1		
Summa	-35,6	-35,4	-22,0	-22,3

Not 4 SKATTEINTÄKTER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Preliminär kommunalskatt			440,2	464,3
Prognos slutavräkning innevarande år			-2,1	-2,1
Slutavräkningsdifferens föregående år			0,4	0,5
Summa			438,5	462,7

Not 5 GENERELLA STATSBI DRAG OCH UTJÄMNINGSBI DRAG

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Fastighetsavgift			19,6	20,0
Inkomstutjä mning			123,0	128,3
Kostnadsutjä mning			9,8	13,3
Regleringsbidrag			-0,3	-0,1
Strukturbidrag			0,0	0,0
Generella bidrag från staten			16,6	10,7
Delsumma			168,7	172,2
Utjä mningsbidrag LSS			1,0	1,7
Summa			169,7	173,9

Generella bidrag från staten avser tillfälliga flyktingmedel (16,6 mnkr).

Not 6 FINANSIELLA INTÄKTER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Ränteutä kter	0,2	0,2	1,9	2,1
Övriga finansiella intä kter	0,8	1,5	0,9	1,5
Summa	1,0	1,7	2,8	3,6

Not 7 FINANSIELLA KOSTNADER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Räntor på anlä ggningslån	-4,7	-4,5	0,2	0,2
Ränta på avsättnin g	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella kostnader	-5,3	-5,2	-5,2	-5,3
Summa	-10,0	-9,7	-5,0	-5,1

Not 8 EXTRAORDINÄRA POSTER OCH UPPSKJUTEN SKATT

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Uppskjuten skatt	-0,2	0,2	0,0	0,0
Skatt på årets resultat	-0,4	-0,1	0,0	0,0
Summa	-0,6	0,1	0,0	0,0

Not 9 JUSTERING FÖR EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Justering av- och nedskrivningar	35,6	33,7	22,0	20,7
Justering för avsättnin g	-0,5	2,2	0,8	2,5
Reavinster	-0,9	-37,2	-1,4	-37,0
Reaförluster	1,3	4,9	1,0	4,7
Övriga justeringar	-1,1	-0,3	-2,1	-0,3
Summa	34,4	3,3	20,3	-9,4

Not 10 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR – Kommunen

(Belopp i mnkr)	Anskaffningsvärde	Ack. ned./ avskrivning	Ingående bokfört värde 2017	Årets investering	Årets avskrivning	Årets försäljning	Årets nedskrivning	Omklassificeringar	Utgående bokfört värde 2017
<i>Immateriell anläggningstillgång</i>									
Immateriell anläggningstillgång	16,5	-3,5	13,0	0,1	-1,3				11,8
Summa 2017	16,5	-3,5	13,0	0,1	-1,3	0,0	0,0	0,0	11,8
Summa 2016	12,1	-2,4	9,7	4,4	-1,2	0,0	0,0	0,0	13,0

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar. Avskrivningstiden på immateriella anläggningstillgångar är emellan 3-7 år beroende på kontraktstiden.

Not 10 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR – Kommunkoncernen

(Belopp i mnkr)	Anskaffningsvärde	Ack. ned./ avskrivning	Ingående bokfört värde 2017	Årets investering	Årets avskrivning	Årets försäljning	Årets nedskrivning	Omklassificeringar	Utgående bokfört värde 2017
<i>Immateriell anläggningstillgång</i>									
Immateriell anläggningstillgång	16,5	-3,5	13,0	0,1	-1,3				11,8
Goodwill	5,6	-1,1	4,5		-1,1				3,4
Summa 2017	22,1	-4,6	17,5	0,1	-2,4	0,0	0,0	0,0	15,2
Summa 2016	11,4	-1,7	9,7	10,1	-2,3	0,0	0,0	0,0	17,5

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar. Avskrivningstiden på immateriella anläggningstillgångar är emellan 3-7 år beroende på kontraktstiden.

Not 11 MATERIELLA TILLGÅNGAR – Kommunen

(Belopp i mnkr)	Anskaffningsvärde	Ack. ned./ avskrivning	Ingående bokfört värde 2017	Årets investering	Årets avskrivning	Årets försäljning/ utrangering	Årets nedskrivning	Omklassificeringar	Utgående bokfört värde 2017
<i>Mark byggnader och tekniska anläggningar</i>									
Allmän markreserv	38,9	0,0	38,9	16,2		-10,7			44,4
Verksamhetsfastigheter	410,3	-203,8	206,5	19,1	-12,8	-4,6		0,3	208,5
Fastigheter för affärsverks.	1,1	-0,9	0,2						0,2
Publika fastigheter	39,0	-13,8	25,2	2,4	-1,3				26,3
Övriga fastigheter	0,3	-0,2	0,1						0,1
Pågående	0,0	0,0	0,0	9,1				-0,3	8,8
Maskiner och inventarier									
Maskiner	2,0	-1,2	0,8	0,1	-0,3				0,6
Inventarier	70,6	-53,9	16,7	5,0	-4,9	0,0			16,8
Byggnadsinventarier	0,3	-0,1	0,2		0,0				0,2
Bilar och andra transportmedel	1,7	-1,4	0,3	0,3	-0,1				0,5
Finansiell leasing, bilar	8,5	-2,8	5,7	1,1	-1,7	0,2			5,3
Summa 2017	572,7	-275,4	294,6	53,3	-21,1	-15,1	0,0	0,0	311,7
Summa 2016	543,4	-247,3	294,9	22,8	-20,8	-1,8	0,0	-0,5	294,6

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar, pågående investeringar och mark avskrivs ej. Avskrivningstiden på tillgångar är på mellan 0-60 år. Sedan 2015 fördelas fastigheter med väsentligt värde på komponenter. För mer information läs redovisningsprinciper.

Not 11 MATERIELLA TILLGÅNGAR – Kommunkoncernen

(Belopp i mnkr)	Anskaffningsvärde	Ack. ned./ avskrivning	Ingående bokfört värde 2017	Årets investering	Årets avskrivning	Årets försäljning/ utrangering	Årets nedskrivning	Omklassificeringar	Utgående bokfört värde 2017
Mark byggnader och tekniska anläggningar									
Allmän markreserv	48,9	0,0	48,9	16,6	0,0	-10,7		0,0	54,8
Verksamhetsfastigheter	464,2	-223,4	240,8	20,1	-14,2	-4,7		0,3	242,3
Fastigheter för affärsverks.	417,2	-164,1	253,1	0,0	-7,6	-0,5		8,7	253,7
Publika fastigheter	39,1	-13,8	25,3	2,4	-1,3			0,0	26,4
Övriga fastigheter	0,4	-0,2	0,2	0,0	0,0				0,2
Pågående	33,1	0,0	33,1	90,6				-11,4	112,3
Maskiner och inventarier									
Maskiner	13,6	-8,9	4,7	0,1	-1,0			1,5	5,3
Inventarier	97,9	-73,2	24,7	7,3	-6,7	-0,3		0,1	25,1
Byggnadsinventarier	0,3	-0,1	0,2						0,2
Bilar och andra transportmedel	1,7	-1,4	0,3	0,3	-0,1				0,5
Finansiell leasing, bilar	8,5	-2,8	5,7	1,1	-1,7	0,2			5,3
Summa 2017	1 124,9	-487,9	637,0	138,5	-32,6	-16,0	0,0	-0,8	726,1
Summa 2016	1 059,5	-447,1	612,4	65,7	-32,3	-3,4	0,0	-5,4	637,0

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar, pågående investeringar och mark avskrivs ej. Avskrivningstiden på tillgångar är på mellan 0-60 år. Sedan 2015 fördelas fastigheter med väsentligt värde på komponenter. För mer information läs redovisningsprinciper.

Not 12 FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Aktier				
Aktier Munkbo AB	0,0	0,0	1,8	1,8
Aktier Dingle Industrilokaler AB	0,0	0,0	7,8	7,8
Aktier RAMBO AB	0,0	0,0	13,0	13,0
Aktier Munkedals Vatten AB	0,0	0,0	2,5	2,5
Aktier Vadholmen Foss 2:81 mfl AB	0,0	0,0	6,0	6,0
Övriga aktier	0,7	0,5	0,2	0,2
Summa aktier	0,7	0,5	31,3	31,3
Andelar				
Kommuninvest	6,0	6,0	6,0	6,0
Riksbyggens Kooperativa Hyresrättsförening Sörbygården och Dinglegården ek.för	0,0	0,0	0,1	0,1
Övriga andelar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa andelar	6,0	6,0	6,1	6,1
Övrigt				
Anslagstäckta lånefordringar	4,3	4,0	4,3	4,0
Förlagslån Kommuninvest	1,5	1,5	1,5	1,5
Reverslån Vadholmen Foss 8:1 AB	0,3	0,0	0,3	0,0
Reverslån Munkedals Vatten AB	0,0	0,0	76,2	76,2
Bostadsrätter	0,1	0,1	0,1	0,1
Fond, Torsten Jansson	0,4	0,5	0,4	0,5
Uppskjuten skattefordran (Munkbo AB)	0,0	0,1	0,0	0,0
Övrigt	0,2	0,2	0,0	0,0
Summa övrigt	6,8	6,4	82,8	82,3
Summa finansiella anläggningstillgångar	13,5	12,9	120,2	119,7

En ökning av reverslånet till Munkedals Vatten AB antogs under 2014 på 4,8 mnkr. Sammanlagt kan Munkedal Vatten AB låna 81 mnkr från kommunen. Utökningen har ännu inte nyttjats. t.

Not 13 EXPLOATERINGSFASTIGHET/MARK

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Ingående bokfört värde	40,3	38,9	40,3	38,9
Utgifter	1,2	2,0	1,2	2,0
Inkomster	-1,9	-1,1	-1,9	-1,1
Nedskrivningar	-0,7	0,0	-0,7	0,0
Omklassificeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa exploateringsfastighet/mark	38,9	39,8	38,9	39,8

Not 14 KORTFRISTIGA FORDRINGAR

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Lager	0,6	0,7	0,5	0,6
Förutbet. kostn./Uppl. int.	14,3	16,1	12,1	13,5
Kundfordringar	8,9	7,8	2,4	6,6
Statsbidragsfordringar	31,7	6,5	31,5	6,5
Övriga kortfristiga fordringar	15,9	24,3	15,6	18,5
Summa kortfristiga fordringar	71,4	55,4	62,1	45,7

Statsbidragsfordringar består till största delen av fordringar mot Migrationsverket 6,0 (f år 30,1) mnkr. I posten Övriga kortfristiga fordringar ingår Kommunal fastighetsavgift med 11,4 (f år 10,8) mnkr.

Not 15 KASSA OCH BANK

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Kassa	0,1	0,1	0,1	0,0
Bank	125,1	150,3	111,9	126,2
- varav Munkedals Bostäder AB del i koncernkontot	59,8	29,9	59,8	29,9
- varav Vadholmen Foss 2:81 mfl AB del i koncernkontot	0,5	0,9	0,5	0,9
- varav Munkedals Vattens AB del i koncernkonto	6,6	5,5	6,6	5,5
Summa kassa och bank	125,2	150,4	112,0	126,2
<i>Kommunen har en checkkredit på 15 mnkr som ej var utnyttjad vid bokslutstillfället.</i>				
Summa omsättningstillgångar	235,5	245,6	213,0	211,7

Not 16 EGET KAPITAL

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
usterat ingående eget kapital	210,3	249,4	190,5	230,1
- varav resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	10,0	10,0
Övrigt eget kapital	1,4	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	37,7	47,7	39,6	50,8
Utgående balans eget kapital	249,4	297,1	230,1	280,9

Not 17 AVSÄTTNINGAR

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Pensioner				
Ingående ålderspensionsskuld inkl. löneskatt	7,4	8,1	7,4	8,1
Pensionsutbetalning	-0,5	-0,6	-0,5	-0,6
Nyintjänad pension	0,3	1,5	0,3	1,5
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,0	0,1	0,0	0,1
Förändring löneskatt	0,1	0,1	0,1	0,1
Förändring diskonteringsränta	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt	0,8	-0,5	0,8	-0,5
Utgående avsättning pensioner	8,1	8,7	8,1	8,7
Pensionsavsättning förtroendevalda	2,0	3,9	2,0	3,9
Summa pensioner	10,1	12,6	10,1	12,6
Specifikation Avsatt till pensioner				
Särskild avtals/ålderspension			0,6	0,0
Förmånsbestämd/kompl pension			1,4	1,4
Ålderspension			3,4	3,9
Pension för efterlevande			1,1	1,7
Löneskatt			1,6	1,7
Summa avsatt till pensioner			8,1	8,7
Del av pensionsförpliktelsen som tryggats genom försäkring				
Förpliktelser intjänade före 1998, ansvarsförbindelsen, mnkr			7,2	7,1
Förpliktelser intjänade from 1998, pensionsavsättning, mnkr			7,3	9,3
Aktualitetsgrad			97 %	98 %
Överskottsfond hos KPA, mnkr			0,3	0,5
Överskottsfond hos Skandia, mnkr			0,1	1,5
Antal visstidsförordnande				
Förtroendevalda	2	0	2	2
Tjänstemän	0	0	0	0
Antal visstidsförordnande	2	2	2	2
Övriga avsättningar				
Obeskattad reserv	1,0	0,9	0,0	0,0
Avsättning WWR-slam på Sivik (Rambo)	1,2	1,0	0,0	0,0
Övriga avsättningar	2,2	1,9	0,0	0,0
<i>Avsättning WWR-slam på Sivik (Rambo). Rambo kan i framtiden komma att ha kostnader för destruktions av dessa massor</i>				
Summa avsättningar	12,3	14,5	10,1	12,6

Not 18 LÅNGFRISTIGA SKULDER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Pensioner				
Ingående låneskuld	413,3	490,7	217,2	222,9
Nyupplåning under året	72,3	35,2	0,0	0,0
Årets amortering	-0,6	-33,3	0,0	-32,5
Ökning långfristig leasingsskuld	5,7	0,0	5,7	0,0
Amortering långfristig leasingsskuld	0,0	-0,3	0,0	-0,3
Delsumma	490,7	492,3	222,9	190,1
Varav kort del av långfristig skuld	-245,1	-186,1	0,0	0,0
Summa långfristiga skulder	245,6	306,2	222,9	190,1
<i>Flera av lånen förfaller inom ett år men då de är upplånade av Kommuninvest och intentionen är att omförhandla dessa och låna upp dem igen redovisas de som långsiktiga skulder.</i>				
Uppgifter om lån i bank och andra kreditinstitut				
Kreditgivare				
Kommuninvest	464,5	462,0	217,2	184,7
Swedbank	20,5	24,9	0,0	0,0
Nordea	0,0	0,0	0,0	0,0
SEB	0,0	0,0	0,0	0,0
Redovisning av finansiell leasing	5,7	5,4	5,7	5,4
Summa kreditgivare	490,7	492,3	222,9	190,1
Räntebindningstid				
0-12 mån	176,8	192,9	57,2	24,7
1 år -3 år	18,4	67,6	0,0	60,0
3 år- 5 år	170,0	185,7	110,0	100,0
5 år och mer	119,8	40,7	50,0	0,0
Summa räntebindningstid	485,0	486,9	217,2	184,7
Kapitalbindningstid				
0 - 12 månader	462,8	246,1	217,2	110,0
1 år - 5 år	3,6	220,0	0,0	74,7
5 år och mer	18,6	20,8	0,0	0,0
Summa kapitalbindningstid	485,0	486,9	217,2	184,7
Marknadsvärden ränteswappar				
Säkrad låneskuld	311,0	286,0	160,0	160,0
Marknadsvärden ränteswapp	-31,8	-23,5	-18,4	-14,2
<i>Marknadsvärdet representerar den kostnad/intäkt som skulle uppstå om man avslutar avtalen i förtid. Analogt skulle motsvarande marknadsvärde (s.k. ränteskilnadsersättning) uppstå om man istället valt att använda långa räntebindningar på de enskilda lånen. Om respektive ränteswapavtal kvarstår t.o.m. sitt slutförfallodatum så kommer undervärdet/övertärdet att löpande elimineras.</i>				
Genomsnittlig effektiv ränta (%) lån och swap	2,5%	2,2%	2,2%	2,7%

Not 19 LEASING

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Leasingavgifter – lös egendom				
<i>Operationell leasing</i>				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	1,4	1,8	1,4	1,8
Senare än 1 år men inom 5 år	1,0	0,7	1,0	0,7
Senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	2,4	2,5	2,4	2,5
<i>Finansiella leasingavtal</i>				
Totala minimileaseavgifter	5,8	5,5	5,8	5,5
Framtida finansiella kostnader	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	5,7	5,4	5,7	5,4
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	1,6	2,0	1,6	2,0
Senare än 1 år men inom 5 år	4,1	3,4	4,1	3,4
Senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	5,7	5,4	5,7	5,4

Not 20 ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA SKULDER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Investeringsbidrag	5,6	6,3	5,6	6,3
Övrig långfristig skuld	16,4	19,0	0,9	0,9
Summa övriga långfristiga skulder	22,0	25,3	6,5	7,2

Investeringsbidrag periodiseras linjärt under samma nyttjandeperiod som motsvarande tillgång har.

Not 21 KORTFRISTIGA SKULDER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Leverantörsskuld	19,6	37,1	13,5	19,0
Personalens skatter och avgifter	8,1	8,0	7,9	7,8
Upplupna löner och semesterlöneskuld	46,4	47,5	46,1	47,5
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	35,6	47,0	26,8	39,3
Moms och punktskatt	1,1	0,4	0,6	0,4
Kortfristig skuld till kreditinstitut	245,1	186,1	0,0	0,0
Övriga kortfristiga skulder	18,3	30,6	76,3	50,1
- varav övrig kortfristig skuld			9,7	13,7
- varav Munkbos del av koncernkonto			12,0	29,9
- varav Vadholmen Foss del av koncernkonto			0,0	0,9
- varav Munkedals Vattens del av koncernkonto			7,8	5,6
Summa kortfristiga skulder	374,2	356,7	171,2	164,1

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter består bland annat av upplupna pensionskostnader individuell del avseende 2017 17,3 (15,5) mnkr.

Not 22 ANSVARFÖRBINDELSER

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Pensionsförpliktelser				
Del av pensionsskuld som uppkommit före 1998				
Pensionsförmåner intjänade före 1998 inkl löneskatt			232,8	224,3
Förpliktelse minskad genom försäkring			0,0	0,0
Pensionsutbetalningar			-8,1	-8,7
Nyintjänad pension			1,6	-0,4
Ränte- och basbeloppsuppräkring			1,1	4,5
Förändring löneskatt			-1,7	-1,1
Förändring diskonteringsränta			0,0	1,2
Övrigt			-1,4	-1,4
Summa pensionsförpliktelser			224,3	218,4

Aktualiseringsgrad och visstidsförordnande se not 17 Avsättningar.

Upplysning Pensionsförpliktelse som tryggats genom försäkring

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Förpliktelser intjänade före 1998, ansvarsförbindelsen			7,2	7,0
Förpliktelser intjänade from 1998, pensionsavsättning			7,3	9,3
Summa pensionsförsäkring			14,5	16,3

BORGENSÅTAGANDE

(Belopp i mnkr)	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2016	2017	2016	2017
Kommunägda företag				
Munkedals Bostäder AB			245,0	275,0
Dingle Industrilokaler AB			6,0	6,0
KHRF Sörbygården och Dinglegården			37,0	35,7
Summa			288,0	316,7
Egna hem och småhus				
SBAB	0,2	0,0	0,2	0,0
BKN	0,0	0,0	0,0	0,0
Finans AB Marginalen	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	0,2	0,0	0,2	0,0
Föreningar i kommunen	0,2	0,2	0,2	0,2
Summa borgensåtagande	0,4	0,2	288,4	316,9
Övriga ansvarsförbindelser				
Panter som ställts för egna skulder (KHRF Sörbygården och Dinglegården)	1,1	1,1		
Panter som ställts för egna skulder (Dingle Industrilokaler AB)	18,4	33,9		
Företagsinteckningar (Rambo AB)	1,2	1,2		
Summa övriga ansvarsförbindelser	20,7	36,2		

Solidarisk borgen i Kommuninvest

Munkedals kommun har i september 1994 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 288 kommuner och regioner/landsting som per 2017-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt länspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Munkedals kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2017-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 342 483,9 mnkr och totala tillgångar till 349 243,7 mnkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 502,9 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 513,1 mnkr.

Not 23 ÅRETS KONCERNINTERNA MELLANHAVANDE

	Försäljning		Fördringar, skulder		Finansiella poster	
	Köpare	Säljare	Borgenär	Geldenär	Mottagare	Betalare
Munkedals kommun	12,0	8,1	79,9	0,4	2,7	0,0
Munkedals Bostäder AB 100 %	8,9	2,1	0,0	2,9	0,0	0,6
Munkedals Vatten AB 100 %	1,1	5,3	0,7	77,8	0,0	2,0
Dingle industrilokaler AB 51 %	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Rambo AB 20,6 %	1,8	3,2	0,6	0,0	0,0	0,0
KHRF Sörbygården och Dinglegården 20%	0,4	5,5	0,0	0,0	0,0	0,1
Vadholmen Foss 2:81 mfl AB 100%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	24,2	24,2	81,2	81,2	2,7	2,7

Munkedals Bostäder AB är villkorat återbetalningsskyldiga för ett ägartillskott på 67,0 mnkr till Munkedals kommun.

Kommunens samlade verksamhet

I detta avsnitt beskrivs kommunens samlade verksamhet både den som bedrivs i förvaltningsform och den som bedrivs i extern regi i form av bolag.

Första delen avhandlar kommunens verksamhet i förvaltningsform och innehåller måluppfyllelse, återkoppling arbetet med intern kontroll samt ekonomisk avstämning för samtliga nämnder.

Den andra delen avser redovisning för verksamhet i extern regi. Detta avsnitt innehåller kort beskrivning av ägarstyrning, finansiell analys samt ekonomisk redovisning för koncernbolag inklusive kommunkoncernen.

➔ Uppföljning av Kommunfullmäktiges verksamhetsmål	68
➔ Kommunstyrelsens verksamhetsområde	73
➔ Byggnadsnämnd	76
➔ Samverkansnämnder IT, Miljö och Lön	77
➔ Kommunens verksamhet i extern regi	80
➔ Koncernföretag	82

Uppföljning av Kommunfullmäktiges verksamhetsmål

Måluppfyllelse

Inriktningsmål för verksamheten är antagna i kommunens mål- och resursplan. Dessa mål har sin utgångspunkt från kommunens vision: "Munkedal mer av livet. En hållbart växande kommun med engagerade invånare. Här tar vi oss an framtidens utmaningar tillsammans." samt av majoritetens programförklaring. Återredovisning av inriktningsmål samt resultatmål sker därför i detta avsnitt och inte i förvaltningsberättelsen. Under 2017 finns sju inriktningsmål med tjugonio resultatmål med indikatorer.

Uppföljning av verksamhetens inriktnings- samt resultatmål

Det kan konstateras att måluppfyllelsen är skiftande med en positiv underliggande trend. Flera av resultatmålen bedöms som uppfyllda vilket är mycket positivt. För flera av inriktningsmålen är de samlade bedömningen att de är delvis uppfyllda så det finns arbete kvar för att förbättra måluppfyllelsen.

Sammantaget är dock bedömningen att kommunen uppnår god ekonomisk hushållning för verksamhetsåret 2017.

1. Skapa samhällliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen.

Status: Delvis uppfyllt

Trend: Oförändrad

En handlingsplan för implementering av Barnkonventionen antogs i kommunfullmäktige i november 2017. Planen avser perioden 2018-2019. Handlingsplanen innehåller åtgärder och processer på olika nivåer i kommunen, däribland strukturer för analys och konsekvensbeskrivning inför beslut. Arbetet med att ta fram handlingsplanen har föregåtts av en kartläggning om kommunens befintliga arbete och förutsättningar när det gäller Barnkonventionen. Det förberedande arbetet har varit viktigt för att kommunen ska ha rätt riktning i arbetet med att implementera Barnkonventionen och för att avgöra vilka verktyg kommunen ska använda i implementeringen. För att inte föregå handlingsplanen implementerades inga analysverktyg under 2017, utan det kommer att ske snarast nu när handlingsplanen är antagen och dessa kommer att synkroniseras med övriga åtgärder i planen. Endast 16 % av tjänsteskrivelserna under 2017 innehöll en konsekvensbeskrivning av folkhälsoperspektivet. För att folkhälsa ska kunna beaktas i beslut måste konsekvensbeskrivningarna utvecklas i både mängd och kvalitet. Den nya strukturen är implementerad utifrån de förutsättningar som finns idag. Arbetsstrukturen kommer att fortsätta utvecklas de kommande åren.

Aktuella symboler:

Status:

Helt uppfyllt

I hög grad uppfyllt

Delvis uppfyllt

Ej uppfyllt

Trend:

Ökad

Oförändrad

Minskad

Resultatmål	Utfall
Barnkonventionen ska beaktas i alla kommunala beslut.	Delvis uppfyllt
Folkhälsoperspektivet ska beaktas i alla kommunala processer.	Inte uppfyllt

2. Implementera de fyra övergripande miljömål med detaljerade mål i verksamheten antagna av kommunfullmäktige 2016-06-08 §38.

Status: Delvis uppfyllt

Trend: Ökad

Kommunen har under året implementerat delar av de nationella miljömålen. Fyra mål antogs av kommunfullmäktige hösten 2016. Resultatmålet om biologiska mångfald bedöms som uppfyllt. Övriga resultatmål är delvis uppfyllda. Vi kan se en ökande källsortering i verksamheten, Även inventering och utbyte av ej godkända kemikalier pågår. Inom skolan och omsorgen används inga farliga kemikalier, Fler fastigheter ansluts till kommunalt VA och inventering av enskilda avlopp sker kontinuerligt. Arbetet med att minska användningen av fossila bränslen pågår. Det gäller både uppvärmning av kommunala fastigheter som kommunens fordon.

Resultatmål	Utfall
Hållbar livsstil.	Delvis uppfyllt
Biologisk mångfald	Helt uppfyllt
God vattenstatus	Delvis uppfyllt
Hållbar energikonsumtion	Delvis uppfyllt

3. Grunden för ett livslångt lärande är att erbjuda en verksamhet med hög kvalitet både pedagogiskt och socialt från förskola och framåt.

Status: I hög grad uppfyllt

Trend: Ökad

Barnen i förskoleverksamheten är ute varje dag, minst en gång oftast två gånger. Utemiljön på förskolorna ger barnen möjlighet till lek, utveckling och lärande. Pedagogerna följer barnens påvisade intressen och lärandet sker i både planerad miljö och naturmiljö. Material i utemiljö placeras tillgängligt. Förskolorna dokumenterar i det systematiska kvalitetsarbetet om sina olika utomhusaktiviteter ex. kompostering, magnetpromenad (tekniktema), flyta/sjunka projekt, bokstavs jakt m.m Förskolorna arbetar efter barnens intressen och utformar uteverksamheten så att alla barn får möjlighet att utvecklas. Det kan vara lekar, miljön runt omkring, odling, bygg och konstruktion samt utflykter.

Enligt det nya samverkansavtalet med Uddevalla gymnasieskola, rapporterar Uddevalla gymnasieskola samtliga Munkedals elever som inte fått gymnasieexamen vid avslutande studier. Detta innebär att vi betydligt lättare än tidigare kan bjuda in och erbjuda dessa elever kompletterande studier. Samtliga av dessa elever blir erbjudna kompensatorisk utbildning.

Samtliga ungdomar mellan 16-19 år som inte studerar på ett nationellt gymnasieprogram eller har arbete innefattas av kommunens informations och aktivitetsansvar. Elever som studerar på Introduktionsprogrammet IM tillhör kommunens aktivitets- och informationsansvar, vilket i nuläget är drygt 90 elever. I stort anser vi att vi har bra koll på nämnd ungdomsgrupp. När en ungdom avslutar sina studier utan gymnasieexamen tar vi kontakt med dem och erbjuder dem studier eller lotsar dem till annan verksamhet såsom AF eller arbetsmarknadsenheten.

Nätverksmöten mellan skola och socialtjänst har bland annat genererat i ökad förståelse för varandras verksamheter och därmed ett bättre samarbete. Socialtjänsten har deltagit på förskolornas arbetsplatsträffar. SSPF (Samverkan Skola, Socialtjänst, Polis och Fritidsgård) har startats upp under året vilket bland annat har möjliggjort förebyggande insatser i större utsträckning. För att skapa ett tillitsfullt klimat har personal som arbetar på fritidsgården också tjänstgjort i Kungsmarksskolans café. En av våra större elevgrupper är IM-programmets språkinträdning. Merparten av dessa elever är ensamkommande flyktingbarn. Runt dessa elever har vi ett nära samarbete med sektor stöd som ansvarar för ungdomens boende och fritid. Gemensam uppstart med all personal från

förskoleklass till Komvux med föreläsning i språkutvecklande arbetssätt. Alla kommunens förskolor hade också en gemensam uppstart för personalen med information bl a kring riktlinjer för mottagning av nyanlända. Förstelärarnas arbete med det kommunövergripande utvecklingsarbetet har startat. Vi fortsätter det kollegiala lärandet i ämnesnätverk inom grundskolorna. 11 nätverk arbetar med analyser och utveckling av ämnena. Lokalstyrgruppen bestående av sektorchefer och kommunchef har träffats regelbundet för att stämma av kommunens lokalbehov. Chefsdagar för kommunens samtliga chefer anordnats vid under året i syfte att fortbilda, uppdatera och ge möjlighet till nätverksdialog.

Resultatmål	Utfall
Varje avdelning inom förskolan ska varje dag använda utemiljö i sin pedagogiska verksamhet.	Helt uppfyllt
Unga utan gymnasieexamen ska erbjudas kompensatorisk utbildning inom vuxenutbildningen.	Helt uppfyllt
Alla ungdomar 16-19 år ska erbjudas aktiviteter utifrån kommunens aktivitetsansvar.	Helt uppfyllt
Främja samverkan och samarbete mellan kommunens olika verksamheter för gott resursutnyttjande.	Helt uppfyllt
Verksamheterna inom Stöd skall i samverkan utifrån sina specifika uppdrag aktivt samordna stöd och stimulans till varje individ för att nå en god livskvalité.	Helt uppfyllt
Tidiga och förebyggande insatser prioriteras och utvecklas i syfte att förbättra eller vidmakthålla egna förmågor och förhindra eller senarelägga mer omfattande insatser.	Inte uppfyllt

4. Kommunens invånare ska känna sig trygga i att de får de stöd som behövs, när det behövs utifrån behov.

Status: I hög grad uppfyllt

Trend: Ökad

Ett arbete att förändra boendestrukturen för en bättre anpassad boendemiljö pågår. Mindre och möjliga åtgärder såsom färgsättning, larmutveckling mm sker kontinuerligt i befintliga bostäder och boenden.

Satsningen på undersköterskornas kompetensutveckling inom demensområdet fortsätter som tidigare. Inom samtliga enheter finns demensombud som leds av demenssjuksköterska. Uppdraget är att fortsätta utveckla och kvalitetssäkra kommunens demensvård. En plan för utvecklingen av dagverksamheten har arbetats fram där personal kommer att utbildas och få

nya uppdrag som stödpersoner till demenssjuka och närstående i ett tidigt skede. Anhörigambassadörer är utsedda på enheterna och har fått utbildning. Ambassadörerna kommer att få kontinuerlig fortbildning och delta i nätverk för att hålla sig uppdaterade inom området. Utbildningar och samtalscirklar för närstående till demenssjuka kommer erbjudas. Må-bra-aktiviteter för anhöriga på Tanumstrand gemensamt med Tanums kommun. I samarbete med Sotenäs och Lysekil planeras stödinsatser för anhöriga till personer med missbruksproblem. Anhörig- och frivilligcafé är öppet en dag i veckan och drivs av hälsosamordnare tillsammans med frivilliga.

Sektorn har örförandeskapet i den lokala närskjukvårdsguppen. Detta samverkansforum behandlar de äldres situation utifrån flera olika aspekter. Tillsammans med Närhälsan som tillika har vice örförandeskap samlas olika professioner för att försöka underlätta arbetet i vardagen och på så sätt utveckla kvalitén hos de direkta berörda. Ett gemensamt team med Närhälsan och sektorn har startas upp för att förbättra omsorgen till personer med demenssjukdom.

Lokala seniornätverk finns för att bland annat öka möjlighet till samverkan med frivilligföreningar. Det finns nätverk för volontärer som vill engagera sig frivilligt inom äldreomsorgen. På samtliga äldreboenden finns ett samarbete med frivilliga som kommer och har olika aktiviteter. Genom kompetenssamverkan SML genomförs valideringsutbildning och handledarutbildning tillsammans med Sotenäs och Lysekil. Munkedals kommun håller i utbildning för Munkedal och Sotenäs för utbildning i BPSD (Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demens).

5. Genom dialog och god beredskap möta företagare och andra aktörer för att skapa goda förutsättningar för näringslivets utveckling.

Status: Delvis uppfyllt

Trend: Oförändrad

Projektet stärkt lokal attraktionskraft har under 2017 varit inne i en turbulens, då tidigare projektledaren och näringslivsutvecklaren, slutat sin anställning inom kommunen. Från mitten av maj lämnades uppdraget över till ny projektledare.

Under hösten har fokus varit att lära målsättningar och få fler aktörer involverade. Störst betydelse har anställningen av en ny näringslivsutvecklare haft samt att kommunen nyanställt en kommunikatör. Detta har resulterat i stöd med framtagande av informationsmaterial och kontakt med fler aktörer som stärkt möjligheterna i att få ut budskapet i projektet. Handlingsplan "Attraktivt besöksmål Munkedal" är inte färdigställd.

Fem dialogträffar har genomförts med företagare och föreningsliv med ett växande antal deltagande. Målet att skapa ett näringslivsråd har fullföljts och fortsatt dialog sker med föreningslivet för att skapa ett föreningsråd.

Den nya upphandlingslagstiftningen har nu trätt i kraft och arbetsgruppen för upphandling kommer att studera hur den kan komma att förändra möjligheterna i kommande upphandlingar. Ambitionen i kommande livsmedelsupphandlingar är att ta mer hänsyn till när/regionalt/svensk producerade råvaror. Upphandling av livsmedel görs idag i samverkan med sex andra kommuner i närområdet. Ett första steg i att förändra i livsmedelsupphandlingen skulle kunna vara att införa kompletteringsköp i närliggande butik. För närvarande är tre avtal med lokala leverantörer på plats. Det gäller leverans av fisk, bröd och potatis.

Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet har ökat och ligger på 19,6 % vilket över målsättningen. Andelen inköpta närproducerade livsmedelhar varit större än föregående år.

Någon utvärdering av medborgarcentrum finns inte i nuläget. Det är däremot en fortgående process att se över verksamheten. Det görs fortlöpande genom avstämningar, men också genom diskussioner om utveckling av kommunala processer i olika projekt. I det här fallet är deltagande i projektet Förenkla helt enkelt vägledande för utveckling av medborgarens och företagets kontakter och upplevelse av bemötande. Målsättningen är att medborgarcentrum ska vara första linjen mot allmänheten och kunna svara på de flesta frekvensfrågorna. Bedömningen är att både kvalitet

Resultatmål	Utfall
Anpassa boendemiljö och bemanning för att möta det ökade behovet av stöd och boende för personer med demenssjukdom.	Helt uppfyllt
Anhörigstödet ska fortsätta utvecklas utifrån handlingsplanen och ska byggas upp i samarbete med kommunens verksamheter, Närhälsan och frivilligorganisationer.	I hög grad uppfyllt
Munkedals kommun ska på ett ansvarsfullt sätt bidra till en fungerande samverkan - internt och externt, för att genom detta kunna utveckla äldreomsorgen och bättre möta äldres olika behov.	I hög grad uppfyllt
Boende och sysselsättning skall utformas utifrån olika individers specifika behov.	Helt uppfyllt

och effektivitet kan öka genom att medborgarcentrums uppdrag renodlas mot medborgarkontakter. Möjlighet till deltagande i projekt, nätverk, utbildning och allmän omvärldsspaning är viktiga faktorer för bra verksamhet. Under 2017 har hittills deltagande skett vid HLR-utbildning.

I samverkan mellan kommunen och externa arbetsgivare har fler personer fått arbete. Arbetsmarknadsenheten har lyckats att få 24% av deltagarna i arbetsspåret till den reguljära arbetsmarknaden, detta kan jämföras med arbetsförmedlingen som ligger på ca 14%. Detta syns dessutom i statistiken kring unga som uppstår ekonomiskt bistånd. Arbetsmarknadsenheten har startat upp DuA projektet (delegationen för unga till arbete) som i samverkan mellan sektorns avdelningar och Arbetsförmedlingen bidragit till att få ut unga i arbete. Äldreomsorgens projektarbete med Ung Omsorg tillser att ungdomar får praktik och arbete i omsorgen på en löpande basis.

Resultatmål	Utfall
Ta fram plan för att marknadsföra Munkedal som attraktivt besöksmål.	Inte uppfyllt
Utveckla servicekontorets verksamhet.	Inte uppfyllt
Utveckla och stärka lokala näringslivet.	Delvis uppfyllt
Stärka den lokala attraktionskraften i hela Munkedals kommun.	Delvis uppfyllt
Utveckla innovativa metoder för upphandling.	Delvis uppfyllt
Andelen ekologisk och närproducerad mat ska öka.	Helt uppfyllt
Aktiviteter ska erbjudas de medborgare som uppstår försörjningsstöd och sysselsättning genom samverkan mellan kommunens olika sektorer.	Helt uppfyllt

6. Kommunen kännetecknas av hållbar utveckling genom att erbjuda bra boende och trygga boendemiljöer samt god infrastruktur.

Status: Delvis uppfyllt
Trend: Ökad

En hel del arbete återstår, måluppfyllelsen bedöms som delvis uppnådd, de pågående insatserna visar en positiv trend.

Inventeringen av internt utnyttjande av lokaler i verksamheten visar att lokaler kan nyttjas i större omfattning än vad som hittills varit fallet. Åtgärder vidtas successivt för att öka samutnyttjande av kom-

munala lokaler. Dett har lett till att lokaler utnyttjas i högre grad.

Arbetet med att forma en ny struktur för äldreomsorg och äldreboenden är genomförd. En boendeutredning är presenterad. Projekteringsfasen på Samhällsbyggnad är nästa steg.

Korta ner handläggningstiden för bygglov har inte kunnat uppfyllas under året på grund av personalförändring under året. Långa handläggningstider resulterar i att antalet färdigställda planer inte uppfyller målet. Arbetet med hemsidan har inte prioriterats på grund av personalsituationen.

Resultatmål	Utfall
Öka samutnyttjandet av kommunala lokaler.	Delvis uppfyllt
Förbereda och planera för Äldrecenter för att möta ett ökat behov av boendeplatser och en mer samordnad äldreomsorg.	Helt uppfyllt
Förenkla för övriga aktörer på bostadsmarknaden.	Ej uppfyllt

7. Genom god dialog med föreningslivet ska kommunens invånare erbjudas idrotts- fritids- och kulturaktiviteter av varierande karaktär och god kvalitet.

Status: Delvis uppfyllt
Trend: Ökad

En hel del arbete återstår, måluppfyllelsen bedöms som delvis uppnådd, de pågående insatserna visar en positiv trend.

En temporär lösning vad gäller Allaktivitetshus har skapats i f.d. Sohlbergs lokaler. Fortsatt dialog med sektor samhällsbyggnad för framtida utveckling sker. Under sommaren har Ung Fritid haft ett samarbete med Museiföreningen Munkedals Jernväg. Ansvar för elevcaféet på Kungsmarksskolan delas mellan Ung Fritid och Munkedals Förening för Ungdomar med mycket gott resultat. Samarbetet med Grottan i Dingle har stannat av då verksamheten i Örekilsgården ökat i samband med flytten in i mer ändamålsenliga lokaler. Översyn av föreningsbidragen har genomförts och presenterats för Kommunstyrelsen. Ljusfesten som anordnades i samverkan med föreningslivet blev en stor succé med över 700 besökare i Örekilsparken. Kommunens övergripande marknadsföringsgrupp har under året arbetat med att marknadsföra platsen och kommunen Munkedal. Arbetet har fokuserat på att utveckla besöksnäringen främst mot utomhusaktiviteter.

Genom självbetjäningssystemet och samarbetet med Medborgarcentrum har tillgängligheten på biblioteket ökat med 10 timmar/vecka. Litteraturcirklar och afternoon tea under ledning av bibliotekarier har genomförts kontinuerligt i Forum. IT-café har genomförts med pensionärsgruppen. Samarbete med Integration och NGO genom Café Forum och kommunikation med nyanlända. Biblioteket har arbetat närmare skolan och har under året bland annat arbetat extra med läsfrämjande och källkritik.

Målet att minska droganvändningen är delvis uppfyllt då andelen tobakskonsumenter är relativt låg. Däremot har trivseln i skolan minskat. Drogvaneundersökning 2016 visar att 72 % av eleverna i åk. 9 i Munkedal trivs ganska eller mycket bra i skolan. Det är en försämring av resultaten från 2013 då 77 % angav att de trivdes ganska eller mycket bra. I Drogvaneundersökning 2016 finns ingen indikator på andel tobaksfria elever i åk. 9. Separata frågor om rökning och snusning ställs istället. 6 % av eleverna i åk. 9 röker, vilket innebär att 94 % av eleverna inte gör det. 10 % av eleverna i åk. 9 snusar, vilket innebär att 90 % av eleverna inte gör det. Eventuella elever som både röker och snusar finns representerade i båda indikatorerna, vilket gör att ingen slutsats kan dras om den totala andelen tobaksfria elever. Andelen tobaksbrukande elever ligger dock så pass lågt att målet kan anses uppfyllt.

Resultatmål	Utfall
Samordna fritidsverksamheter och behovet av mötesplatser under samlingsbegreppet Allaktivitetshus.	Delvis uppfyllt
Fortsätta bredda verksamheten i biblioteket.	Helt uppfyllt
Minska droganvändningen.	Delvis uppfyllt

Intern kontroll

Styrning och uppföljning

Enligt Reglemente för internkontroll, har varje nämnd skyldighet att löpande följa upp det interna kontrollsystemet inom nämndens verksamhetsområde.

Styrelsens ansvar är att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter samt ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska även informera sig om hur den interna kontrollen fungerar i bolagen.

Varje nämnd skyldighet att upprätta en internkontrollplan för sin verksamhet. I planen ska anges vad som ska kontrolleras, hur kontrollen utförs och följas upp. Planen ska revideras årligen. Vid upptäckta brister lämnas förslag på åtgärder för att förbättra kontrollen. Allvarigare brott eller brister skall omgående återsrapporteras till styrelsen.

Rapportering/Uppföljning 2017

Avrapportering av genomförd internkontroll rapporterades till Kommunstyrelsen i december 2017. Under året har styrelsens förvaltning samt de gemensamma nämnderna granskat kontrollområdena. Bedömning av granskningspunkterna har gjorts utifrån om;

- Kontrollområdet fungerar
- Kontrollområdet fungerar men behöver utvecklas
- Kontrollområdet fungerar inte.

Av återredovisningen framgår det att sju granskningsområden inte fungerar. I huvudsak beror det på att granskningarna inte har genomförts. Dessa flyttas därför över till 2018 års internkontrollplaner.

Kommunstyrelsen noterar att Miljönämnden i mellersta Bohuslän MNSML inte inkommit med återsrapport av antagen plan. Styrelsen uppmanar därför miljönämnden att inkomma med återsrapport.

Inför 2018 kommer en risk- och konsekvensanalys att utvecklas inom samtliga sektorer. Till kommunstyrelsen kommer till följd av det ett flertal kontroller att föreslås ur vilka kommunstyrelsen sedan kommer att göra prioriteringar.

Nämndsredovisning – Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens ansvar omfattar i princip all verksamhet och är också anställningsmyndighet för all kommunal personal. Kommunstyrelsens förvaltning leds av kommunchefen. Förvaltningen är uppdelad i sektorer; Barn och Utbildning, Omsorg, Samhällsbyggnad samt ett kommunledningskontor. Kommunchefen har helhetsansvar för kommunens verksamhet varje sektor leds av sektorchef.

Viktiga händelser

Under året förvärvades fastigheten Dingle Naturbruksskola från Västra Götalands-regionen. En vision och handlingsplan utarbetades som gav den framtida färdriktningen. Ganska omgående startade arbetet med att förändra verksamheten och Munkedals Utvecklingscentrum invigdes den 22 april. Verksamheten har cirka 400 elever fördelade på gymnasium, Komvux, yrkesinriktad vuxenutbildning och naturbruksutbildning. Man ser även på möjligheter att samverka med näringslivet och andra organisationer på området. I kommunens arbete kring samverkan med näringsliv, besöksnäring och föreningar har det anställts en ny näringslivsutvecklare och en ny turistutvecklare. Kommunen har via samverkan genomfört ett flertal näringslivsarrangemang och sökt nya dialogplattformar via ett näringslivsråd och med lokala föreningar.

Under året genomfördes en genomlysning av möjliga strukturella förändringar inom skolans område. Fyra olika alternativ till framtida lösningar presenterades. Efter att kommunfullmäktige behandlat förslagen beslutades att nuvarande utbudsstruktur ska bibehållas och en upprustning av nuvarande skolenheter ska ske succesivt. Ytterligare två förskoleavdelningar har öppnats under året, en i Dingle och en i centrala Munkedal.

Verksamheten för ensamkommande har strukturerats om under året och två HVB-hem har avvecklats. Antalet människor som är i asylprocessen har minskat mellan år 2016 och 2017. Det primära arbetet under året har varit att finna bostäder och stötta med kontakter för att underlätta en bra start och integration i kommunen. Hållbar hemtjänst - är ett arbete som pågår med att utveckla nya arbetssätt och förbättra förutsättningar, effektivitet och kvalitet inom hemtjänsten. Det har på flera vis varit ett framgångsrikt arbete. Hemtjänsten har minskat sitt underskott och kostnaderna har totalt sett minskat jämfört med föregående år, trots fler verkställda hemtjänststimmar. I årets brukarundersökning får hemtjänsten fortsatt mycket fina resultat.

Ny resursfördelningsmodell beslutades att införas från och med 2018 vilket innebär att resurser fördelas från kommunfullmäktige till nämnderna baserat på antalet faktiska brukare och/eller elever. Resursfördelningsmodellen införs i ett första steg för Barn- och ut-

bildning och vård och omsorg. Arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet tog fart under året. Syftet är att minska ohälsotalen men även som en del i att göra Munkedal kommun till en attraktiv arbetsgivare för att möta kommunens rekryteringsutmaning.

Ekonomi

(nämnd och sektor)	Budget	Avvikelse	Procent avvikelse
Kommunledningskontoret	52,0	8,6	16,6%
Sektor Samhällsbyggnad	100,8	6,9	6,8%
Sektor Barn och utbildning	216,2	5,2	2,4%
Sektor Omsorg	227,8	-23,3	-10,2%
Summa Kommunstyrelsen	596,8	-2,6	-0,4%

Resultatet för Kommunstyrelsen har försämrats jämfört med bokslut 2016 och landar för året på -2,6 mnkr.

I jämförelse med föregående år ökade verksamhetens kostnader med 33,3 mnkr samtidigt som intäkterna minskade med 8,0 mnkr. Kostnadsökningen beror i huvudsak på högre personalkostnader. Utökad verksamhet inom förskola, gymnasium samt vuxenutbildning är en orsak. En annan orsak är riktade projekt för ökad bemanning inom sektor Barn och Utbildning samt att sektor Samhällsbyggnad har tagit över personal från kommunkoncernbolaget Munkbo vilket i sin tur vidarefaktureras. Minskningen av intäkter gäller framför allt sektor Omsorg där uppbokade intäkter för 2016 delvis inte beviljats av Migrationsverket.

Kommunstyrelsens nettokostnader har ökat med 41,4 mnkr, 7,8 %, jämfört med föregående år.

Kommunledningskontoret

Resultat		
(Mnkr)	Utfall 2016	Utfall 2017
Intäkter (exkl kommunbidrag)	16,3	18,4
Kostnader		
- Köp av huvudverksamhet	-19,1	-19,9
- Personalkostnader	-19,9	-23,4
- Konsultkostnader	-0,2	-0,7
- Övriga kostnader	-13,1	-14,2
- Kapitalkostnader	-3,3	-3,6
Nettokostnad	-39,3	-43,4
Nettobudget	-45,8	52,0
Resultat	6,5	8,6

Kommunledningskontoret redovisar ett resultat på 8,6 mnkr. Det beror i huvudsak på anslag som finns till kommunstyrelsens förfogande +5,3 mnkr. Ök-

ningen av intäkter beror på att interndeberingen för datorer inom sektor Barn- och Utbildning ökat. Kostnaderna ökar med drygt 6 mnkr jämfört med 2016. Främsta orsaken är att bemanningsenheten flyttats till kommunledningskontoret.

Sektor Samhällsbyggnad

Resultat		
(Mnkr)	Utfall 2016	Utfall 2017
Intäkter (exkl kommunbidrag)	14,5	23,3
Kostnader		
- Köp av huvudverksamhet	-0,4	-0,2
- Personalkostnader	-34,6	-44,5
- Konsultkostnader	-0,34	-0,5
- Övriga kostnader	-45,2	-48,5
- Kapitalkostnader	-23,2	-23,5
Nettokostnad	-89,2	-93,9
Nettobudget	-90,2	-100,8
Resultat	1,0	6,9

Sektor samhällsbyggnad redovisar sammantaget ett positivt utfall på 6,9 mnkr, vilket är en ökning med 5,9 mnkr jämfört med föregående år. Det är främst fastighetsenheten som redovisar ett stort överskott, då enheten har högre intäkter än budgeterade för Munkedals Utvecklingscentrum samtidigt som underhållsbudgeten för året inte har kunnat nyttjas fullt ut då överklagande av ramavtal gällande bygg och måleritjänster bidragit till att planerade arbeten stannades av under större delen av året. Övertagandet av personal från det kommunala bostadsbolaget Munkbo har medfört ökade personal- och övriga kostnader men dessa kostnader vidarefaktureras till bolaget vilket även då genererat ökade intäkter.

Sektor Barn och utbildning

Resultat		
(Mnkr)	Utfall 2016	Utfall 2017
Intäkter (exkl kommunbidrag)	44,6	67,5
Kostnader		
- Köp av huvudverksamhet	-43,1	-48,3
- Personalkostnader	-163,8	-184,1
- Konsultkostnader	-0,3	-0,7
- Övriga kostnader	-40,5	-44,2
- Kapitalkostnader	-0,9	-1,2
Nettokostnad	-204,0	-211,0
Nettobudget	-207,9	-216,2
Resultat	3,9	5,2

Sektor Barn- och Utbildning har för året ett positivt resultat om 5,2 mnkr. Intäkterna har ökat med 22,9 mnkr i jämförelse med 2016. Historiskt har periodiseringar avseende bidrag från Migrationsverket för asylsökande gjorts med stor försiktighet. När nu sökta bidrag utbetalas för 2015, 2016 blir det som följd ett överskott 2017. Överskottet beror även på ökade intäkter avseende statsbidrag för Lågstadiesatsningen som avsåg 2016 och påverkar resultatet för perioden. Kostnaderna har ökat med 29,66 mnkr jämfört med föregående år där merparten är ökade personalkostnader. Nyöppnade förskoleavdelningar är en av anledningarna men även en utökning av verksamhet inom Gymnasiet och Vuxenutbildningen bidrar. Likaså har en större organisation kring elevhälsan, studiehandledning samt modersmål för grundskolan etablerats. Sektorns nettokostnad har ökat med 6,8 mnkr, 3,3 %, jämfört med föregående år.

Sektor Omsorg

Resultat		
(Mnkr)	Utfall 2016	Utfall 2017
Intäkter (exkl kommunbidrag)		
- Bidrag	99,4	57,1
- Övriga intäkter	24,3	24,8
Kostnader		
- Köp av huvudverksamhet	-50,1	-44,9
- Personalkostnader	-247,2	-240,8
- Konsultkostnader	-5,7	-6,8
- Övriga kostnader	-44,3	-39,5
- Kapitalkostnader	-1,3	-1,0
Nettokostnad	-224,9	-251,1
Nettobudget	-224,8	-227,8
Resultat	-0,1	-23,3

Sektorn gör ett negativt resultat på -23,2 mnkr där de två stora posterna ligger på integration och individ och familjeomsorgen. Det stora underskottet på integration, -9,0 mnkr, beror till stor del på att uppbokade intäkter från 2016 inte beviljades av migrationsverket. Individ och familjeomsorgen har fortfarande höga kostnader för placerade barn. Totalt har avdelningen haft 38 barn placerade i olika vårdformer och kostnaderna för detta överstiger budgeten. Även vuxenplaceringarna överstiger budget. Dock har avdelningen sänkt sina totala kostnader med ca 1,5 mnkr jämfört med föregående år (exklusive löneökningar, prisökningar mm). Individ och familjeomsorgen gör ett underskott på 9,9 mnkr.

Verksamhetens intäkter skiljer sig stort då integrationsverksamheten påverkar bidragen. Exklusive integrationen så ligger verksamhetens intäkter för-

hållandevis jämt mellan åren. Verksamhetens kostnader påverkas även det av integrationen, Om integrationen undantas är kostnaderna cirka 2 mnkr lägre 2017 jämfört med 2016. En del av detta förklaras av att Bemanningseenheten (2,8 mnkr) och köket i Hedekas (3 mnkr) flyttats ur sektor Omsorg. Det tillkommer kostnader för löneökningar under året på cirka 3 mnkr samt ökat köp av huvudmannaskap på 2,4 mnkr vilket inkluderar en indexökning.

Sammantaget har sektorn, exklusive integrationsverksamheten, genomfört en effektivisering av verksamheten med 1,3 mnkr jämfört med föregående år.

Måluppfyllelse

Kommunstyrelsen har tagit hand om samtliga av kommunfullmäktiges inriktningsmål. Totalt har 29 resultatmål (delmål) antagits för 2017. För 2017 visar resultatmålen på en god måluppfyllelse. Majoriteten av målen är delvis eller helt uppfyllda. Endast ett fåtal av målen uppfylls inte alls.

Måluppfyllelsen förbättras därmed för kommunstyrelsens ansvarsområde. I föregående avsnitt finns uppföljning på samtliga inriktnings- och verksamhetsmål.

Framtid

I Kommunfullmäktige har fastställts en ny politiska organisation som skall börja gälla från 2019. Den nuvarande organisationen med sektorer under kommunstyrelsen kommer att ersättas av ett flertal nya nämnder som samhällsbyggnadsnämnd, välfärdsnämnd, barn- och utbildningsnämnd och kultur- och fritidsnämnd. Syftet är att stärka kommunstyrelsens roll att utöva uppsikt samt leda och styra verksamheten. Som en konsekvens av förändringen inleddes arbetet med att anpassa förvaltningsorganisationen.

Det är fortsatt viktigt att arbetet med "ekonomi och verksamhet i balans" fortsätter. Det är ett långsiktigt och uthållighetskrävande arbete som dels handlar om fokus på effektiviseringar men även om att finna nya former och arbetssätt för leverans av välfärdstjänster. Det är nödvändigt att vi har ett fortsatt fokus på åtgärdsplaner och genomförande av strategiska beslut.

För att möta framtida utmaningar inom kompetensförsörjning och ett ökat behov av kommunal service krävs att Munkedals kommun blir en attraktiv kommun utifrån en rad olika perspektiv. Ökad attraktionskraft innebär en positiv utveckling av antalet invånare, näringsidkare, arbetstillfällen och därmed en förbättrad skattekraft.

Medborgarcentrum, Munkedal, foto: Erland Pålsson.

Nämndsredovisning – Byggnadsnämnden

Byggnadsnämndens verksamhetsområden omfattar bygglov och detaljplanering med närbesläktade arbetsområden. Verksamheten regleras bl.a. enligt Plan- och bygglagen, Lagen om skydd mot olyckor, samt av kommunens ambitioner inom verksamheterna.

Inledning

De ärenden som hanteras av nämnden är framförallt bygg-, rivnings- och marklov, anmälan och samråd, godkännande av förrättningar, ventilationskontroll mm. Information och rådgivning, remissyttranden mm utgör även en icke försumbar del av arbetsuppgifterna. Krav på att beslut om bygglov ska fattats inom 70 dagar har införts i PBL vilket ställer tydligare krav på handläggning.

Viktiga händelser

Bygglov har beviljats för Dilab i Dingle, lägenheter på snickeritomten och på Tegelverket. Planarbeten har påbörjats för äldreboende i Dingle, verksamhetsområden i Dingle och Säleby.

Ekonomi

Resultat		
(Mnkr)	Utfall 2016	Utfall 2017
Intäkter (exkl kommunbidrag)	2,0	2,2
Kostnader		
- Köp av huvudverksamhet		
Personalkostnader	-2,1	-2,4
- Konsultkostnader	-0,5	-0,9
- Övriga kostnader	-0,3	-0,2
- Kapitalkostnader	-0,1	0,0
Nettokostnad	-1,0	-1,3
Nettobudget	-2,0	-2,0
Resultat	1,1	0,7

Byggnadsnämnden som helhet redovisar ett positivt utfall på ca 0,7 mnkr, vilket är 0,4 mnkr lägre jämfört med föregående år. Det positiva utfallet beror främst på fortsatt höga intäkter från bygglov, då planaktiviteten är högre till följd av att en planhandläggare anställdes. I fjolårets intäkter ingick försäljning av tjänst till Sotenäs vilket inte har skett under 2017. Lägre personalkostnader mot budgeterat på bygg till följd av personalomsättning.

Måluppfyllelse

Resultatmålet att förenkla för övriga aktörer på bostadsmarknaden är inte uppfyllt. Den genomsnittliga handläggningstiden för bygglov var 55 dagar 2017 (27 dagar 2016), vilket inte uppfyller målet på 45 dagar. Långa handläggningstider resulterar i att antalet färdigställda planer inte uppfyller målet. Arbetet med hemsidan och informationsgivning via webb har inte heller uppnått målet.

Framtid

Aktualiseringsarbetet med översiktsplanen pågår. Nya planarbeten avseende äldreboende och verksamhetsområden har påbörjats. Enheten ingår i kommunens arbete med att "Förenkla helt enkelt" med avsikten att det skall påverka enhetens arbete positivt. Det bedöms viktigt för kommunen att detaljplanearbetet drivs framåt. Det är därför angeläget att resurser avsätts för det fortsatta arbetet.

Samverkansnämnder IT, Miljö, Lön och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän

Munkedals kommun bedriver samverkan och gemensam nämnd tillsammans med Sotenäs och Lysekils kommun.

Inledning

Munkedals kommun bedriver samverkan och gemensam nämnd tillsammans med Sotenäs och Lysekils kommun inom områdena:

- IT (värdkommun Lysekil)
- Miljö (värdkommun Sotenäs)
- Lön (värdkommun Munkedal)

IT nämndens uppgift är att tillhandahålla IT-drift, support, förvaltning samt utveckling av Sotenäs, Munkedals och Lysekils IT-miljö.

Miljönämnden ansvarar för livsmedels- miljö- och hälsoskyddsfrågor inom de tre samverkande kommunerna. Nämnden svarar för myndighetsutövning inom ramen för gällande lagstiftning inom dessa områden samt stödjer och samordnar det miljöstrategiska arbetet.

Lönenämndens uppdrag är att fullgöra och ansvara för de samverkande kommunernas uppgifter vad avser: Löneadministration, Support och utbildning i lönesystemets olika delar, Support i tillämpning av lagar, avtal och regler, Utdata och statistik (basutbud), Systemförvaltning samt Pensions- och försäkringsadministration.

Viktiga händelser

Under 2017 har införandet av fritt wifi (trådlöst internet) påbörjats i kommunerna. Ett införande i linje med den fortsatta digitaliseringen av kommunerna. Under året har en flytt till nya lokaler skett som innebär att arbetsmiljön förbättrats avsevärt. Inga större incidenter har skett utan verksamheten har fungerat tillfredsställande i förhållande till uppdraget.

Inom löneenhetens verksamhet har digitala anställningsavtal, ändringsmeddelande och avslut införts. Syftet är att effektivisera men även en åtgärd för att minska pappersmängden ur ett miljömässigt perspektiv. Under 2017 har en fortsatt stor personalomsättning bland personalen inom de tre kommunerna och särskilt inom chefsleden inneburit att mer resurser har behövts läggas på introduktion och utbildning. Under året övertogs pensionsadministrationen för Lysekils kommun.

Inom Miljöverksamheten har ett stort arbete skett under året för att kvalitetssäkra verksamheten. Revision har skett av verksamheten både gällande livsmedelskontroll och miljöenhetens arbete med mål-

styrning, utvärdering och internkontroll. Ny målstyrningsstruktur har arbetats fram. Under året deltog medarbetarna i arbetet med oljesanering på kusten.

Ekonomi

Resultat	
(nämnd, tkr)	Resultat
IT-nämnd	147
Miljönämnd	12
Lönenämnd	26

De gemensamma nämnderna redovisar alla ett positivt resultat på sammanlagt 185 tkr. Munkedals andel av detta är 34 tkr.

Måluppfyllelse

IT-enheten har en bra måluppfyllelse och har klarat alla målen inom grunduppdraget. Det sker en fortsatt utveckling av verksamheten inom ramen för ständiga förbättringar. Målet med att stödja verksamheternas digitalisering har fungerat tillfredsställande.

Lönenämnden har en god måluppfyllelse. Nämnden har i stort uppnått alla målen under 2017. För att verka för en minskning av pappersförbrukningen inom verksamheten har en fortsatt digitalisering av processer skett och anställningsavtal, ändringsmeddelande samt avslut av anställning är nu digitala. Verksamheten arbetar fortlöpande med ständiga förbättringar. Arbetet pågår med att få fler arbetsprocesser och flöden likartade inom samverkanskommunerna.

För Miljönämnden har samtliga mål inom livsmedels- och tobakskontrollen nåtts. Kvalitetsmålen är på god väg att uppfyllas. För de lokala miljömålen har hälften uppnåtts.

Framtid

Verksamhetsstöd är en av IT-nämndens viktigaste uppgifter, som i framtiden kommer att kräva ett allt större fokus. Verksamhetsutvecklingen ägs av verksamheterna. För att lyckas med digitaliseringen är det viktigt med ett ledarskap som tar ansvar för att driva förändringsarbetet. IT-nämnden ska aktivt stödja verksamheternas digitala utveckling samt stödja kommunerna i framtagandet av nödvändiga styrdokument.

Löneenheten arbetar med att förbättra nuvarande arbetsflöden inom den egna enheten och inom hela SML-verksamheten för att minska pappersflödet och få en smidigare hantering av lönehanteringen från anställd till löneutbetalning. Arbetet kommer fortsätta fokusera på att få enhetliga rutiner och arbetsmetoder inom enheten och inom SML-kommunerna. Arbeta ska

göras för att optimera användningen av befintliga verksamhetssystem. Man ska fortsätta att förbättra dialogen med enhetens kunder/kommunerna. Det finns ett ökat behov av att utbyta erfarenheter med andra kommuner som har samma verksamhetssystem.

De åtgärder som prioriteras inom Miljönämnden inför 2018 är att utföra den planerade årliga avgiftsfiansierade tillsynen och inkommande ärenden. Inventering av enskilda avlopp inom utredningsområden i de tre kommunerna samt att ta omhand den ökande mängden ansökningar av enskilda avlopp. Medverka i utvecklingen av hållbarhetsarbetet i de tre kommunerna.

Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän

Räddningstjänsten Mitt Bohuslän är ett kommunalförbund med de tre kommunerna Uddevalla, Lysekil och Munkedal som är organiserat med en politisk direktion för den övergripande inriktningen och ledningen. Uppdraget är att stödja de människor som lever, verkar och vistas i de tre kommunerna.

Förbundet visar ett resultat på 1,1 mnkr för 2017.

Förbundet har under året haft högre intäkter än beräknat. Det gäller framför allt nya reviderade avtal med New Wave group i Dingle, brandsläckarserviceavtal i Munkedal och ersättningar från försäkringskassan. Dessutom har förbundet erhållit intäkter för insatser kopplade till oljepåslaget vid kusten under sommaren. Även en försäljning av anläggningstillgångar bidrar till det ekonomiska överskottet.

Förbundet har en bra måluppfyllelse. Av förbundets 30 uppsatta säkerhetsmål (inkl. "undermål") nås 22. Förbundet anses ha en god ekonomiska hushållning då 23 mål är uppfyllda.

Kommunens verksamhet i extern regi

I detta avsnitt redovisas kommunens verksamhet i extern regi med fokus på bolag.

Ägarstyrning

Under de senaste åren har en allt större del av den kommunala verksamheten kommit att bedrivas inom bolag, förbund, gemensamma nämnder etc. Det innebär att stora ekonomiska värden likväl som stora verksamhetsvärden bedrivs inom de "kommunala företagen" och att det fått en allt större betydelse för kommunens samlade ekonomi. Det ställer krav på att kommunen skapar ett flöde av planering, samordning och uppföljning av den samlade verksamheten.

Utgångspunkten för om kommunen ska driva verksamhet är om den är nyttig för medborgarna samt att verksamheten faller inom den kommunala kompetensen. Oavsett driftsform ska verksamheten direkt eller indirekt skapa nytta för medborgarna. Styrning av kommunens bolag sker genom ägarpolicy, bolagsordning samt ägardirektiv. I ägarpolicy fastställs att bolag och övrig verksamhet ska ses som en del av kommunens verksamhet och där kraven på styrning, insyn, kontroll och uppföljning är densamma som för verksamhet i förvaltningsform.

Kommunstyrelsen har även en uppsiktsplikt enligt kommunallagen som innebär att, årligen i beslut, pröva om kommunens aktiebolag bedrivit sin verksamhet på sätt som är förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för den kommunala befogenheten

Åtterrporterering har gjorts från de "kommunala bolagen" vid tre tillfällen under året i form av delårsrapporter samt i samband med bokslut. I övrigt har dialog skett med parterna vid ett antal tillfällen. Dialogen har skett med kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. För kommande år kommer fortsatt arbete att genomföras avseende uppdateringar av bolagsordning och ägardirektiv. Fokus kommer också att ske på att utveckla dialog och samordning inom koncernen, framförallt avseende åtterrporterering och miljöfrågor.

Finansiell analys

Modell för finansiell analys

För att analysera koncernen och kommunen används samma finansiella analysmodell. Den är uppbyggd runt fyra aspekter; resultat, kapacitet, risk samt kontroll över den finansiella utvecklingen. Modellen redovisas närmare i förvaltningsberättelsen.

Finansiell analys Kommunkoncernen

Kommunkoncernen innehåller 2017 koncernföretagen Munkedals Bostäder AB, Munkedals Vatten AB, Dingle industrilokaler AB och Vadholmen Foss 2:81 mfl AB samt uppdragsföretagen Rambo AB och Kooperativa

hyresrättsföreningen Sörby- och Dinglegården. I november avyttrades ett dotterbolag till Vadholmen Foss 2:81 mfl AB. Bolaget såldes till Eston Förvaltning AB.

Resultat

Kommunkoncernen omsätter 581,0 mnkr, där Munkedal står för den största delen. Resultatet för koncernen är för året positivt och landar på + 47,7 mnkr. Kommunens resultat uppgår till +50,8 mnkr, Munkedals Bostäder AB -2,7 mnkr, Munkedals Vatten AB 0 mnkr, Vadholmen Foss 2:81 mfl AB 0,5 mnkr, Rambo AB +0,4 mnkr samt Kooperativa hyresrättsföreningen Sörby- och Dinglegården 0, Dingle Industrilokaler AB -0,1 mnkr. Koncernens resultat belastas även av en avskrivning på - 1,1 mnkr av ett övervärde, som uppstod vid förvärv av Vadholmen Foss 2:81 m fl,

Investeringsutgifterna uppgick totalt till 137 mnkr i koncernen.

Kapacitet

Kapacitet söker mäta och redovisa vilken långsiktig finansiell motståndskraft kommunen har. Viktiga mått när kapaciteten analyseras är att se hur soliditet och låneskuld förändras över tid. Soliditeten är ett mått på koncernens långsiktiga betalningsförmåga dvs hur stor andel av balansomslutningen som har finansierats med eget kapital. Soliditeten påverkas av förändrad balansomslutning samt ett förändrat resultat.

Koncernens soliditet uppgår till 29,7% vilket är en förbättring jämfört med föregående år (27,6 %).

Kommunens samlade låneskuld uppgår till 689,1 mnkr vilket är en ökning med 47,3 mnkr jämfört med 2016. Största delarna av låneskulden tillhör Munkedals kommun och Munkedals bostäder AB. Munkedal Vatten AB har en långfristig skuld på 76 mnkr, denna elimineras pga upprättad revers mellan kommunen och bolaget. Det är väsentligt att kommunen och Munkbo förbättrar soliditeten på sikt för att därmed konsolidera koncernens ekonomiska resultat.

Risk

Risken beskriver hur finansiellt exponerad koncernen i det korta- och medellånga perspektivet. Både kassa- och balanslikviditeten är relativt låga 57,5 % respektive 68,8 %. Vilket för bägge talen är en ökning jämfört med föregående år.

När kommunens likviditet analyseras är det viktigt att inte bara se till koncernens tillgångar i form av likvida medel och kortfristiga fordringar. För att få en samlad bild bör även koncernens lånestock inkluderas. Ett mått som tar hänsyn till både likvida medel och upplåning är nettolåneskulden. Den visar på skillnaden mellan de likvida medlen och räntebärande låneskuld. Nettolåneskulden har minskat från 365 mnkr till 342 mnkr.

Den finansiella kontrollen

Med finansiell kontroll avses bl a hur upprättad budget och finansiella målsättningar efterlevs. Koncernen har idag ingen gemensam koncernbudget utan varje bolag upprättar sin egen budget. Bolagens budgetar godkänns i Kommunfullmäktige. Avstämning mot budgeterna görs i delårsboksluten. Avvikelse har dock funnits gentemot budgeten under året. Det samma gäller för de prognoser bolaget gjort under året.

Avslutande kommentarer

Koncernens resultat är återigen positivt, Med undantag av 2014 har resultaten för koncernen varit positiva de senaste åren. Soliditeten ökar till 29,7 %.

Då koncernens soliditet är låg och långfristig låneskuld är relativt hög är det viktigt att påbörja amortering av skulderna. Den höga låneskulden gör att koncernen är känslig för förändringar i räntenivåer. Både Munkedals kommun och Munkedals Bostäder AB använder sig av swapar för att hantera denna risk. I den räntenedgång som varit har detta inte varit ekonomiskt fördelaktigt. Det hade varit bättre att ligga till stor del rörligt och amortera ner skulden. Genomsnitt-

liga räntan för Munkedals Kommun är 2,69 % och för Munkedals Bostäder AB är räntan 1,17 %. Finansnettot har ökat med 2 mnkr och uppgår till -8 mnkr.

För att skapa utrymme för självfinansiering av kommande investeringar bör helst nettoinvesteringarna de kommande åren inte överstiga avskrivningarna.

Finansiella nyckeltal koncernen

Nyckeltal koncernen

	2015	2016	2017
Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	536,4	561,0	581,0
Finansnetto (mnkr)	-9,8	-10,0	-8,0
Årets resultat (mnkr)	3,3	37,7	47,7
Nettoinvesteringar (mnkr)	64,2	75,8	137,4
Långfristiga skulder	425	267,6	331,5
Soliditet enligt balansräkning (%)	26,8	27,6	29,7
Årets resultat / skatter o statsb. (%)	0,6	6,2	7,5
Förändring eget kapital (%)	2,2	18,3	19,1
Kassalikviditet %	54,4	53,9	57,5
Balanslikviditet %	69,7	62,9	68,8

Kommunhuset i Munkedal, foto: Erland Pålsson.

Koncernföretag

Munkedals bostäder AB

Munkedals Bostäder AB är ett allmännyttigt bostadsbolag som ägs av Munkedals kommun till 100 %. Bolaget äger och förvaltar bostadslägenheter och lokaler med en sammanlagd uthyrningsbar yta på 36 258 m² på tre orter i kommunen; Munkedal, Hedekas och Dingle

Viktiga händelser

ROT-renoveringsprojektet på Jonsäng har varit igång hela året. Projektet omfattar renovering av drygt 160 lägenheter till en kostnad av ca 130 mnkr.

Samarbetet med kommunen har utvecklats och personalen har överförts till kommunen, som utför administration och skötsel för bolaget.

Ekonomi

Bolaget redovisar i år en förlust om ca -2,7 mnkr (-2,4). Till grund för detta ligger ökade driftskostnader såsom inhyrda flytt- samt städtjänster samt konsultarvoden som är hänförliga till den pågående ROT renoveringen. Underhållskostnaderna är i nivå med föregående år. Munkbo redovisar ett positivt driftsnetto om 6,7 mnkr (8,4). Pågående ny/ombyggnation uppgår till 83,1 mnkr (29,6).

Verksamhetsmål

Enligt bolagsordningen ska Munkbo vara verktyg för att genomföra delar av kommunens bostadspolitik och ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringprincip främja bostadsförserjningen i Munkedals kommun.

Bolagets huvudsakliga verksamhetsområden är:

- att äga, förvalta, förädla, bebygga, förvärva och försälja fastigheter för bostadsändamål samt till viss del kommersiella lokaler.
- Underhåll och skötsel av bolagets fastigheter för optimal livslängd och kundnytta.
- Marknadsföring och uthyrning av bolagets lägenheter och lokaler.
- Utveckling och anpassning av bolagets nuvarande och framtida fastighetsbestånd till bostadsmarknadens efterfrågan.

Framtid

ROT-renoveringsprojektet Jonsäng kommer att pågå till hösten 2018. Allmänt gäller att satsningar behöver göras på såväl yttre som inre underhåll i stora delar av beståndet.

Nyckeltal

Nyckeltal - Munkedals bostäder AB

	2015	2016	2017
Ägarinflytande (%)	100	100	100
Resultat (mnkr)	1,8	-2,4	-2,7
Direktavkastning (%)	5	5	3,8
Eget Kapital (mnkr)	19,4	16,9	14,2
Omsättning (mnkr)	33,3	33,6	34,2
Investeringsvolym (mnkr)	10,7	22,5	83,1
Soliditet (%)	10	6	5
Balanslikviditet (%)	177	639	308
Lån (mnkr)	175	245	275
Underhållsnivå (mnkr)	4,8	4,6	4,4
Underhållskostnader (kr/m ²)	133	128	122
Genomsnittlig hyra bostäder kr/m ²	938	958	989
Vakansgrad (%)	2,3	1,9	0,8
Anställda	12	12	0,2

Munkedal vatten AB

Munkedal Vatten AB är ett anläggningsbolag som till 100 % ägs av Munkedal kommun. Detta gör att det lokala inflytande över kommunens VA-anläggningar består då varje kommun bestämmer i det egna anläggningsbolaget.

Inledning

Munkedal Vatten AB har till föremål för sin verksamhet att äga och förvalta den allmänna VA-anläggningen i Munkedal kommun samt att tillhandahålla tjänster som har anknytning till denna verksamhet.

Till sin hjälp finns Västvatten AB som, tillsammans med de kommunala bolag som är huvudmän för VA-anläggningarna, svarar för drift, underhåll, kompetens och utveckling av den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunerna Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla. Detta för att tillgodose brukarnas behov av vattentjänster samt bidra till en långsiktig hållbar samhällsutveckling. Munkedal Vatten AB äger 11 % av Västvatten AB.

Viktiga händelser

Det har varit ett förhållandevis lugnt VA-år och resurserna har därför koncentrerats på drift och planerat underhåll.

Stora mängder ovidkommande vatten i spillvattensystemet belastar avloppsreningsverk och kan ge oönskade miljökonsekvenser i form av bräddat avloppsvatten och stor energiåtgång. Där det finns indikationer på större mängder ovidkommande vatten i spillvattensystemet genomförs olika undersökningar för att söka felet.

I Torreby har flera arbeten utförts under året. Tryckstegringsstationen har renoverats, utloppsledningen från avloppsreningsverket har rensats och kommunikationen mellan de yttre enheterna har förbättrats.

Omläggning av VA-ledningar på Nordanvindsvägen är klart. Arbetet med att lägga VA-ledningarna vid Saltkällan, etapp 1 och 2, är klart. Positiv respons från nya kunder. Ledningar för en planerad exploatering vid Tegelverket är klara.

Ekonomi

VA verksamheten bedrivs enligt självkostnadsprincipen vilket innebär att de nödvändiga kostnaderna per vattentjänst ska finansieras via motsvarande intäkt. Den taxefinansierade verksamheten får inte gå med vinst.

Årets överuttag uppgick till 0,7 mnkr (f år 5,0 mnkr i överuttag). Budgeterat var ett överuttag på 0,7 mnkr.

Investeringar har skett i bolaget under 2017 med 11,5 mnkr (f år 5,2 mnkr). De största reinvesteringarna under 2017 är Nordanvindsvägen, Vadholmsvä-

gen och avloppspumpstationen i Hedekas. Erlagda anläggningsavgifter uppgår till 3,0 mnkr (f år 1,0 mnkr). Framförallt är det drygt 10 fastigheter i omvandlingsområdet Saltkällan som anslutits.

Framtid

Vattenförsörjningsfrågorna är viktiga i Munkedal. Projektering pågår för att kunna bygga ut filtret på vattenverket i Dingle så att vattenuttaget kan öka. Detta ger mer vatten till Munkedal.

En filteranläggning byggs i anslutning till reservoaren vid Kärsjön för att minska partikelmängden i dricksvattnet. Arbetet med överföringsledning till Gårvik/Bergsvik fortsätter.

Nyckeltal

Nyckeltal - Munkedal vatten AB

	2015	2016	2017
Ägarinflytande (%)	100	100	100
Resultat (mnkr)	0	0	0
Eget Kapital (mnkr)	2,5	2,5	2,5
Omsättning (mnkr)	20,9	17,4	22,1
Investeringsvolym (mnkr)	6,7	5,2	11,5
Soliditet (%)	2,5	2,6	2,4
Balanslikviditet (%)	261	356	141
Lån (mnkr)	76,2	76,2	76,2
Anställda	0	0	0

Rambo AB

Rambo AB bildades 1981 och ägs gemensamt av kommunerna Lysekil, Munkedal, Sotenäs och Tanum. Munkedals ägarandel uppgår till 20,6 procent. Rambos uppdrag är att skapa en långsiktigt hållbar och miljöriktig avfallshantering åt sina ägarkommuner genom att samla in och omhändertaga avfall samt att driva annan därmed sammanhängande verksamhet. Rambo är kommunernas verktyg för att nå de miljömål som regering och EU antagit för avfall.

Viktiga händelser

Införandet av det nya insamlingssystemet fortskrider i Lysekils kommun. Under året har två etapper genomförts och den sista etappen genomförs under första halvåret 2018. Samtidigt har beslut om nya avfallsföreskrifter och nytt insamlingssystem för Munkedal, Sotenäs och Tanums kommuner fattats i respektive kommuns fullmäktige. Det som kvarstår är upphandling av insamlingsentreprenad och nya kärl, vilket kommer att sätta nivån på den taxa som respektive kommunfullmäktige ska ta beslut om.

Projektet kring avloppsreningsverksslammets framtida hantering, som Rambo driver tillsammans med ägarkommunerna, har pågått även under 2017. Under de senaste åren har slammet används vid sluttäckning av ägarkommunernas deponier, men efter att Hogenäs avfallsanläggning är sluttäckt under 2018 måste slammet hanteras på annat sätt. Projektet arbetar med två parallella lösningar, en långsiktigt hållbar lösning och en kortsiktig hantering innan den långsiktiga kan realiseras.

Under året har en balpress installerats på Siviks avfallsanläggning i Lysekil. Balpressen har skapat nya möjligheter för bolaget vilket innebär att det material som samlas hos bolagets hushållskunder och verksamheter nu kan balas. Detta resulterar i minskade transporter från avfallsanläggningen samtidigt som det ger ökade intäkter till bolaget.

Rambo ser kontinuerligt över sina avsättningsaffärer och har under året skrivit ett nytt avtal för omhändertagande av metall med mottagare i Norge. Ersättningsnivåer för metall har efter detta ökat väsentligt.

Marknaden för returträ har fortsatt varit mycket osäker under året och behandlingskostnad har ökat ytterligare. Detta har inneburit en ökad kostnad för de redan befintliga returträlager som finns på bolagets anläggningar. Till följd av de ökade behandlingskostnaderna har mottagningspriset för returträ från företagskunder höjts under året.

Under 2017 har beslut fattats av respektive ägarkommun att omfördela aktiekapitalet där tidigare Lysekils kommun varit största ägare, till en fördelning av

ägandet där varje kommun äger 25 procent av bolaget. Under 2018 kommer den nya aktiefördelningen att träda i kraft.

Ekonomi

Årets resultat efter finansiella poster uppgår till 1,4 mnkr (f år 9,9 mnkr). Den stora resultatskillnaden mellan åren förklaras av återföringen av avsättningen för WWT-slam 2016 som påverkade resultatet positivt med 6,3 mnkr. Kommunernas renhållningskollektiv visar tillsammans ett negativt resultat om 1,8 mnkr medan Munkedals renhållningskollektiv resultat uppgår till +0,1 mnkr. Resterande verksamhet i bolaget redovisar ett positivt resultat på 3 200 tkr.

Årets investeringar uppgår till 15,9 mnkr. Inga lån har upptagits under året.

Verksamhetsmål

Rambos arbete följer dels EUs avfallshierarki med mål att återvinna, återanvända och minimera avfall och dels nationella mål om att senast 2018 ska minst 50 procent av allt matavfall från hushåll, storkök och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att näring och energi tas tillvara. Det projekt som drivs för att skapa måluppfyllelse för kommunerna är det nya insamlingssystemet i de fyra ägarkommunerna där ökad service tillsammans med miljöstyrande taxa ska styra mot ökad insamling av matavfall och ökad återvinning av förpackningar och tidningar.

Framtid

Arbetet med en hållbar lösning för hantering av slam från avloppsreningsverk kommer att fortgå. På lång sikt utreds möjligheten att kunna ta hand om slammet lokalt genom att utnyttja regionala förutsättningar och ta fram en hållbar process där fosfor återvinns från slammet och kan återföras till jordbruket.

Efter upphandling av ny insamlingsentreprenad i Sotenäs, Tanum och Munkedals kommuner kommer arbetet med nytt insamlingssystem att starta i dessa kommuner.

Nyckeltal

Nyckeltal - Rambo AB

	2015	2016	2017
Ägarinflytande (%)	20,6	20,6	20,6
Årets resultat (mnkr)	7,3	9,9	1,4
Omsättning (mnkr)	156,4	153,1	161,1
Investeringsvolym (mnkr)	17,0	18,6	15,9
Soliditet (%)	58	51	58
Balanslikviditet (%)	182	165	173
Lån (mnkr)	0	11,3	11,3
Anställda	69	71	74

Vadholmen Foss 2:81 mfl AB

Vadholmen Foss 2:81 mfl AB förvärvades i december 2015. Bolaget ägs till 100 % av Munkedals kommun. Bolaget äger fyra fastigheter med ett antal byggnader på.

Viktiga händelser

Större delen av området detaljplaneläggs för närvarande i syfte att skapa bostäder samt till viss del lokaler för verksamheter. Bolaget har under året avyttrat aktier i dotterbolaget Vadholmen Foss 8:1 AB samt återbetalat reverslånet till Munkedals kommun.

Ekonomi

Vadholmen Foss 2:81 mfl redovisar för året en vinst på 0,5 mnkr.

Framtid

Syftet med bolaget är att planlägga "Sohlbergsområdet" för bostäder och verksamheter och att därefter avyttra bolaget. Planprocessen pågår och det är angeläget att få fram dessa bostäder i ett centralt läge. Helst ska en extern part köpa området och uppföra bostäder.

Dingle industrilokaler AB

Dingle industrilokaler AB äger, förvaltar samt hyr ut industrilokaler i Dingle. Dingle industrilokaler AB ägs av Munkedals kommun tillsammans med New Wave Group AB. Kommunens ägarandel är 51 %.

Viktiga händelser

Utbyggnad av befintlig byggnad pågår och beräknas vara klar under juni 2018. Investering beräknas uppgå till cirka 62 mnkr.

Ekonomi

Bolaget redovisare ett resultat på -0,085 mnkr.

Framtid

Utbyggnaden ger hyresgästerna (3 företag) möjlighet att expandera verksamheten.

Nya hyresavtal har tecknats som innebär att DILAB inte längre kommer att gå med förlust.

Utbyggnaden på 6800 m² innebär cirka 30 nya arbetstillfällen.

Kooperativa Hyresrättsföreningen Sörby- och Dinglegården.

Riksbyggens Kooperativa hyresrättsförening Sörby- och Dinglegården omfattar två stycken omsorgsfastigheter.

Viktiga händelser

Årsavgiften höjdes 1 januari 2017 med 2 %.

Ekonomi

Årets resultat före fondförändring visar ett överskott på 1,0 mnkr (f år 0,7 mnkr). Föreningens driftskostnader är i stort sett oförändrade jämfört med föregående år. Räntekostnaderna har minskat med 0,3 mnkr på grund av omsatta lån till lägre räntekostnader.

Framtid

Föreningens underhållsplan uppdaterades 2017 och visar på ett underhållsbehov som uppgår till 11,6 mnkr för Dinglegården och 12,3 mnkr för Sörbygården för de närmaste 10 åren. Styrelsen beräknar att framtida underhållsåtgärder ska täckas av fonderade medel, höjda avgifter och eventuellt nyupptagna lån.

Ord- och begreppsförklaring

Kommunfakta

Kommunkoncern/Den samlade verksamheten

Den kommunala förvaltningen och kommunens koncernföretag.

Koncernföretag

En juridisk person där kommunen har ett varaktigt, bestämmande eller betydande inflytande i.

Uppdragsföretag

En juridisk person som kommunen har överlämnat vården av en kommunal angelägenhet till, men inte fått ett betydande inflytande över företaget.

Sammanställd redovisning

Räkenskaper som omfattar hela kommunkoncernen.

Kommunfullmäktige

Kommunens högsta beslutande organ.

Kommunstyrelsen

Kommunens högsta verkställande organ.

Välfärd

Välfärd är de medel som stat, landsting och kommun tillhandahåller i syfte att säkra individens trygghet vid bland annat barndom, sjukdom, arbetslöshet, funktionsnedsättning och ålderdom.

Kommunalskatt

En skatt som tas ut av kommunen för att bekosta kommuninvånarnas kommunala angelägenheter.

Förvaltningsberättelse

Mål- och resursplan (MRP)

Kommunen ska varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår). Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en kommande period av tre år, där budgetåret alltid är periodens första år.

Intern kontroll

Är att med en rimlig grad av säkerhet, säkerställa att följande mål uppfylls:

- ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.
- efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Måluppfyllelse

Visar om det som majoriteten har satt upp som mål för kommunens verksamhet har uppfyllts under året som gått.

KKIK

Kommunens kvalitet i korthet, jämför kommunerna med varandra och beskriver kommunernas kvalitet ur ett medborgarperspektiv.

Benchmarking

Jämföra kommuner med varandra för att kunna förklara likheter och skillnader samt förbättra kommunen.

Drift- och investeringsredovisning

Driftredovisningen visar kommunens resursförbrukning ställd mot budget och investeringsredovisningen visar vilka tillgångar som kommunen har köpt in/förädlat.

Ekonomi/Finansiell analys

Resultaträkning

Visar en sammanställning på allt som skett inom kommunen ekonomiskt under 1 år.

Jämförelsestörande post

En post av engångskaraktär som kommunen inte kan räkna med att få varje år.

Nettokostnad

Totalsumman av årets intäkter, kostnader och avskrivningar.

Driftkostnadsandel

Löpande kostnader i % av skatteintäkter samt utjämnings- och statsbidrag.

Avskrivning

Planmässig nedsättning av anläggningstillgångarnas värde, ska spegla värdeminskningen.

Internränta

Kalkylmässigt beräknad kostnad för det kapital som tas i anspråk inom en verksamhet.

Balanskrav

Lagstadgat krav om att kommunens intäkter skall överstiga kostnaderna.

Resultatutjämningsreserv

En öronmärkning av det egna kapitalet som efter särskilda riktlinjer kan användas får att uppfylla balanskravet.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen vid bokslutstillfället. Här framgår hur kommunen använt respektive anskaffat sitt kapital.

Soliditet

Visar långsiktig betalningsberedskap. Mäts genom andel eget kapital i förhållande till tillgångar.

Likviditet

Visar kortsiktig betalningsberedskap.

Anläggningstillgång

Tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav.

Omsättningstillgång

Tillgång som på kort sikt kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedd för stadigvarande bruk.

Exploatering

Åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industri.

Eget kapital

Kommunens förmögenhet, det vill säga alla tidigare års ackumulerade överskott.

Kassaflödesanalys

Visar de likvida betalningsströmmarna som skett i kommunen under året.

Pensionsskuld

Kommunens skuld gentemot nuvarande och blivande pensionärer. Redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att upparbetad skuld fram till och med 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Efter 1997 redovisas pensionsskulden som en avsättning.

Ansvarsförbindelse

Förpliktelse i form av borgensåtagande, pensions-skuld, ställda panter och dylikt. Resultatet belastas om/när förpliktelsen infrias.

RIPS-ränta

Är en kalkylränta som används för att beräkna räntan på kapitalet i pensionsskulden.

Derivat

Ett värdepapper vars värde beror på värdet av den underliggande tillgången. Olika former av derivat är optioner, terminer och swapar. De vanligaste formerna av underliggande tillgångar är valutor, aktier, obligationer, räntor, råvaror och index.

Semesterlöneskuld

Personalens intjänade ej uttagna semesterdagar.

Revisionsberättelse

Revisorerna i Munkedals kommun

2018-04-13

Till:

Fullmäktige i Munkedals kommun

Org. nr. 212000-1330

Revisionsberättelse för år 2017

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Munkedals kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Revisionen noterar särskilt att kommunstyrelsen inte i tillräcklig utsträckning säkerställt ändamålsenlig styrning och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet både på övergripande nivå och avseende arbetet med att minska ohälsan i utsatta verksamheter.

Revisionen noterar även särskilt att det finns brister i kommunstyrelsens uppsikt över Munkedals Bostäder AB Munkbo. Bolaget redovisar negativt resultat och lever inte upp till kraven i ägardirektiv. Kommunstyrelsen har inte tydligt vidtagit åtgärder.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens, övriga nämnder och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet i årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt.

Enligt kommunallagen ska det finnas en uppföljning av målen som har betydelse för god ekonomisk hushållning. I mål- och resursplan 2017 har fullmäktige antagit tre finansiella inriktningsmål och sju verksamhetsmässiga inriktningsmål som ska bidra till att god ekonomisk hushållning uppfylls. I årsredovisningen bedöms samtliga tre finansiella inriktningsmålen vara helt uppfyllda. Avseende de verksamhetsmässiga inriktningsmålen bedöms två vara i hög grad uppfyllda och fem delvis uppfyllda.

Kommunstyrelsen gör i årsredovisningen bedömningen att kommunen har en god ekonomisk hushållning. Denna bedömning baseras på resultatet för de finansiella målen tillsammans med de verksamhetsmässiga målen. Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet i allt väsentligt är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Vi delar således kommunstyrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Däremot bedömer vi att kommunstyrelsen bör utveckla en tydlig definition avseende vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att god ekonomisk hushållning ska uppnås.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2017.

Vi återoppar bifogade redogörelser och rapporter.

Munkedals kommun 2018-04-13

Claes Hedlund
Ordförande

Bertil Schewenius
Vice ordförande

Christoffer Rungberg

Johan Nilsson

Uno Johansson

Bilaga: Redogörelse för revisionen år 2017

Foto sidan 90-91: Jan-Olof Karlsson.
Foto omslagets baksida: Jessica Mattsson.

M U N K E D A L

M E R A V L I V E T

Kort om Munkedal

I Munkedal har du nära till allt – kust, vildmark, kultur och shopping. Du får möjlighet till ett tryggt boende, aktiv fritid och personlig utveckling och dessutom – snabba kommunala beslut.

Munkedals
Kommun

Munkedals kommun
455 80 Munkedal
Telefon: 0524 - 180 00
Fax: 0524 - 181 10

E-post:
munkedal.kommun@munkedal.se
Hemsida:
www.munkedal.se